

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

80 nci İnikat

22 Mayıs 1928 Salı

MÜNDERECAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI	260	ralı Kanun Layihası ve Ticaret ve Hariciye encümenleri mazbataları.	263,269:271
2. — HAVALE EDİLEN EVRAK	260:261	4. — Türkiye ve İtalya Hükümetleri bey-ninde Münakit Seyyar Ticaret Memurluğuna Dair Mukavelenamenin tasdiki hakkında (1/208) numaralı Kanun Layihası ve Ticaret ve Hariciye encümenleri mazbataları.	263,272:274
3. — İKİNCİ DEFA REYE VAZ EDİ- LECEK KANUNLAR	261	5. — Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri Arasında Münakit Seyyar Ticaret Memurları Mukavelenamesinin tasdiki hakkında (1/209) numaralı Kanun Layihası ve Ticaret ve Hariciye encümenleri mazbataları.	263,275:277
1. — Seyrisefain İdaresi 1928 bütçesine tahsisatı fevkalâde itasına ve işbu tahsisatın sureti istimaline dair Kanun.	261,266:268	6. — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında Münakit Ticaret ve Seyri-sefain Mukavelenamesinin tasdiki hakkında (1/200) numaralı Kanun Layihası ve Ticaret ve Hariciye encümenleri mazbataları.	264,278:280
4. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD	261	7. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı Beyninde Mü-nakit Ticaret ve Seyrisefain Muahedename-sinin tasdiki hakkında (1/78) numaralı Kanun Layihası ve Ticaret, Maliye ve Hariciye en-cümenleri mazbataları.	264,265,281:283
1. — Afyonkarahisar Mebusu Haydar Beyin, Maarif ve Mektep Vergisi hakkındaki Kanunlara bir madde ilavesine dair (2/61) numaralı teklifi kanunisi ve Bütçe Encümeni mazbatası.	261:262		
2. — İstanbul Mebusu Tefik Kâmil Beyin, (2/17) numaralı «Türk Vatandaşlığı Kanunu unvanlı» Teklifi Kanunisi ve Dahiliye, Ad-liye ve Hariciye encümenleri mazbataları.	262:263		
3. — Türkiye ve Estonya Hükümetleri Arasında Münakit Ticaret ve Seyrisefain Mu-kavelenamesinin tasdikine dair (1/220) numara-			

1. — ZAPTI SABIK HULÂSASI

79 NCU İNIKAT

21 Mayıs 1928 Pazartesi

Refet Beyin riyasetleriyle aktolunarak bazı müessesat muafiyetleri hakkındaki ahkâmın ilgasına, meslek mektepleri inşaatı için iki milyon liraya kadar taahhüt icrası mezuniyetine ve Maarif Vekâleti 1928 senesi maliyesi bütçesine tahsisatı fevkalade itasına mütedair kanun layihaları müzakere ve heyeti umumiyele tayini esami ile reye konuldu.

Alî Karar Heyeti hakkındaki Kanun Layihasının Encümenden gelen sekizinci maddesiyle mütebaki mevaddı kabul olundu.

Suveri muhtelifle ile tahakkuk ettirilip, takip ve tahsil edilemeyen zimmetsizlere, bir zatın İstiklâl Madalyası şeridinin kırmızıya tebdiline dair mazbatalar müzakere ve kabul edildi.

Erzurum - Sarıkamış - Kars Demiryolları İdaresiyle Askeri Fabrikalar Müdüriyeti Umumiyesinin, Evkaf ve Hudut ve Sevahil Sıhhiye Müdüriyetlerinin, Ankara - Sivas ve Samsun - Musaköy ve mülga Arada - Diyarbakır - Ergani demiryolları idarelerinin 1340 senesi hesabı katileri hakkındaki kanun layihaları ve Divanı Muhasebatın Eylül 1927 - Şubat 1928

aylarına mahsus raporlarına ait mazbata müzakere ve kabul olundu.

Resmi devair ve bazı müessesatta bulundurulacak vesaiti nakliyyeye, bazı kolordular menatıkındaki erkân, ümera ve zabitanın tebdili hakkındaki kanuna, Türk kadın doktorlarının on sene müddetle hizmeti mecburenden muafiyetlerine mütedair layihalar müzakere ve kabul olundu.

Yüksek Mühendis Mektebinin 1928 senesi Bütçe Kanun Layihasıyla 1928 senesi Nafia Vekâleti Bütçesinde münakale icrasına, seyrisefain idaresi 1928 senesi bütçesine tahsisatı fevkalade itasına dair kanun layihaları müzakere ve tayini esami ile reye konuldu.

1927 senesi Muvazenei Umumiye Kanununun 14 ncü maddesine, Müzayede ve Münakasa Kanununa birer madde tezyiline dair kanun layihaları müzakere ve kabul edildikten ve tayini esami ile reye konulan kanunların bir tanesinden maadasının kabul edildiği tebliğ olunduktan sonra inikada nihayet verildi.

Reis	Kâtip
Refet	Rize
	Ali

Kâtip
Denizli
Necip Ali

2. — HAVALE EDİLEN EVRAK

Layihalar

1. — Kâtibiadil Kanunu mucibince alınmakta olan harçların tezyidi hakkında Kanun Layihası (Adliye ve Bütçe encümenlerine)

Mazbatalar

1. — İdare ve Muhasebei Askeriye Nizamnamesine bir madde tezyili hakkında (1/102) numaralı Kanun Layihası ve Müdafaa-i Milliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

2. — Antalya Mebusu Rasih Bey ve iki refikinin Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Krallığı beyninde 18 Teşrinievvel 1925 tarihinde Münakit Muhademet Muahedenamesine merbut (C) fıkrası hükmüne nazaran emvali gayrimenkulelerini Bulgaristan'da terketmiş olanlara verilecek emval hakkında (2/59) numaralı teklifi kanunisi ve Hariciye ve Dahiliye Encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

3. — Jandarma kiraatı kadrolarını ikmal etmek üzere ordudan alınacak muallim efradın tayinat ve maaşları hakkında (1/221) numaralı Kanun Layihası ve Dahiliye, Müdafaa-i Milliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

4. — Seyrisefain İdaresinin 1340 senesi hesabı hakkında (1/251) numaralı Kanun Layihası ve mülhak bütçe ile idare edilen 1340 senesine ait beş kuta mütabakat beyannamesinin takdim olunduğu hakkında (3/89) numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası. (Ruznameye)

5. — Mülga Öksüz Yurtları 1340 senesi hesabı kati hakkında (1/253) numaralı Kanun Layihası ve Evkaf ve Mülga Öksüz Yurtları Müdüriyeti Umumiyesiyle Erzurum - Sarıkamış - Kars ve şubatu Demiryolları İşletme İdaresinin 1340 senesine ait üç

kıta mütabakat beyannamesinin takdim olunduğu hakkında (3/140) numaralı Divanı Muhasebat Riyaseti tezkeresi ve Divanı Muhasebat Encümeni mazbatası. (Ruznameye)

6. — *Damga Kanunu Layihası ve Muhtelit Encümeni mazbatası.* (Ruznameye)

7. — *Tecili takibat hakkında (1/257) numaralı Kanun Layihası ve Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbataları.* (Ruznameye)

8. — *Balıkesir Mebusu Sadık Beyin Kepsut Nahiyesinin Müdürü Hayrettin Beyin hamil olduğu İstiklal Madalyası şeridinin kırmızıya tebdiline dair (4/34) numaralı takriri ve Müdafai Milliye Encümeni mazbatası.* (Ruznameye)

9. — *Tekke ve zaviyelerin, türbelerin seddine ve türbedarlıklar ile birtakım unvanların men ve ilgasına dair olan Kanun mucibince seddedilen tekkelelerin şeyhlik ve zaviyedarlıklarının ilgasıyla mütevell-*

likleri şeyh ve zaviyedarlara meşrut bazı vakıf tevliyetinin de mürtefi olup, olmadığının tefsiri hakkında (3/104) numaralı Başvekâlet tezkeresi ve Adliye, Dahiliye ve Bütçe encümenleri mazbataları. (Ruznameye)

10. — *Mardin Mebusu Nuri ve Bursa Mebusu Müderris Refik beylerin, Askeri Baytar Tatbikat mektebi muallimi Binbaşı merhum Ahmet ve Muavini Yüzbaşı merhum Hüdai beylerin zevceleriyle çocuklarına maaş tahsisine dair (4/24) numaralı takriri ve Bütçe Encümeni mazbatası.* (Ruznameye)

11. — *Mevcut evrakı nakdiyenin yenileriyle istibdaline dair Kanununun üçüncü maddesinde muayyen müddetin temdidi hakkında (1/255) numaralı Kanun Layihası ve Bütçe Encümeni mazbatası.* (Ruznameye)

Takrirler

1. — *Gaziantep Mebusu Reşit Beyin, Kars Mebusu Hacı Bedir Beyin mahtumlarının meccanen tahsillerinin temini hakkında takriri.* (Maarif ve Bütçe encümenlerine)

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati; Saat : 14.25

REİS : Refet Bey

KÂTIPLER : Ali Bey (Rize), Necip Ali Bey (Denizli)

3. — İKİNCİ DEFA REYE VAZ EDİLECEK KANUNLAR

REİS — Celse açılmıştır efendim.

1. — *Seyrisefain İdaresi 1928 bütçesine tahsisatı fevkalade itasına ve işbu tahsisatın sureti istimaline dair Kanun.*

REİS — Efendim, Seyrisefain İdaresi 1928 bütçesine tahsisatı fevkalade itasına ve işbu tahsisatın sureti istimaline dair Kanunu ikinci defa reyinize arz ediyorum. Lütfen reylerinizi veriniz.

4. — MÜZAKERE EDİLEN MEVAD

REİS — Efendim, ruznamemizin birden altı numaraya kadar olan layihaları Hariciye Vekâletinden gelecek memurun huzuruyla müzakere ederiz. Binaenaleyh şimdi yedinci numaradaki layihayı müzakere edelim, muvafık mı efendim? (Muvafık sesleri)

1. — *Afyonkarahisar Mebusu Haydar Beyin, Maarif ve Mektep Vergisi hakkındaki kanunlara bir*

madde ilavesine dair (2/62) numaralı Teklifi Kanunisi ve Bütçe Encümeni mazbatası. (1)

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini kabul

(1) Zaptın sonuna merbuttur.

edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

22 Haziran 1927 Tarih ve 1130 Numaralı Maarif Vergisi Kanununa Müzeyyel Kanun

Birinci Madde — 22 Haziran 1927 tarih ve 1130 numaralı Kanunun neşriden evvel 1927 senesi mahalli maarif masrafları için 4 Nisan 1340 tarih ve 616 numaralı Kanuna göre tedrisatı iptidaiye vergisini tevzi ve nisfından fazlasını tahsil eden vilayetlerde 22 Haziran 1927 tarihli ve 1130 numaralı Maarif Vergisi Kanununun tatbiki 1928 mali senesi iptidasına kadar tecil olunmuştur.

REİS — Söz isteyen yoktur, reye arz ediyorum. Birinci maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

İkinci Madde — Bu Kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etme-yenler el kaldırsın... Kabul olundu.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun ahkâmını icra-ya Dahiliye, Maliye ve Maarif vekilleri memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etme-yenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kanunun heyeti umumiyesi kabul edilmiştir.

2. — *İstanbul Mebusu Tevfik Kâmil Beyin, (2/17) numaralı (Türk Vatandaşlığı Kanunu unvanlı) teklifi kanunisi ve Dahiliye, Adliye ve Hariciye encümen-leri mazbataları. (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalaa var mı efendim? (Hayır sesleri) Maddelere geçilme-sini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türk Vatandaşlığı Kanunu Birinci Fasıll

Asli ve Müktesep Vatandaşlık

Ana, Baba İtibariyle, Doğduğu Yer İtibariyle

Madde 1. — Bir Türk baba veya ananın Türkiye'de veya ecnebi memlekette doğan çocukları Türk vatandaşdır.

REİS — Söz isteyen yoktur efendim. Birinci maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — Aşağıdaki çocuklar Türk vatandaşdır :

A) Türkiye'de doğup da anası babası belli olmayan,

B) Türkiye'de doğup da anası ve babası veya bunlardan birisi vatansız olan.

C) Türkiye'de veya ecnebi memlekette evlilik haricinde Türk anadan doğan veya Türk babadan olan.

REİS — İkinci madde hakkında söz isteyen yoktur. Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye'de Doğan Ecnebi Çocuklar

Madde 3. — Ecnebi ana ve babadan Türkiye'de doğmuş olup da Türkiye'de mukim bulunanlar Türk Kanununa tevfiakan sinni rüşte vusullerinden itibaren üç sene zarfında Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla iktisap edebilirler.

REİS — Söz isteyen yoktur. Üçüncü maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye'de Doğan Ecnebilerin Çocukları

Madde 4. — Bir Kanunusani 1929 tarihinden itibaren (Türkiye'de doğan ecnebinin Türkiye'de doğan çocuğu Türktür. Bu gibiler Türk Kanununa göre sinni rüşte vardıktan sonra altı ay içinde ana veya babalarının tabiiyetlerini ihtiyar edebilirler. Bu takdirde haklarında dokuzuncu madde tatbik olunur.

Ecnebi sefir ve sefaret memur ve ataşeleriyle mensup oldukları Devlet tabiiyetini haiz olan meslekten yetişme konsolos ve konsolosluk memurlarının çocukları bu madde hükmünden müstesnadır.

REİS — Maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Müktesep Vatandaşlık

Madde 5. — Türkiye'de alettevali beş sene ikamet eden ve memleketi kanununa göre reşit olan bir ecnebi Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla iktisap edebilir.

Küçükler babalarına veya dul analarına tebaan Türk vatandaşı olurlar.

REİS — Maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Fevkalade verilecek vatandaşlık

Madde 6. — Yukarıki maddedeki yazılı ikamet şartını ifa etmemiş olan ecnebiler, istisnai müsaadeye layık görüldükleri takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararıyla fevkalade olarak vatandaşlığa kabul edilebilirler.

REİS — Maddeyi kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

(1) Zaptın sonuna merbuttur.

İkinci Fasıl

Vatandaşlıktan Çıkmak, Vatandaşlıktan İskat ve Hükümleri Vatandaşlıktan Çıkmak

Madde 7. — Türk vatandaşlığından çıkmak müsaadei mahsusa istihsaline mütevakkıftır. İşbu müsaade vatandaşlıktan çıkacak olan kimsenin Dahiliye Vekâletine müracaatı ve İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla istihsal olunabilir. Askeri hizmeti muvazzafasını ifa etmeyenlere bu müsaade verilemez.

Madde 8. — Türkiye'de vatandaşlıktan çıkmak müsaadei mahsusa istihsaline mütevakkıftır. İşbu müsaade vatandaşlıktan çıkacak olan kimsenin müracaatı üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla verilebilir.

Askeri muvazzafılık hizmetini ifa etmeyenlere bu müsaade verilemez.

TEVFİK KÂMİL BEY (İstanbul) — Efendim, yanlış okundu, sekizinci madde bu değildir.

REİS — Hariciye Encümeninden kimse yok mu? efendim, Hariciye Encümeninden kimse yok. Binaenaleyh bu maddenin ve müteakip maddelerin müzakerelelerini encümenin huzuruna talik ediyoruz.

3. — *Türkiye ve Estonya Hükûmetleri arasında münakit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikine dair (1/207) numaralı Kanun Lâyihası ve Ticaret ve Hariciye Encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Efendim, Kanun Lâyihasının heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) maddelere geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye ve Estonya Hükûmetleri beyninde münakit Ticaret ve Seyrisefain mukavelenamesinin tasdikine mütedair Kanun.

Birinci Madde — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti beyninde 1928 senesi Martının 12 nci günü Ankara'da akt ve imza edilen ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanunun icrai ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reyimize arz ediyorum. Lütfen reylerinizi istimal buyurunuz.

4. — *Türkiye ve İtalya Hükûmetleri beyninde münakit seyyar ticaret memurlarına dair mukavelenamenin tasdiki hakkında (1/208) numaralı Kanun Lâyihası ve Ticaret ve Hariciye Encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Efendim, Kanunun heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

Türkiye ve İtalya Hükûmetleri Beyninde münakit Seyyar Ticaret Memurlarına dair Mukavelenamenin tasdikine mütedair Kanun.

Birinci Madde — Türkiye ile İtalya Hükûmeti arasında Ankara'da 23 Teşrinisani 1927 tarihinde akt ve imza edilen seyyar ticaret memurları mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... kabul edilmiştir.

Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye arz ediyorum. Lütfen reylerinizi istimal buyurunuz.

5. — *Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri arasında münakit seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdiki hakkında (1/209) numaralı Kanun Lâyihası ve ticaret ve Hariciye Encümenleri mazbataları (2)*

REİS — Kanun Lâyihasının heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) maddelere geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye - Fransa Cumhuriyetleri Beyninde Münakit Seyyar Ticaret Memurları Mukavelenamesinin Tasdikine Dair Kanun

Birinci Madde — Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri salâhiyattar murahhasları arasında Ankara'da 1 Teşrinisani 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Heyeti Umumiyesini tayini esami ile reye arz ediyorum. Reylerinizi lütfen veriniz.

(1) Zaptın sonuna merbuttur.

(1,2) Zaptın sonuna merbuttur.

6. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında (1/200) numaralı kanun lâyihası ve Ticaret ve Hariciye Encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Kanun Lâyihasının heyeti umumiyesi hakkında söz isteyen var mı? (Hayır sesleri) Maddelere geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti Arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin tasdikine mütedair Kanun.

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında 1928 senesi şubatının 12 inci günü Ankara'da akt ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — İşbu muahedenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir. Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye arz ediyorum. Lütfen reylerinizi istimal ediniz.

7. — *Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı beyninde münakit ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdiki hakkında (1/78) numaralı Kanun Layihası ve Ticaret, Maliye ve Hariciye encümenleri mazbataları. (1)*

REİS — Heyeti umumiyesi hakkında mütalaa var mı?

ADİL BEY (İstanbul) — Efendim, bu mukavele ne kadar müddet için aktedilmiştir, izah ederler mi?

HASAN FEHMİ BEY (Maliye Encümeni Reisi) (Gümüşhane) — Mazbata çok vazıhtır. Mazbata okunursa sualin cevabını teşkil eder. Ondan sonra arzu ederlerse cevap arz ederiz. (Maliye Encümeni mazbatası okundu)

REİS — Kâfi mi efendim?

HASAN FEHMİ BEY (Maliye Encümeni Reisi) (Gümüşhane) — Suale mazbatamız cevap teşkil eder

(1) Zaptın sonuna merbuttur.

zannederim. Tasdikten üç ay sonra hakkı feshimizi istimal edebiliriz. Zaten Hariciye Vekili Beyefendi de Encümende icabederse bu hakkı feshimizi istimal edeceğimize dair beyanatta bulundu. Bunun üzerine Encümen tasdikinde mahzur görmedi.

REİS — Başka söz isteyen yoktur. Maddelere geçilmesini kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Türkiye ve Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı Beyninde Münakit Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin Tasdikine Mütedair Kanun

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı arasında 1927 senesi Ağustosunun 28 nci günü Ankara'da akt ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir.

Madde 2. — İşbu muahedenamenin icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın... Kabul etmeyenler el kaldırsın... Kabul edilmiştir... Kanunun heyeti umumiyesini tayini esami ile reye koyuyorum. Lütfen reylerinizi istimal ediniz.

Efendim, reylerini vermeyen zevat var mı? Ara istihali muamelesi hitam bulmuştur. Efendim, neticei ârayı arz ediyorum :

Seyrisefain İdaresi 1928 bütçesine tahsisatı fevkalade itasına ve işbu tahsisatın sureti istimaline dair Kanunun reye vazında (183) iştirak vardır. Kanun (183) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye ve Estonya Hükümetleri beyninde münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin tasdikine dair Kanuna (177) zat iştirak etmiştir. Kanun (177) rey ile kabul edilmiştir.

Türkiye ve İtalya Hükümetleri beyninde münakit seyyar ticaret memurlarına dair mukavelenamenin tasdiki hakkındaki Kanuna (178) zat iştirak etmiştir. Kanun (178) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye - Fransa Cumhuriyetleri beyninde münakit seyyar Ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikine dair Kanuna (174) zat iştirak etmiştir. Kanun (174) reyle kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında münakit ticaret ve seyrisefain mukavelenamesinin tasdikine dair Kanuna (174) zat iştirak etmiştir. Kanun (174) reyle kabul edilmiştir.

mesinin tasdikine dair Kanuna (176) zat iştirak etmiştir. Kanun (176) rey ile kabul edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük ittihadı beyinde münakit Ticaret ve Seyrisefain muahedenamesinin tasdiki hakkındaki Kanuna

(178) zat iştirak etmiştir. Kanun (178) rey ile kabul edilmiştir.

Efendim, yarın saat on dörtte içtima edilmek üzere celseyi tatil ediyorum.

Celsenin Kapanması; Saat : 15.25

Seyrisefain İdaresi 1928 Bütçesine Tahsisatı Fevkalâde İtasına ve İşbu Tahsisatın Sureti İstimaline Dair Kanunun İkinci Defaki Neticeî Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 183
Kabul edenler	: 183
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 129
Mühaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA
Hilmi B.
Kemal B.
AFYONKARAHİSAR
Ali B.
Haydar B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
AKSARAY
Besim Atalay B.
AMASYA
Nafiz B.
ANKARA
Ali B.
İhsan B.
Rifat B.
Sami B.
Talât B.
ANTALYA
Ahmet Sâki B.
Hasan Sıtkı B.
Rasih B.
Süleyman Şevket B.
ARTVİN
Mehmet Ali B.
AYDIN
Dr. Mazhar B.
Mithat B.
BALIKESİR
Hayrettin B.
Kâzım Paşa
Mehmet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.

BEYAZIT
Halis B.
Şefik B.
BİLECİK
Rasim B.
BİTLİS
İlyas Sami B.
Muhittin B.
Muhittin Nami B.
BOLU
Cemil B.
Dr. Emin Cemal B.
BURDUR
Salih Vahit B.
BURSA
Ahmet Münir B.
Asaf B.
Bakteriyolog Refik B.
Dr. Şefik Lütfi B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Senih B.
ÇANAKKALE
Mehmet B.
ÇANKIRI
Rifat B.
Talât B.
Ziya B.
ÇORUM
İsmail Kemal B.
Münir B.
Ziya B.
DENİZLİ
Dr. Kâzım B.
Mazhar Müfit B.

Necip Âli B.
Yusuf B.
DİYARBEKİR
Kâzım Paşa
Rüştü B.
EDİRNE
Hasan Hayri B.
Şakir B.
Zeki Mesut B.
ELÂZİZ
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Muhittin B.
Mustafa B.
ERZİNCAN
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
ERZURUM
Asım B.
Aziz B.
Nafiz B.
Necip Asım B.
ESKİŞEHİR
Ali Ulvi B.
Emin B.
Sait B.
GAZİANTEP
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Kılıç Ali B.
Reşit B.
GİRESUN
Kâzım B.
GÜMÜŞHANE
Şevket B.

HÂKKÂRI
İbrahim B.
İSPARTA
Hüseyin Hüsnü B.
Mükerrem B.
Rıza B.
İÇEL
Emin B.
Hakkı B.
İSTANBUL
Dr. Nurettin Âli B.
Fuat B.
Hamdi B.
Hüseyin B.
İhsan Paşa
Süreyya Paşa
Tevfik Kâmil B.
Ziyaettin B.
İZMİR
Enver B.
Hüseyin B.
Kâmil B.
Münir B.
Osmanzade Hamdi B.
KARS
Ağaoğlu Ahmet B.
Baha Tali B.
Dr. Sadrettin B.
Halit B.
KASTAMONU
Ali Rıza B.
Cemal B.
Velet Çelebi B.

KAYSERİ

Ahmet Hilmi B.
Dr. Burhanettin B.
Dr. Halit B.
Hasan Ferit B.
Reşit B.

KIRKLARELİ

Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.

KIRŞEHİR

Hazım B.
Lütfi Müfit B.

KOCAELİ

Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

KONYA

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.
Mustafa B.
Naim Hâzım B.
Zühtü B.

KÜTAHYA

İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Ragıp B.

MALATYA

Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.

MANİSA

Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.

MARAŞ

Nurettin B.

MARDİN

Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.

MERSİN

Hakkı B.

MUĞLA

Ali Nazmi B.
Nuri B.

NİĞDE

Ata B.
Galip B.

ORDU

Hasan Fahri B.
Recai B.

RİZE

Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.
Hasan Cavit B.

SAMSUN

Âdil B.
Avni B.

Dr. Asım B.

SİİRT

Halil Hulki B.

SİNOP

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

SIVAS

İbrahim Alâaddin B.
Ziyaettin B.

ŞARKİ KARAHİSAR

İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ

Faik B.

TOKAT

Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.

TRABZON

Ali Becil B.
Şefik B.

URFA

Dr. Rafet B.
Mahmut B.
Refet B.

VAN

Hakkı B.
Münip B.

YOZGAT

Hamdi B.
Salih B.

ZONGULDAK

Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA

Kadri B.
Zamir B.

AKSARAY

Kâzım B.
Neşet B. (M.)

AMASYA

Esat B.
İsmail Hakkı B.

ANKARA

Gazi Mustafa Kemal
Paşa (Reisicumrur)
Halit Ferit B.
Şakir B.

ANTALYA

Dr. Cemal B.

ARTVİN

Asım B.

AYDIN

Dr. Reşit Galip B.
Emin Fikri B.
Tahsin B.

BALIKESİR

Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.
Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Mehmet Âkif B. (M.)

BEYAZIT

İhsan B. (M.)

BİLECİK

İbrahim B.

BOLU

Cevat Abbas B. (M.)
Falih Rıfki B. (M.)
Şükrü B.

BURDUR

Mustafa Şeref B.

BURSA

Dr. Esat B.
Muhlis B.

CEBELİBEREKET

Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)

ÇANAKKALE

Samih Rifat B.
Şükrü B. (İ. Â.)
Ziya Gevher B.

ÇANKIRI

Mustafa Abdülhalik B.
(V.)

ÇORUM

Dr. Mustafa B.
İsmet B.

DENİZLİ

Emin Arslan B.
Haydar Rüşti B. (M.)

DIYARBEKİR

Zekâi B.

EDİRNE

Faik B. (M.)

ELÂZİZ

Nak yettin B.
ERZİNCAN
Mustafa Saffet B.

ERZURUM

Ahmet Fikri B.
Nafi Atuf B.
Tahsin B.

ESKİŞEHİR

Dr. İsmail Besim Paşa
(M.)

GAZİANTEP

Ali Cenani B.
Şahin B.

GİRESUN

Hacim Muhittin B. (M.)
Hakkı Tarık B.
Şevket B.
Tahir B.

GÜMÜŞHANE

Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Hasan Fehmi B.

İSPARTA

İbrahim B. (M.)

İSTANBUL

Ahmet Rasim B. (M.)
Akçoraoğlu Yusuf B. (M.)
Behiç B. (V.)
Dr. Hakkı Şinasi Paşa
Dr. Refik B. (V.)
Edip Servet B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B. (M.)

İZMİR

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Mahmut Celâl B. (M.)
Mahmut Esat B. (V.)
Mustafa Necati B. (V.)
Mustafa Rahmi B. (V.)
Saraçoğlu Şükrü B. (V.)

KASTAMONU

Hasan Fehmi B.
Mehmet Fuat B.
Refik B.

KIRKLARELİ

Şevket B. (M.)

KIRŞEHİR

Yahya Galip B.

KOCAELİ

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Reşit Saffet B.

KONYA

Nevzat B.

Refik B.

Tevfik Fikret B.

KÜTAHYA

Cevdet B.

Nuri B.

Recep B.

MALATYA

İsmet Paşa (Başvekil)

MANİSA

Kâni B.

Mehmet Sabri B.

Mustafa Fevzi B.

MARAŞ

Abdülkadir B. (M.)

Mehmet B.

Mithat B. (M.)

MARDİN

Yakup Kadri B.

MERSİN

Ali Münif B. (M.)

MUĞLA

Şükrü Kaya B. (V.)
Yunus Nadi B. (M.)

NIĞDE

Faik B.
Halit B.

ORDU

Halil Sitki B.
İsmail B.
Şevket B.

RİZE

Âtîf B.

SAMSUN

Ethem B.

SİİRT

Mahmut B. (M.)

SİNOP

Recep Zühtü B.

SİVAS

Necmettin Sadık B. (M.)
Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemsettin B.

ŞARKİ KARAHİSAR

Mehmet Emin B. (M.)

TEKİRDAĞ

Celâl Nuri B. (M.)
Cemil B.

TOKAT

Mustafa Vasfi B. (M.)

TRABZON

Abdullah B.
Arif B.
Danış B.
Hasan B. (M.)
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B. (M.)

URFA

Ali Saip B.
Ferit Celâl B.

YOZGAT

Avni B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

ZONGULDAK

Halil B. (M.)
Hüsnü B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B. (M.)

[Mühaller]

Bilecik : 1
Cebelibereket : 1
Kars : 1
Samsun : 1

Türkiye ve Estonya Hükümetleri beyninde Münakıt Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin Tasdikine
Dair Kanunun Neticei Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 177
Kabul edenler	: 177
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 135
Münhaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA	BİLECİK	DİYARBEKİR	İSPARTA
Hilmi B.	Rasim B.	Kâzım Paşa	Hüseyin Hüsnü B.
Kemal B.	BİTLİS	Rüştü B.	Mükerrem B.
AFYON KARAHİSAR	İlyas Sami B.	EDİRNE	Rıza B.
Ali B.	Muhittin B.	Hasan Hayri B.	İÇEL
Haydar B.	Muhittin Namı B.	Şakir B.	Emin B.
İzzet B.	BOLU	Zeki Mesut B.	Hakkı B.
İzzet Ulvi B.	Cemil B.	ELÂZIZ	İSTANBUL
AKSARAY	Dr. Emin Cemal B.	Hasan Tahsin B.	Edip Servet B.
Besim Atalay B.	BURDUR	Hüseyin B.	Fuat B.
AMASYA	Salih Vahit B.	Muhittin B.	Hamdi B.
Nafiz B.	BURSA	Mustafa B.	Hüseyin B.
ANKARA	Ahmet Münir B.	ERZİNCAN	İhsan Paşa
Ali B.	Bakteriyolog Refik B.	Abdülhak B.	Süreyya Paşa
İhsan B.	Dr. Esat B.	Aziz Samih B.	Tevfik Kâmil B.
Rifat B.	Dr. Şefik Lütfi B.	ERZURUM	Ziyaettin B.
Sami B.	Mustafa Fehmi B.	Asım B.	İZMİR
Talât B.	Refet B.	Aziz B.	Hüseyin B.
ANTALYA	Senih B.	Nafiz B.	Kâmil B.
Ahmet Sâki B.	ÇANAKKALE	Necip Asım B.	Münir B.
Rasih B.	Mehmet B.	Tahsin B.	KIARIS
Süleyman Şevket B.	Şükrü B.	ESKİŞEHİR	Ağaoğlu Ahmet B.
ARTVİN	ÇANKIRI	Emin B.	Baha Talii B.
Asım B.	Rifat B.	Sait B.	Dr. Saadetttin B.
Mehmet Ali B.	Talât B.	GAZİANTEP	Halit B.
AYDIN	Ziya B.	Ahmet Remzi B.	KIASTAMONU
Mithat B.	ÇORUM	Ferit B.	Ali Rıza B.
BALIKESİR	İsmail Kemal B.	Reşit B.	Cemal B.
Hayrettin B.	Münir B.	GİRESUN	Mehmet Fuat B.
Mehmet Cavit B.	Ziya B.	Kâzım B.	Refik B.
Osman Niyazi B.	DENİZLİ	Şevket B.	Vailet Çelebi B.
Sadık B.	Dr. Kâzım B.	GÜMÜŞHANE	KAYSERİ
BEYAZIT	Mazhar Müfit B.	Hasan Fehmi B.	Ahmet Hilmi B.
Halit B.	Necip Âli B.	HÂKKÂRİ	Dr. Burhanettin B.
Şefik B.	Yusuf B.	İbrahim B.	Reşit B.

KIRKLARELİ

Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.

KIRŞEHİR

Hazım B.
Lütfi Müfit B.

KOCAELİ

Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

KONYA

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.

Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.

Mustafa B.
Naim Hâzım B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

KÜTAHYA

İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

MALATYA

Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.

MANİSA

Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.

MARAŞ

Nurettin B.

MARDİN

Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.

MERSİN

Hakkı B.

MUĞLA

Ali Nazmi B.
Nuri B.

NİĞDE

Ata B.
Galip B.

ORDU

Hasan Fahri B.
Recai B.

RİZE

Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.

SAMSUN

Âdil B.
Avni B.
Dr. Asım B.

SİİRT

Halil Hulki B.
SİNOP
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

SİVAS

İbrahim Alâaddin B.

ŞARKI KARAHİSAR

İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ

Faik B.

TOKAT

Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.

TRABZON

Abdullah B.
Ali Becil B.
Şefik B.

URFA

Dr. Rafet B.
Mahmut B.
Refet B.

VAN

Hakkı B.
Münip B.

YOZGAT

Hamdi B.

ZONGULDAK

Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA

Kadri B.
Zamir B.
AFYON KARAHİSAR
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

AKSARAY

Kâzım B.
Neşet B. (M.)

AMASYA

Esat B.
İsmail Hakkı B.

ANKARA

Gazi Mustafa Kemal
Paşa (Reisicumhur)
Halit Ferit B.
Şakir B.

ANTALYA

Dr. Cemal B.
Hasan Sıtkı B.

AYDIN

Dr. Mazhar B.
Dr. Reşit Galip B.
Emin Fikri B.
Tahsin B.

BALIKESİR

Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.
Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Kâzım Paşa (Reis)
Mehmet Âkif B. (M.)

BEYAZIT

İhsan B. (M.)

BİLECİK

İbrahim B.

BOLU

Cevat Abbas B. (M.)
Falih Rıfki B. (M.)
Şükrü B.

BURDUR

Mustafa Şeref B.

BURSA

Asaf B.
Muhlis B.

CEBELİBEREKET

Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)
ÇANAKKALE
Mustafa Abdülhalik B.
(M.)

ÇORUM

Dr. Mustafa B.
İsmet B.

DENİZLİ

Emin Arslan B.
Haydar Rüştü B. (M.)

DİYARBEKİR

İshak Refet B.
Zekâi B.

EDİRNE

Faik B. (M.)

ELÂZİZ

Nakyetin B.

ERZİNCAN

Mustafa B.

ERZURUM

Ahmet Fikri B.

Nafi Atuf B.

ESKİŞEHİR

Ali Ulvi B.

Dr. İsmail Besim Paşa (M.)

GAZİANTEP

Ali Cenani B.

Kılıç Ali B.

Şahin B.

GİRESUN

Hacim Muhittin B. (M.)

Hakkı Tarık B.

Tahir B.

GÜMÜŞHANE

Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Şevket B.

İSPARTA

İbrahim B. (V.)

İSTANBUL

Ahmet Rasim B.
Akçoraoğlu Yusuf B. (M.)
Behiç B. (V.)
Dr. Hakkı Şinasi Paşa
Dr. Nurettin Ali B.
Dr. Refik B. (V.)
Hamdullah Suphi B.
Haydar B. (M.)

İZMİR

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Enver B.
Mahmut Celâl B. (M.)
Mahmut Esat B. (V.)
Mustafa Necati B. (V.)
Mustafa Rahmi B. (V.)
Osmanzade Hamdi B.
Saraçoğlu Şükrü B. (V.)

KASTAMONU

Hasan Fehmi B.

KAYSERİ

Dr. Halit B.
Hasan Ferit B.

KIRKLARELİ

Şevket B. (M.)

KIRŞEHİR

Yahya Galip B.

KOCAELİ

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Reşit Saffet B.

KONYA

Nevzat B.
Refik B.

KÜTAHYA

Cevdet B.
Recep B. (V.)

MALATYA

İsmet Paşa (Başvekil)

MANİSA

Kâni B.
Mehmet Sabri B.
Mustafa Fevzi B.

MARAŞ

Abdülkadir B. (M.)
Mehmet B.
Mithat B. (M.)

MARDİN

Yakup Kadri B.

MERSİN

Ali Münif B. (M.)

MUĞLA

Şükrü Kaya B. (V.)
Yunus Nadi B. (M.)

NIĞDE

Faik B.
Halit B.

ORDU

Halil Sıtkı B.
İsmail B.
Şevket B.

RİZE

Âtuf B.
Hasan Cavit B.

SAMSUN

Ali Râna B.
Ethem B.

SIİRT

Mahmut B.

SİNOP

Necmettin Sadık B. (M.)
Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.

Şemsettin B.

Ziyaettin B.

ŞARKİ KARAHİSAR

Mehmet Emin B. (M.)

TEKİRDAĞ

Celâl Nuri B. (M.)
Cemil B.

TOKAT

Mustafa Vasfi B. (M.)

TRABZON

Arif B.
Danış B.
Hasan B. (M.)
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B. (M.)

URFA

Ali Saip B.
Ferit Celâl B.

YOZGAT

Avni B.
Salih B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

ZONGULDAK

Halil B. (M.)
Hüsnü B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B. (M.)

(Mühaller)

Bilecik	1
Cebelibereket	1
Kars	1
Samsun	1
Yekûn	4

Türkiye ve İtalya Hükümetleri Beyninde Münakit Seyyar Ticaret Memurlarına Dair Mukavelenamenin Tasdiki Hakkındaki Kanunun Neticei Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 178
Kabul edenler	: 178
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 134
Münhaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA	BİLECİK	DİYARBEKİR	İSPARTA
Hilmi B.	Rasim B.	Kâzım Paşa	Hüseyin Hüsnü B.
Kemal B.	BİTLİS	Rüştü B.	Mükerrem B.
AFYONKARAHİSAR	İlyas Sami B.	EDİRNE	Rıza B.
Ali B.	Muhittin B.	Hasan Tahsin B.	İÇEL
Haydar B.	Muhittin Nami B.	Hüseyin B.	Emin B.
İzzet B.	BOLU	Mustafa B.	Hakkı B.
İzzet Ulvi B.	Cemil B.	Nakıyettin B.	İSTANBUL
AKSARAY	Dr. Emin Cemal B.	ERZİNCAN	Edip Servet B.
Besim Atalay B.	BURDUR	Abdülhak B.	Fuat B.
AMASYA	Salih Vahit B.	Aziz Samih B.	Hamdi B.
Nafiz B.	BURSA	Mustafa B.	Hüseyin B.
ANKARA	Ahmet Münir B.	Saffet B.	İhsan Paşa
Ali B.	Bakteriyolog Refik B.	ERZURUM	Süreyya Paşa
İhsan B.	Dr. Esat B.	Asım B.	Tevfik Kâmil B.
Rifat B.	Dr. Şefik Lütfi B.	Nafiz B.	Ziyaettin B.
Sami B.	Mustafa Fehmi B.	Necip Asım B.	İZMİR
Talât B.	Refet B.	Tahsin B.	Hüseyin B.
ANTALYA	Senih B.	ESKİŞEHİR	Kâmil B.
Hasan Sıtkı B.	ÇANAKKALE	Emin B.	Münir B.
Rasih B.	Mehmet B.	Sait B.	KARS
Süleyman Şevket B.	Şükrü B.	GAZİANTEP	Ağaoğlu Ahmet B.
ARTVİN	ÇANKIRI	Ahmet Remzi B.	Baha Tali B.
Asım B.	Rifat B.	Ferit B.	Dr. Sadrettin B.
Mehmet Ali B.	Talât B.	Reşit B.	Halit B.
AYDIN	Ziya B.	GİRESUN	KASTAMONU
Mithat B.	ÇORUM	Kâzım B.	Ali Rıza B.
BALIKESİR	İsmail Kemal B.	Şevket B.	Cemal B.
Hayrettin B.	Münir B.	GÜMÜŞHANE	Mehmet Fuat B.
Mehmet Cavit B.	Ziya B.	HÂKKÂRİ	Refik B.
Osman Niyazi B.	DENİZLİ	Hasan Fehmi B.	Velet Çelebi B.
Sadık B.	Dr. Kâzım B.	Asaf B.	KAYSERİ
BEYAZIT	Mazhar Müfit B.	İbrahim B.	Ahmet Hilmi B.
Halit B.	Necip Âli B.		Dr. Burhanettin B.
Şefik B.	Yusuf B.		Hasan Ferit B.
			Reşit B.

KIRKLARELİ

Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.
KIRŞEHİR

Hazım B.
Lütfi Müfit B.

KOCAELİ

Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

KONYA

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.

Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.
Mustafa B.

Naim Hâzım B.
Nevzat B.
Zühtü B.

KÜTAHYA

İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

MALATYA

Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.

MANİSA

Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.

MARAŞ

Nurettin B.

MARDİN

Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.

MERSİN

Hakkı B.

MUĞLA

Ali Nazmi B.
Nuri B.

NİĞDE

Ata B.
Galip B.

ORDU

Hasan Fahr B.
Recai B.

RİZE

Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.

SAMSUN

Âdil B.
Avni B.
Dr. Asım B.

SİİRT

Halil Hulki B.

SİNOP

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

SİVAS

İbrahim Alâeddin B.

ŞARKİ KARAHİSAR

İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ

Faik B.

TOKAT

Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.

TRABZON

Abdullah B.
Ali Becil B.
Şefik B.

URFA

Dr. Rafet B.
Mahmut B.
Refet B.

VAN

Hakkı B.
Münip B.

YOZGAT

Hamdi B.

ZONGULDAK

Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA

Kadri B.
Zamir B.

AFYONKARAHİSAR

Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

AKSARAY

Kâzım B.
Neşet B. (M.)

AMASYA

Esat B.
İsmail Hakkı B.

ANKARA

Gazi Mustafa Kemal
Paşa (Reisicumhur)
Halit Ferit B.
Şakir B.

ANTALYA

Ahmet Sâki B.
Dr. Cemal B.

AYDIN

Dr. Mazhar B.
Dr. Reşit Galip B.
Emin Fikri B.
Tahsin B.

BALIKESİR

Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.
Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Kâzım Paşa (Reis)
Mehmet Âkif B. (M.)

BEYAZIT

İhsan B. (M.)

BİLECİK

İbrahim B.

BOLU

Cevat Abbas B. (M.)
Falih Rıfki B. (M.)
Şükrü B.

BURDUR

Mustafa Şeref B.

BURSA

Asaf B.
Muhlis B.

CEBELİBEREKET

Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)
İhsan B.

ÇANAKKALE

Samih Rifat B.
Ziya Gevher B.

ÇANKIRI

Mustafa Abdülhalik B.
(V.)

ÇORUM

Dr. Mustafa B.
İsmet B.

DENİZLİ

Emin Arslan B.
Haydar Rüştü B. (M.)

DİYARBEKİR

İshak Refet B.
Zekâi B.

EDİRNE

Faik B. (M.)

ELÂZİZ

Muhittin B.

ERZURUM

Ahmet Fikri B.
Aziz B.
Nafi Atuf B.

ESKİŞEHİR

Ali Ulvi B.
Dr. İsmail Besim Paşa
(M.)

GAZİANTEP

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.
Şahin B.

GİRESUN

Hacim Muhittin B. (M.)
Hakkı Tarık B.
Tahir B.

GÜMÜŞHANE

Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Şevket B.

İSPARTA

İbrahim B.

İSTANBUL

Ahmet Rasim B. (M.)
Akçoraoğlu Yusuf B.
(M.)
Behiç B. (V.)
Dr. Hakkı Şinasi Paşa
Dr. Nurettin Âli B.
Hamdullah Suphi B.
Haydar B. (M.)

İZMİR

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Enver B.
Mahmut Celâl B. (M.)
Mahmut Esat B. (V.)
Mustafa Necati B. (V.)
Mustafa Rahmi B. (V.)

Osmanzade Hamdi B.
Saraçoğlu Şükrü B. (V.)
KASTAMONU

Hasan Fehmi B.
KAYSERİ

Hasan Ferit B.
KIRKLARELİ

Şevket B. (M.)
KIRŞEHİR

Yahya Galip B.
KOCAELİ

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Reşit Saffet B.

KONYA

Nevzat B.
Refik B.
KÜTAHYA

Cevdet B.
Recep B.

MALATYA

İsmet Paşa (Başvekil)

MANİSA

Kâni B.
Mehmet Sabri B.
Mustafa Fevzi B.

MARAŞ

Abdülkadir B. (M.)
Mehmet B.
Mithat B. (M.)

MARDİN

Yakup Kadri B.
MERSİN
Ali Münif B. (M.)

MUĞLA

Şükrü Kaya B. (V.)
Yunus Nadi B. (M.)
NIĞDE

Halit B.
ORDU

Halil Sıtkı B.
İsmail B.
Şevket B.

RİZE

Âtf B.
Hasan Cavit B.

SAMSUN

Ali Râna B.
Ethem B.

SİİRT

Mahmut B. (M.)
SİNOP
Recep Zühtü B.

SİVAS

Necmettin Sadık B. (M.)
Rahmi B.
Rasim B.
Remzi B.
Şemsettin B.
Ziyaettin B.

ŞARKİ KARAHIŞAR

Mehmet Emin B.

TEKİRDAĞ

Celâl Nuri B. (M.)
Cemil B.

TOKAT

Mustafa Vasfi B. (M.)

TRABZON

Arif B.
Danış B.
Hasan B. (M.)
Nebizade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B. (M.)

URFA

Ali Saip B.
Ferit Celâl B.

YOZGAT

Avni B.
Salih B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

ZONGULDAK

Halil B. (M.)
Hüsnü B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B. (M.)

[Mühaller]

Bilecik	: 1
Celibereket	: 1
Kars	: 1
Samsun	: 1
Yekûn	: 4

Türkiye - Fransa Cumhuriyetleri Beyninde Münakit Seyyar Ticaret Memurları Mukavelenamesinin Tasdiki Hakkındaki Kanunun Neticei Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 174
Kabul edenler	: 174
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 138
Münhaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA	BİLECİK	DIYARBEKİR	İSPARTA
Hilmi B.	Rasim B.	Kâzım Paşa	Hüseyin Hüsnü B.
Kemal B.	BİTLİS	Rüştü B.	Mükerrem B.
AFYONKARAHİSAR	İlyas Sami B.	EDİRNE	Rıza B.
Ali B.	Muhittin B.	Hasan Hayri B.	İÇEL
Haydar B.	Muhittin Nami B.	Şakir B.	Emin B.
İzzet B.	BOLU	Zeki Mesut B.	Hakkı B.
İzzet Ulvi B.	Cemil B.	ELÂZİZ	İSTANBUL
AKSARAY	Dr. Emin Cemal B.	Hasan Tahsin B.	Edip Servet B.
Besim Atalay B.	BURDUR	Hüseyin B.	Fuat B.
AMASYA	Salih Vahit B.	Muhittin B.	Hamdi B.
Nafiz B.	BURSA	Mustafa B.	Hüseyin B.
ANKARA	Ahmet Münir B.	ERZİNCAN	İhsan Paşa
Ali B.	Bakteriyolog Refik B.	Abdülhak B.	Süreyya Paşa
İhsan B.	Dr. Esat B.	Aziz Samih B.	Tevfik Kâmil B.
Rifat B.	Dr. Şefik Lütfi B.	Mustafa B.	İZMİR
Sami B.	Mustafa Fehmi B.	Saffet B.	Hüseyin B.
Talât B.	Refet B.	ERZURUM	Kâmil B.
ANTALYA	Senih B.	Asım B.	Münir B.
Ahmet Sâki B.	ÇANAkkALE	Aziz B.	KARS
Rasih B.	Mehmet B.	Nafiz B.	Ağaoğlu Ahmet B.
Süleyman Şevket B.	Şükrü B.	Necip Asım B.	Baha Tali B.
ARTVİN	ÇANKIRI	Tahsin B.	Dr. Sadrettin B.
Asım B.	Rifat B.	ESKİŞEHİR	Halit B.
Mehmet Ali B.	Talât B.	Emin B.	KASTAMONU
AYDIN	Ziya B.	Sait B.	Ali Rıza B.
Mithat B.	ÇORUM	GİRESUN	Cemal B.
BALIKESİR	İsmail Kemal B.	Kâzım B.	Mehmet Fuat B.
Hayrettin B.	Münir B.	Şevket B.	Refik B.
Mehmet Cavit B.	Ziya B.	GÜMÜŞHANE	Velet Çelebi B.
Osman Niyazi B.	DENİZLİ	HÂKKÂRİ	KAYSERİ
Sadık B.	Dr. Kâzım B.	İbrahim B.	Ahmet Hilmi B.
BEYAZIT	Mazhar Müfit B.	Hasan Fehmi B.	Dr. Burhanettin B.
Halit B.	Necip Âli B.	HÂKKÂRİ	Dr. Halit B.
Şefik B.	Yusuf B.		Reşit B.

KIRKLARELİ
Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.
KİRŞEHİR
Hazım B.
Lütfi Müfit B.
KOCAELİ
Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.
KONYA
Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.
Naim Hâzım B.
Tevfik Fikret B.
Lütfü B.
KÜTAHYA
İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

MALATYA
Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.
MANİSA
Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.
MARAS
Nurettin B.
MARDİN
Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
MERSİN
Hakkı B.
MUĞLA
Ali Nazmi B.
Nuri B.

NİĞDE
Ata B.
Galip B.
ORDU
Hasan Fahri B.
Recai B.
RİZE
Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.
SAMSUN
Âdil B.
Avni B.
Dr. Asım B.
SİİRT
Halil Hulki B.
SİNOP
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.
SİVAS
İbrahim Alâaddin B.
ŞARKİ KARAHİSAR
İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ
Faik B.
TOKAT
Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.
TRABZON
Abdullah B.
Ali Becil B.
Şefik B.
URFA
Ferit Celâl B.
Mahmut B.
Refet B.
VAN
Hakkı B.
Münip B.
YOZGAT
Hamdi B.
ZONGULDAK
Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA
Kadri B.
Zamir B.
AFYONKARAHİSAR
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
AKSARAY
Kâzım B.
Neşet B. (M.)
AMASYA
Esat B.
İsmail Hakkı B.
ANKARA
Gazi Mustafa Kemal Paşa (Reisicumhur)
Halit Ferit B.
Şakir B.
ANTALYA
Dr. Cemal B.
Hasan Sıtkı B.

AYDIN
Dr. Mazhar B.
Dr. Reşit Galip B.
Emin Fikri B.
Tahsin B.
BALIKESİR
Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.
Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Kâzım Paşa (Reis)
Mehmet Âkif B. (M.)
BEYAZIT
İhsan B. (M.)
BİLECİK
İbrahim B.
BOLU
Cevat Abbas B. (M.)
Fahri Rıfki B. (M.)
Şükrü B.
BURDUR
Mustafa Şeref B.

BURSA
Asaf B.
Muhlis B.
CEBELİBEREKET
Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)
ÇANAKKALE
Samih Rifat B.
Ziya Gevher B.
ÇANKIRI
Mustafa Abdülhalik B. (V.)
ÇORUM
Dr. Mustafa B.
İsmet B.
DENİZLİ
Emin Arslan B.
Haydar Rüştü B. (M.)
DIYARBEKİR
İshak Refet B.
Zekâi B.

EDİRNE
Faik B. (M.)
ELÂZİZ
Nakyettin B.
ERZURUM
Ahmet Fikri B.
Nafi Atuf B.
ESKİŞEHİR
Ali Ulvi B.
Dr. İsmail Besim Paşa (M.)
GAZİANTEP
Ahmet Remzi B.
Ali Cenani B.
Ferit B.
Kılıç Ali B.
Reşit B.
Şahin B.
GİRESUN
Hacim Muhittin B. (M.)
Hakkı Tarık B.
Tahir B.

GÜMÜŞHANE

Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Şevket B.

İSPARTA

İbrahim B. (M.)

İSTANBUL

Ahmet Rasim B. (M.)
Akçoraoğlu Yusuf B.
(M.)
Behiç B. (V.)
Dr. Hakkı Şinasi Paşa
Dr. Nurettin Âli B.
Dr. Refik B. (V.)
Hamdullah Suphi B.
Haydar B.
Ziyaettin B.

İZMİR

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Enver B.
Mahmut Celâl B. (M.)
Mahmut Esat B. (V.)
Mustafa Necati B. (V.)
Mustafa Rahmi B. (V.)
Osmanzade Hamdi B.
Saraçoğlu Şükrü B. (V.)

KASTAMONU

Hasan Fehmi B.

KAYSERİ

Hasan Ferit B.
KIRKLARELİ
Şevket B. (M.)
KIRŞEHİR
Yahya Galip B.

KOCAELİ

İbrahim B.
İbrahim Süreyya B.
Kemalettin B.
Reşit Saffet B.

KONYA

Mustafa B.
Nevzat B.
Refik B.

KÜTAHYA

Cevdet B.
Recep B.

MALATYA

İsmet Paşa (Başvekil)

MANİSA

Kâni B.
Mehmet Sabri B.
Mustafa Fevzi B.

MARAŞ

Abdülkadir B. (M.)
Mehmet B.
Mithat B. (M.)

MARDİN

Yakup Kadri B.
MERSİN
Ali Münif B. (M.)
MUĞLA
Şükrü Kaya B. (V.)
Yunus Nadi B. (M.)

NİĞDE

Faik B.
Halit B.

ORDU

Halil Sıtkı B.
İsmail B.
Şevket B.

RİZE

Âtuf B.
Hasan Cavit B.

SAMSUN

Ali Râna B.
Ethem B.

SİİRT

Mahmut B. (M.)

SİNOP

Recep Zühtü B.

SİVAS

Necmettin Sadık B. (M.)
Rahmi B.
Rasim B.

Remzi B.

Şemsettin B.
Ziyaettin B.
ŞARKİ KARAHİSAR
Mehmet Emin B.
TEKİRDAĞ
Celâl Nuri B. (M.)
Cemil B.

TOKAT

Mustafa Vasfi B. (M.)

TRABZON

Arif B.
Daniş B.
Hasan B. (M.)
Nebzade Hamdi B.
Süleyman Sırrı B. (M.)

URFA

Ali Saip B.
Dr. Rafet B.

YOZGAT

Avni B.
Salih B.
Süleyman Sırrı B.
Tahsin B.

ZONGULDAK

Halil B. (M.)
Hüsnü B.
Ragıp B.
Tunalı Hilmi B. (M.)

[Mühaller]

Bilecik	: 1
Cebelibereket	: 1
Kars	: 1
Samsun	: 1
Yekûn	: 4

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti Arasında Münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin Tasdiki Hakkındaki Kanunun Neticei Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 176
Kabul edenler	: 176
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 136
Münhaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA	BİLECİK	DİYARBEKİR	İSPARTA
Hilmi B.	Rasim B.	Kâzım Paşa	Hüseyin Hüsnü B.
Kemal B.	BİTLİS	Rüştü B.	Mükerrem B.
AFYONKARAHİSAR	İlyas Sami B.	EDİRNE	Rıza B.
Ali B.	Muhittin B.	Hasan Hayri B.	İÇEL
Haydar B.	Muhittin Nami B.	Şakir B.	Emin B.
İzzet B.	BOLU	Zeki Mesut B.	Hakkı B.
İzzet Ulvi B.	Cemil B.	ELÂZİZ	İSTANBUL
AKSARAY	Dr. Emin Cemal B.	Hasan Tahsin B.	Edip Servet B.
Besim Atalay B.	BURDUR	Hüseyin B.	Fuat B.
AMASYA	Salih Vahit B.	Muhittin B.	Hamdi B.
Nafiz B.	BURSA	Mustafa B.	Hüseyin B.
ANKARA	Ahmet Münir B.	ERZİNCAN	İhsan Paşa
Ali B.	Bakteriyoloğ Refik B.	Abdülhak B.	Süreyya Paşa
İhsan B.	Dr. Esat B.	Aziz Samih B.	Tevfik Kâmil B.
Rifat B.	Dr. Şefik Lütfi B.	Saffet B.	Ziyaettin B.
Sami B.	Mustafa Fehmi B.	ERZURUM	İZMİR
Şakir B.	Refet B.	Asım B.	Hüseyin B.
Talât B.	Senih B.	Aziz B.	Kâmil B.
ANTALYA	ÇANAKKALE	Nafiz B.	Münir B.
Ahmet Sâki B.	Mehmet B.	Necip Asım B.	KARS
Rasih B.	Şükrü B.	Tahsin B.	Ağaoğlu Ahmet B.
Süleyman Şevket B.	ÇANKIRI	ESKİŞEHİR	Baha Tali B.
ARTVİN	Rifat B.	Emin B.	Dr. Sadrettin B.
Asım B.	Talât B.	Sait B.	Halit B.
Mehmet Ali B.	Ziya B.	GAZİANTEP	KASTAMONU
AYDIN	ÇORUM	Ahmet Remzi B.	Ali Rıza B.
Mithat B.	İsmail Kemal B.	Ferit B.	Cemal B.
BALIKESİR	Münir B.	Reşit B.	Mehmet Fuat B.
Hayrettin B.	Ziya B.	GİRESUN	Refik B.
Mehmet Cavit B.	DENİZLİ	Kâzım B.	Velet Çelebi B.
Osman Niyazi B.	Dr. Kâzım B.	Şevket B.	KAYSERİ
Sadık B.	Mazhar Müfit B.	GÜMÜŞHANE	Ahmet Hilmi B.
BEYAZIT	Necip Âli B.	Hasan Fehmi B.	Dr. Burhanettin B.
Halit B.	Yusuf B.	HAKKÂRİ	Dr. Halit B.
Şefik B.		İbrahim B.	

KIRKLARELİ
Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.
KIRŞEHİR
Hazım B.
Lütfi Müfit B.
KOCAELİ
Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.
KONYA
Ahmet Hamdi B.
Hüsnü B.
Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.
Mustafa B.
Naim Hâzım B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.
KÜTAHYA
İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

MALATYA
Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.
MANİSA
Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.
MARAŞ
Nurettin B.
MARDİN
Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.
MERSİN
Hakkı B.
MUĞLA
Ali Nazmi B.
Nuri B.

NİĞDE
Ata B.
Galip B.
ORDU
Hasan Fahri B.
Recai B.
RİZE
Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.
SAMSUN
Âdil B.
Avni B.
Dr. Asım B.
SİİRT
Halil Hulki B.
SİNOP
Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.
SİVAS
İbrahim Alâaddin B.
ŞARKİ KARAHİSAR
İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ
Faik B.
TOKAT
Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.
TRABZON
Abdullah B.
Ali Becil B.
Şefik B.
URFA
Dr. Rafet B.
Mahmut B.
Refet B.
VAN
Hakkı B.
Münip B.
YOZGAT
Hamdi B.
ZONGULDAK
Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA
Kadri B.
Zamir B.
AFYONKARAHİSAR
Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.
AKSARAY
Kâzım B.
Neşet B. (M.)
AMASYA
Esat B.
İsmail Hakkı B.
ANKARA
Gazi Mustafa Kemal Paşa (Reisicumhur)
Halit Ferit B.
Şakir B.
ANTALYA
Dr. Cemal B.
Hasan Sıtkı B.

AYDIN
Dr. Mazhar B.
Dr. Reşit Galip B.
Emin Fikri B.
Tahsin B.
BALIKESİR
Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.
Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Kâzım Paşa (Reis)
Mehmet Âkif B. (M.)
BEYAZIT
İhsan B. (M.)
BİLECİK
İbrahim B.
BOLU
Cevat Abbas B. (M.)
Falih Rıfki B. (M.)
Şükrü B.
BURDUR
Mustafa Şeref B.

BURSA
Asaf B.
Muhlis B.
CEBELİBEREKET
Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)
ÇANAKKALE
Semih Rifat B.
Ziya Gevher B.
ÇANKIRI
Mustafa Abdülhalik B.
(V.)
ÇORUM
Dr. Mustafa B.
İsmet B.
DENİZLİ
Emin Arslan B. (M.)
Haydar Rüştü B.
DİYARBEKİR
İshak Refet B.
Zekâi B.

EDİRNE
Faik B. (M.)
ELÂZİZ
Nakyettin B.
ERZİNCAN
Mustafa B.
ERZURUM
Ahmet Fikri B.
Nafi Atuf B.
ESKİŞEHİR
Ali Ulvi B.
Dr. İsmail Besim Paşa (M.)
GAZİANTEP
Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.
Şahin B.
GİRESUN
Hacim Muhittin B. (M.)
Hakkı Tarık B.
Tahir B.

GÜMÜŞHANE

Cemal Hüsnü B.
Halil Nihat B.
Şevket B.

İSPARTA

İbrahim B. (M.)

İSTANBUL

Ahmet Rasim B. (M.)
Akçoraoğlu Yusuf B. (M.)
Behiç B. (V.)
Dr. Hakkı Şinasi Paşa
Dr. Nurettin Âli B.
Dr. Refik B. (V.)
Hamdullah Suphi B. (M.)
Haydar B. (M.)

İZMİR

Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
Enver B.
Mahmut Celâl B. (M.)
Mahmut Esat B. (V.)
Mustafa Necati B. (V.)
Mustafa Rahmi B. (V.)
Osmanzade Hamdi B.
Saraçoğlu Şükrü B. (V.)

KASTAMONU

Hasan Fehmi B.

KAYSERİ

Hasan Ferit B.
Reşit B.

KIRKLARELİ

Şevket B. (M.)

KIRŞEHİR

Yahya Galip B.

KOCAELİ

İbrahim B.

İbrahim Süreyya B.

Kemalettin B.

Reşit Saffet B.

KONYA

Fuat B.

Nevzat B.

Refik B.

KÜTAHYA

Cevdet B.

Recep B. (V.)

MALATYA

İsmet Paşa (Başvekil)

MANİŞA

Kâni B.

Mehmet Sabri B.

Mustafa Fevzi B.

MARAŞ

Abdülkadir B. (M.)

Mehmet B.

Mithat B. (M.)

MARDİN

Yakup Kadri B.

MERSİN

Ali Münif B. (M.)

MUĞLA

Şükrü Kaya B. (V.)

Yunus Nadi B. (M.)

NİĞDE

Faik B.

Halit B.

ORDU

Halil Sıtkı B.

İsmail B.

Şevket B.

RİZE

Âtuf B.

Hasan Cavit B.

SAMSUN

Ali Râna B.

Ethem B.

SIİRT

Mahmut B.

SİNOP

Recep Zühtü B.

SİVAS

Necmettin Sadık B. (M.)

Rahmi B.

Rasim B.

Remzi B.

Şemsettin B.

Ziyaettin B.

ŞARKİ KARAHİSAR

Mehmet Emin B. (M.)

TEKİRDAĞ

Celâl Nuri B. (M.)

Cemil B.

TOKAT

Mustafa Vasfi B. (M.)

TRABZON

Arif B.

Danış B.

Hasan B. (M.)

Nebizade Hamdi B.

Süleyman Sırrı B. (M.)

URFA

Ali Saip B.

Ferit Celâl B.

YOZGAT

Avni B.

Salih B.

Süleyman Sırrı B.

Tahsin B.

ZONGULDAK

Halil B. (M.)

Hüsnü B.

Ragıp B.

Tunalı Himi B. (M.)

[Mühaller]

Bilecik : 1

Cebelibereket : 1

Kars : 1

Samsun : 1

Yekûn : 4

Türkiye Cumhuriyeti İle Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihade Beninde Münakit Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin Tasdiki Hakkındaki Kanunun Neticesi Ârâsı

(Kanun kabul edilmiştir)

Âza adedi	: 316
Reye iştirak edenler	: 178
Kabul edenler	: 178
Reddedenler	: —
Müstenkifler	: —
Reye iştirak etmeyenler	: 134
Münhaller	: 4

[Kabul Edenler]

ADANA

Hilmi B.
Kemal B.
AFYON KARAHİSAR
Ali B.
Haydar B.
İzzet B.
İzzet Ulvi B.
AKSARAY
Besim Atalay B.
AMASYA
Nafiz B.
ANKARA
Ali B.
İhsan B.
Rifat B.
Sami B.
Talât B.
ANTALYA
Ahmet Sâki B.
Rasih B.
Süleyman Şevket B.
ARTVİN
Asım B.
Mehmet Ali B.
AYDIN
Mithat B.
BALIKESİR
Hayrettin B.
Mehmet Cavit B.
Osman Niyazi B.
Sadık B.
BEYAZIT
Halit B.
Şefik B.

BİLECİK

Rasim B.
BİTLİS
İlyas Sami B.
Muhittin B.
Muhittin Nami B.
BOLU
Cemil B.
Dr.Emin Cemal B.
BURDUR
Salih Vahit B.
BURSA
Ahmet Münir B.
Bakteriyolog Refik B.
Dr. Esat B.
Dr. Şefik Lütfi B.
Mustafa Fehmi B.
Refet B.
Senih B.
ÇANAKKALE
Mehmet B.
Şükrü B.
ÇANKIRI
Rifat B.
Talât B.
Ziya B.
ÇORUM
İsmail B.
Münir B.
Ziya B.
DENİZLİ
Dr. Kâzım B.
Mazhar Müfit B.
Necip Âli B.
Yusuf B.

DIYARBEKİR

Kâzım Paşa
Rüştü B.
EDİRNE
Hasan Hayri B.
Şakir B.
Zeki Mesut B.
ELÂZİZ
Hasan Tahsin B.
Hüseyin B.
Muhittin B.
Mustafa B.
ERZİNCAN
Abdülhak B.
Aziz Samih B.
ERZURUM
Asım B.
Aziz B.
Nafi Atuf B.
Nafiz B.
Tahsin B.
ESKİŞEHİR
Emin B.
Sait B.
GAZİANTEP
Ahmet Remzi B.
Ferit B.
Reşit B.
GİRESUN
Kâzım B.
Şevket B.
GÜMÜŞHANE
Hasan Fehmi B.
HÂKKÂRİ
İbrahim B.

İSPARTA

Hüseyin Hüsnü B.
İbrahim B.
Rıza B.
İÇEL
Emin B.
Hakkı B.
İSTANBUL
Edip Servet B.
Fuat B.
Hamdi B.
Hüseyin B.
İhsan Paşa
Süleyman Paşa
Tevfik Kâmil B.
Ziyaettin B.
İZMİR
Hüseyin B.
Kâmil B.
Münir B.
KARS
Ağaoğlu Ahmet B.
Baha Tali B.
Dr. Sadrettin B.
Halit B.
KASTAMONU
Ali Rıza B.
Cemal B.
Mehmet Fuat B.
Refik B.
Velet Çelebi B.
KAYSERİ
Ahmet Hilmi B.
Dr. Burhanettin B.
Dr. Halit B.
Reşit B.

KIRKLARELİ

Dr. Fuat B.
Mehmet Nahit B.

KİRŞEHİR

Hazım B.
Lütfi Müfit B.

KOCAELİ

Kılıçoğlu Hakkı B.
Ragıp B.
Salâhattin B.

KONYA

Ahmet Hamdi B.
Fuat B.
Hüsnü B.

Kâzım Hüsnü B.
Musa Kâzım B.
Mustafa B.

Naim Hâzım B.
Tevfik Fikret B.
Zühtü B.

KÜTAHYA

İbrahim B.
İsmail Hakkı B.
Niyazi Asım B.
Nuri B.
Ragıp B.

MALATYA

Abdülmuttalip B.
Dr. Fazıl Berki B.
Dr. Hilmi B.
Mahmut Nedim B.
Vasıf B.

MANİSA

Âkif B.
Bahri B.
Dr. Saim B.
Kemal B.
Osman B.
Yaşar B.

MARAŞ

Nurettin M.

MARDİN

Abdürrezak B.
Ali Rıza B.
İrfan Ferit B.
Nuri B.

MERSİN

Hakkı B.

MUĞLA

Ali Nazmi B.
Nuri B.

NIĞDE

Ata B.
Galip B.

ORDU

Hasan Fahri B.
Recai B.

RİZE

Ali B.
Âkif B.
Esat B.
Fuat B.

SAMSUN

Âdil B.
Avni B.
Dr. Asım B.
Nusret Sadullah B.

SİİRT

Halil Hulki B.

SİNOP

Refik İsmail B.
Yusuf Kemal B.

SİVAS

İbrahim Alâaddin B.
ŞARKİ KARAHİSAR
İsmail B.
Tevfik B.

TEKİRDAĞ

Faik B.

TOKAT

Bekir Lütfi B.
Hüseyin Hüsnü B.
Süreyya Tevfik B.
Şevki B.

TRABZON

Abdullah B.
Ali Becil B.
Şefik B.

URFA

Dr. Rafet B.
Mahmut B.
Refet B.

VAN

Hakkı B.
Münip B.

YOZGAT

Hamdi B.

ZONGULDAK

Rifat B.
Mehmet Nafiz B.

[Reye İştirak Etmeyenler]

ADANA

Kadri B.
Zamir B.

AFYON KARAHİSAR

Musa Kâzım B.
Ruşen Eşref B.

AKSARAY

Kâzım B.
Neşet B. (M.)

AMASYA

Esat B.
İsmail Hakkı B.

ANKARA

Gazi Mustafa Kemal
Paşa (Reisicumhur)
Halit Ferit B.
Şakir B.

ANTALYA

Dr. Cemal B.
Hasan Sıtkı B.

AYDIN

Dr. Mazhar B.
Dr. Reşit Galip B.

Emin Fikri B.

Tahsin B.

BALIKESİR

Ali Şuuri B. (M.)
Emin B.

Fahrettin B.
İsmail Hakkı B.
Kâzım Paşa (Reis)
Mehmet Âkif B. (M.)

BEYAZIT

İhsan B. (M.)

BİLECİK

İbrahim B.

BOLU

Cevat Abbas B. (M.)
Falih Rifki B. (M.)
Şükrü B.

BURDUR

Mustafa Şeref B.

BURSA

Asaf B.

Muhlis B.

CEBELİBEREKET

Ali Rıza B.
Avni Paşa (M.)

ÇANAKKALE

Samih Rifat B.
Ziya Gevher B.

ÇANKIRI

Mustafa Abdülhalik B. (V.)

ÇORUM

Dr. Mustafa B.
İsmet B.

DENİZLİ

Emin Arslan B.
Haydar Rüştü B. (M.)

DİYARBEKİR

İshak Refet B.
Zekâi B.

EDİRNE

Faik B. (M.)

ELÂZİZ

Nakyettin B.

ERZİNCAN

Mustafa B.
Saffet B.

ERZURUM

Ahmet Fikri B.
Necip Asım B.

ESKİŞEHİR

Ali Ulvi B.
Dr. İsmail Besim Paşa (M.)

GAZİANTEP

Ali Cenani B.
Kılıç Ali B.
Şahin B.

GİRESUN
 Hacim Muhittin B. (M.)
 Hakkı Tarık B.
 Tahir B.
GÜMÜŞHANE
 Cemal Hüsnü B.
 Halil Nihat B.
 Şevket B.
İSPARTA
 Mükerrerem B. (M.)
İSTANBUL
 Ahmet Rasim B. (M.)
 Akçoraoğlu Yusuf B. (M.)
 Behiç B. (V.)
 Dr. Hakkı Şinasi Paşa
 Dr. Nurettin Âli B.
 Dr. Refik B. (V.)
 Hamdullah Suphi B. (M.)
 Haydar B. (M.)
İZMİR
 Dr. Tevfik Rüştü B. (V.)
 Enver B.
 Mahmut Celâl B. (M.)
 Mahmut Esat B. (V.)
 Mustafa Necati B. (V.)
 Mustafa Rahmi B. (V.)
 Osmanzade Hamdi B.
 Saraçoğlu Şükrü B. (V.)

KASTAMONU
 Hasan Fehmi B.
KAYSERİ
 Hasan Ferit B.
KIRKLARELİ
 Şevket B. (M.)
KIRŞEHİR
 Yahya Galip B.
KOCAELİ
 İbrahim B.
 İbrahim Süreyya B.
 Kemalettin B.
 Reşit Saffet B.
KONYA
 Nevzat B.
 Refik B.
KÜTAHYA
 Cevdet B.
 Recep B.
MALATYA
 İsmet Paşa (Başvekil)
MANİSA
 Kâni B.
 Mehmet Sabri B.
 Mustafa Fevzi B.
MARAŞ
 Abdülkadir B. (M.)
 Mehmet B.
 Mithat B. (M.)

MARDİN
 Yakup Kadri B.
MERSİN
 Ali Münif B. (M.)
MUĞLA
 Şükrü Kaya B. (V.)
 Yunus Nadi B. (M.)
NİĞDE
 Faik B.
 Halit B.
ORDU
 Halil Sıtkı B.
 İsmail B.
 Şevket B.
RİZE
 Âtîf B.
 Hasan Cavit B.
SAMSUN
 Ali Râna B.
 Ethem B.
SİİRT
 Mahmut B. (M.)
SİNOP
 Recep Zühtü B.
SİVAS
 Necmettin Sadık B. (M.)
 Rahmi B.
 Rasim B.
 Remzi B.

Şemsettin B.
 Ziyaettin B.
ŞARKİ KARAHİSAR
 Mehmet Emin B. (M.)
TEKİRDAĞ
 Celâl Nuri B. (M.)
 Cemil B.
TOKAT
 Mustafa Vasfi B. (M.)
TRABZON
 Arif B.
 Daniş B.
 Hasan B. (M.)
 Nebizade Hamdi B.
 Süleyman Sırrı B. (M.)
URFA
 Ali Saip B.
 Refet Celâl B.
YOZGAT
 Avni B.
 Salih B.
 Süleyman Sırrı B.
 Tahsin B.
ZONGULDAK
 Halil B. (M.)
 Hüsnü B.
 Ragıp B.
 Tunah Hilmi B. (M.)

[Münhaller]

Bilecik	1
Cebelibereket	1
Kars	1
Samsun	1
	—
Yekûn	4

**AFYONKARAHİSAR MEBUSU HAYDAR BEYİN, MAARİF VE MEKTEP VERGİSİ HAKKINDAKİ
KANUNLARA BİR MADDE İLÂVESİNE DAİR (2/62) NUMARALI TEKLİFİ KANUNİSİ VE BÜTÇE
ENCÜMENİ MAZBATASI**

Riyaseti Celileye

7 . 8 . 1928

22 Haziran ve 1130 numaralı Kanunda 1927 senei maliyesinin hululünden sonra Meclisi Âlide kabul buyurulmasına bazı uzak valiyata da ancak Temmuz gayesinde tebliğ edilebilmiş olmasına ve 616 numaralı Tedrisat Vergisi Kanununa ait talimatnamede senei maliyenin ilk iki ayı zarfında tevziat ve tahsilâtta başlanacağı musarrah bulunmasına binaen bazı mahallerde 1927 senei için Haziran ve Temmuz aylarında tevziat icra ve yüzde altmış nisbetinde tahsilât da icra olunduğuna binaen bu gibi mahallerde 1928 senei için 616 numaralı Kanunun tatbikiyle 1130 numaralı Kanunun 1928 senei maliyesinden itibaren tatbikine ait berveçhati maddei müzeyyelenin ilâvesini arz ve teklif eylerim.

Afyonkarahisar Mebusu
Haydar

TBMM

Bütçe Encümeni

Mazbata Numarası : 116

Esas Numarası : 2/62

Bütçe Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

22 Haziran 1927 tarih ve 1130 numaralı Maarif Vergisi Kanununa bir madde tezyili hakkında Afyonkarahisar Mebusu Haydar Bey tarafından verilip, 7 Mayıs 1928 tarihinde Encümenimize havale buyurulan Teklifi Kanuni Dahiliye Vekili Şükrü Kaya Bey hazır olduğu tetkik ve müzakere olundu.

Teklifi Kanuni esbabı mucibesine ve bu bapta alınan izahata nazaran 22 Haziran 1927 tarihli ve 1130 numaralı Kanun esasen 22 Haziran 1927 tarihinde Meclisi Âlice kabul buyurulmuş ve 18 Temmuz 1927 tarihinde resmi ceride ile neşredilmiş olup, vilâyata tebligat icrası ve tatbikatına başlanması da Temmuz nihayetini bularak bu müddet zarfında bazı vilâyatta 4 Nisan 1340 tarihli ve 616 numaralı Kanuna göre tevziat yapıldığı hatta tevziattan nisfını müteceviz aksamı tahsil edilmek suretiyle emrivakiler husule gelmiş olduğu anlaşılmiş ve bu hale göre o gibi ma-

hallerde 1130 numaralı Maarif Vergisi Kanunu tatbikinin bazı şerait altında 1928 mali senesi iptidasına kadar tecili Encümenimizce de musip görülerek bu mütalaa ile teklif kılınan Lâyihai Kanuniye esas itibariyle kabul olunmuş ve şekle ait bazı tadilat bilcira müstacelen müzakeresine müsaade buyurulmuş istirhamıyla Heyeti Umumiyeye arz ve takdim kılınmıştır. 17 Mayıs 1928

Reis	Reis Vekili
Edirne	Burdur
Şakir	Salih Vahit
Kâtip	Aza
Kütahya	Isparta
Niyazi Asım	Mükerrem
Aza	Aza
Erzurum	Erzurum
Aziz	Nafi Atuf
Aza	Aza
Bursa	Samsun
Muhlis	Adil

Aza

Elâziz

Hasan Tahsin

Afyonkarahisar Mebusu Haydar Beyin Teklifi

Madde 1. — 22 Haziran 1927 tarih ve 1130 numaralı Kanunun vilâyete tebliğinden evvel 1927 senei için 4 Nisan 1340 ve 616 numaralı Kanuna tevfi kan Tedrisatı İptidaiye Vergisi tevzi ve nisfından fazlası tahsil edilen mahallerde 1130 numaralı Maarif Vergisi Kanunu 1928 senei maliyesinden itibaren tatbik olunur.

Madde 2. — Bu Kanunun hükümlerini icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

Bütçe Encümeninin Tadili

22 Haziran 1927 Tarih ve 1130 Numaralı Maarif Vergisi Kanununa Müzeyyel Kanun Lâyihası

Birinci Madde — 22 Haziran 1927 tarih ve 1130 numaralı Kanunun neşriden evvel 1927 senei mahalli maarif masrafları için 4 Nisan 1340 tarih ve 616 numaralı Kanuna göre Tedrisatı İptidaiye Vergisini

tevzi ve nisfından fazlasını tahsil eden vilâyetlerde 22 Haziran 1927 tarihli ve 1130 numaralı Maarif Vergisi Kanununun tatbiki 1928 mali senesi iptidasına kadar tecil olunmuştur.

İkinci Madde — Bu Kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

Üçüncü Madde — Bu Kanunun ahkâmını icraya Dahiliye, Maliye ve Maarif Vekilleri memurdur.

İSTANBUL MEBUSU TEVFIK KÂMİL BEYİN (2/17) NUMARALI TÜRK VATANDAŞLIĞI KANUNU UNVANLI TEKLİFİ KANUNİSİ VE DAHİLİYE, ADLİYE VE HARİCİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Riyaseti Celileye

27 Teşrinisani 1926

Türk Vatandaşlığı hakkındaki ahkâmı ihtiva eden 11/24 Kânunusani ve 1284/1869 tarihli Kanun tabiiyeti asliye tefvizi hususunda mevlid esasını pek zayıf olarak nazarı itibare almıştır. Bu bapta yeni ahkâm vazını ve kanunun sakit kaldığı evladı tabiiye ile evlatlık tabiiyeti hakkında Kanunu Medeni ile ahenkdar ahkâm kabulünü ve şekli idaremize uygun gelmeyen metindeki bazı ibarelerin tebdilini zaruri görmekte olduğu cihette kanunun berveçhi âti tadilini arz ve teklif eylerim.

İstanbul Mebusu
Tevfik Kâmil

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 2.2.1928
Dahiliye Encümeni
Karar No. : 20
Esas No. : 2/17

Dahiliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

İkinci devrei intihabiyede İstanbul Mebusu Tevfik Kâmil Bey tarafından teklif olunan ve intihap devresinin hitamına mebni intaç edilmemiş bulunan Vatandaşlık Kanunu Lâyihası Dahili Nizamnamenin 69 ncu maddesi mucibince Tevfik Kâmil Bey ve rüfekaı tarafından Riyaseti Celileye takdim edilen on imzalı tahririn tekrar tetkik olunmak üzere Encümenimize havale buyurulmuş olduğundan Dahiliye Vekili Şükrü Kaya ve Hariciye Vekili Tevfik Rüştü beyefendiler hazır buldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

1284 tarihli Tabiiyet Kanunu ahkâmı yerine kaim olmak üzere mufassal ve milli arzularımıza göre yeni ahkâmı muhtevi bulunan mezkûr Lâyiha Kanuniyede geçen sene Hariciye ve Adliye encümenlerince yapılan tadilat Encümenimizce bittetkik bazı madde ve fıkralar tekrar tadil olunmuş ve tespit

olunan son şekli ile Heyeti Umumiyeye arz ve takdimi takarrur etmiştir.

Dahiliye Encümeni Reisi	Reisvekil
Mersin	Erzurum
Ali Münüf	Tahsin
Mazbata Muharriri	Kâtip
Malatya	Kars
Abdül Muttalip	Halit
Aza	Aza
Amasya	Antalya
Esat	Rasih
Aza	Aza
Ordu	İzmir
İsmail	Ahmet Münür
	Sait

Aza
Tekirdağı

Vatandaşlık hakkının iktisap ve ziyana müteallik kararların Riyaseticumhurun tasdikine iktirarı lüzumuna ve bunlara müteallik maddelerin ona göre tadiline taraftarım.

M. Faik

Aza	Aza
Çorum	Rize
İsmail Kemal	Atıf
Aza	Aza
Zonguldak	Samsun
Mehmet Rifat	Ali Rana
Aza	Aza
Samsun	Kars
Avni	Baha Talı
Aza	Aza
Konya	Giresun
Nevzat	Hacim Muhittin
Aza	Aza
Malatya	Niğde
Vasıf	Galip

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Adliye Encümeni 14.4.1928
Karar No. : 39

Adliye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

İstanbul Mebusu Tevfik Kâmil Beyefendi tarafından geçen intihap devresinde teklif olunup, intaç edilemeyen Türk Vatandaşlığı Kanun Lâyihası Dahili Nizamnamenin 69 ncu maddesi mucibince bu kere tekrar tetkik edilmek üzere ait olduğu encümenlere havale edilmekle mezkûr lâyiha ile Dahiliye Encümeni mazbatası ve tadilatı Adliye Encümeninde Dahiliye Vekili ve Hariciye Vekâleti Vekili Şükrü Kaya Beyefendi ve sahibi teklif mumaileyh Tevfik Kâmil Bey hazır oldukları halde tetkik ve müzakere olundu.

Muşır talakkilere ve nazariyelere muvafık 1284 tarihinde neşredilmiş olan ihtiyaca gayrı kâfi Tabiiyet Kanunu makamına kaim olmak üzere milli gayelerimizi tatmin eder mahiyette olan bu Lâyiha Kanuniye esas itibariyle şayanı kabul görülmüş ve maksadı daha vazih olarak temin etmek mülâhaza siyle maddelerde Encümenimiz tarafından bazı tadilat icra edilmiş ve bermucibi havale Hariciye Encümenine tevdi arz olunur.

Adliye Encümeni Reisi

Namına	Mazbata Muharriri
Konya	Kocaeli
Musa Kâzım	Selâhattin
Kâtip	Aza
Yozgat	Antalya
Ahmet Hamdi	Ahmet Saki
Aza	Aza
Çorum	Ankara
Münür	İhsan
Aza	Aza
Edirne	Balıkesir
Hasan Hayri	Sadık
Aza	Aza
Balıkesir	Konya
Osman Niyazi	Tevfik Fikret
Aza	Aza
Mardin	Zanguldağ
İrfan Ferit	Nazif

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Hariciye Encümeni 17.5.1928
Karar No. : 15
Esas No. : 2/17

Hariciye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

İstanbul Mebusu Tevfik Kâmil Bey tarafından geçen intihap devresinde teklif olunup, intaç edilemeyen Türk Vatandaşlığı Kanun Lâyihası Dahili Nizamnamenin 69 ncu maddesi mucibince bu kere tekrar tetkik edilmek üzere ait olduğu encümenlere havale edilmekle mezkûr lâyiha Dahiliye ve Adliye encümenleri mazbatalarıyla birlikte Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyefendi ve sahibi teklif Tevfik Kâmil Bey hazır oldukları halde Encümenimizce tetkik ve müzakere olundu.

İhtiyaca gayrı kâfi olduğu tahakkuk eden 1284 tarihli Tabiiyet Kanunu makamına kaim olmak üzere muasır tarakki ve nazariyeler muvafık ve milli gayelerimizin tatminine müsait bir surette vücuda getirilen bu Lâyiha Kanuniyenin Adliye Encümenince tespit edilen şekli esas itibariyle kabul edilmiş ve ancak ecnebilere fahri Türk Vatandaşı ünvanını tevcih imkânını bahşeden yedinci madde adem-i lüzumuna binaen tay ve 13 ncu madde vatandaşlıktan iskat edileceklerin Türkiye dahilinde de bulunabilecekleri ihtimaline göre tadil ve tavzih ve diğer maddelerde de şekle ait bazı tashihât icra edilerek muaddelen hazırlanan Lâyiha Kanuniyenin Heyeti Celileye arzına karar verilmiştir.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağı
Zeki Mesut	Mehmet Cemil
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Nebi Zade Hamdi	İbrahim Süreyya
Aza	
İstanbul	
Ediv Servet	

İstanbul Mebusu Tevfik Kâmil Beyin Teklifi
Türk Vatandaşlığı Kanunu

Madde 1. — Türkiye'de veya bir ecnebi memlekette Türk ebeveyinden yahut bir Türk babanın sulbünden doğan çocuklar Türk vatandaşdır.

Madde 2. — Şahsı ve tabiiyetleri malum olmayan veya muayyen bir tabiiyetleri mevcut olmayan ebeveyinden Türkiye'de doğan yahut Türkiye'de evlilik haricinde doğup da Kanunu Medeni ahkâmına tevfiikan tanıma veya bir hüküm ile babalarının ecnebi olduğu tahakkuk etmeyen veya hini tevellütlerinde anaları ecnebi olmayan çocuklar Türk vatandaşlarıdır.

Evlât edinme evlatlık için vatandaşlıkta tebeddülü intaç etmez.

Madde 3. — Kendileri ve babaları ve babalarının babaları veyahut anaları ve analarının anaları Türkiye'de doğmuş olan an-asıl ecnebi çocuklar Türk vatandaşlarıdır. Nesebi sahil olmayan çocuklar da aynı hükme tabidir. Bu gibi kimseler Türk Kanununa göre sinni rüşte vüsullerini takip eden altı ay zarfında ebeyninin tabiiyeti asliyelerini ihtiyar eylemek hakkına maliklerdir. Bu takdirde yedinci madde ahkâmı tatbik olunur.

Türkiye'de emvali gayrimenkuleye tasarruf eden veya elli seneden beri ikamet etmekte olan ecnebi ailelerin evladı ecnebi bir memlekette doğmuş olsalar da Türkiye'de mütevellit itibar olunurlar.

Tabiiyeti asliye alâkadarın memleketi asliyesi memurinden veya Türkiye'deki memurini siyasiye tarafından verilmiş bir vesika ile ispat olunabilecektir.

Ecnebi diploması ve şehbenderi memurlarının evladı bu madde ahkâmından müstesnadır.

Madde 4. — Ecnebi ebeveyinden Türkiye'de doğmuş olup da Türk Kanununa tevfiikan sinni rüşte vüsullerinde Türkiye'de mukim bulunan kimseler reşit oldukları tarihten bed ile üç sene zarfında Türk Vatandaşlığını talep edebilirler. Bu gibi kimseler ecnebilik iddiasında bulunmaksızın Türk ordusunda hizmeti askeriye ifasına talip olurlarsa vatandaşlığa kabulleri mecburidir.

Madde 5. — Memleketi Kanununa göre reşit olan bir ecnebi Türkiye'de alettevali beş sene ikamet eylediği halde bizzat veya bilvasıta Hariciye Vekâletine bir istida takdimiyle Türk Vatandaşlığını iktisap edebilir.

Vatandaşlığa kabul edilen sabık ecnebinin karısı ile reşit evladı iki sene ikametden sonra Türk Vatandaşlığını talep edebilirler. Küçüklük kati olarak Türk Vatandaşı olur.

Telsik edilmiş olan sabık ecnebi telşikleri esnasında hali içtimada olan Büyük Millet Meclisine aza intihap edilemezler, tarihi telsikten itibaren dört sene devam edecek olan bu ademi ehliyet müddeti

tenkis olunamaz. Bu hüküm altıncı madde ahkâmına istinaden vaki olacak her nevi telsikler hakkında da caridir.

Madde 6. — Türkiye yukarıki maddede muharreş ikamet şartını ifa etmemiş olan ecnebi dahi müsaadei istisnaiyeye lâyük gördüğü surette fevkalâde olarak vatandaşlığa kabul edebilir.

Madde 7. — Bir ecnebi tabiiyetine girmek için Türkiye'den müsaade istihsal etmiş olan Türkler müsaadei resmîye tarihinden itibaren iki ay zarfında ikametgâh ve merkez muamelelerini Türkiye haricine nakletmek mecburiyetindedirler. Bu gibiler Türk memurini şehbenderisince takdir edilecek meşru bir mazeretten dolayı Türkiye'ye avdet ıztırarında bulunurlar ise üç aydan fazla ikamet hakkına malik değildirlir.

Madde 8. — Türkiye'den müsaade istihsal etmesizin bir ecnebi tabiiyetine kendi arzusu ile giren veya ecnebi bir Devlet ordusunda bilihiyar hizmeti askeriye ifa eden Türk, Türkiye vatandaşlığından sakıt olur.

Madde 9. — Ecnebi bir devletin askerlikten gayri bir hizmetini deruhte etmiş olup da kabul ettiği hizmetin tayin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de buldukları mahal Hükümetleri ve memaliki ecnebiyede Türk elçilik veya şehbenderhaneleri vasıtasıyla verilecek emre imtisal etmeyen Türkler vatandaşlıktan iskat olunabilir. Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda hizmeti mecburei askeriyelerini ifa için vesaiti lâzıme ile vaki olacak daveti resmîyeye bilâmazeretin icabet etmiyerek bakayada kalanlardan ve kıtayı mürettebelerine esnayı sevklerinde veya bir kıtaya iltihaktan sonra bilfirar mehli kanuni zarfında avdet etmeyenlerden memaliki ecnebiyeye kaçtıkları anlaşılıp da hilâfını ispat edemiyen ve mezuniyet ve tebdilihava veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine azimet ettikleri halde müddeti hitamında bilâmazeretin avdet etmiyerek firari hükmünde kalan rütebi askeriye eshabıyla mensubin ve mükellefini askeriye veyahut ecnebi bir memlekette mukim oldukları halde on seneden fazla bir müddet Türk şehbenderhanelerine kendilerini tescil ettirmemiş olan Türkleri Hükümet isterse vatandaşlıktan iskat eder.

Madde 10. — Vatandaşlıktan sakıt olan veya iskat edilen sabık Türklerin herhangi bir sebeple Türkiye'ye avdetleri memnudur.

Madde 11. — Türklerle evlenen ecnebi kadınlar kocalarına talbaan Türk Vatandaşı olurlar. Ecnebi-lerle evlenen Türk kadınlar kocalarının mensup ol-

duğu Devlet Kanunu bu hususta bir sarahati muhtevi ise o Devlet tabiiyetine geçerler, Eski bir evlenmeden doğmuş olan küçüklerin tabiiyeti değişmez. Evlenme ile tabiiyeti değişmiş olan sabık ecnebi veya Türk kadınlar kocalarından, ölüm veya boşanma sebebiyle ayrıldıkları tarihten itibaren üç sene zarfında tabiiyeti asliyelerine rücu hakkını haizdirler. Şu kadar ki, ecnebiliğe avdet etmek isteyen kadının ikametgâhını Türkiye'de ise memaliki ecnebiyeye nakletmesi ve Türklüğe rücu etmek isteyen kadının ikametgâhını, memaliki ecnebiyede ise, Türkiye'ye nakletmesi şarttır.

Madde 12. — Ecnebi tabiiyetine girmek için kocaları birlikte müsaade almış karılarla, vatandaşlıktan salkıt olan veya iskat edilen sabık Türklerin karıları ve bunların evladı ikametgâhlarını Türkiye'ye nakil hakkını haizdirler.

Bu gibi karılarla Türk Kanununa tevfikân reşit olan çocukları iki sene ikametden sonra, küçükler sinni rüşte vüsullerini takip eden iki sene zarfında Türk Vatandaşlığını talep edecek olurlarsa kabulleri mecburidir. Küçüklerden maadasının ecnebi sıfatıyla Türkiye'de ikametleri beş seneyi tecavüz edemez.

Madde 13. — Bu Kanun neşri tarihinden bir sene sonra meriyülicradır.

Madde 14. — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına Hariciye ve Dahiliye vekâletleri memurdur.

27 Teşrinisani 1926

Dahiliye Encümeninin Tadili
Türk Vatandaşlığı Kanunu

Birinci Fası

Asliye veya Müktesep Vatandaşlık
Ana, Baba itibariyle

Madde 1. — Türkiye'de veya ecnebi bir memlekette Türk babadan veya Türk anadan doğan çocuklar Türk vatandaşdır.

Doğduğu yer itibariyle

Madde 2. — Türkiye'de doğan aşağıdaki çocuklar Türk vatandaşdır :

A) Anası, babası belli olmayan,

B) Anası ve babası, yahut babası vatansız olanlar veyahut kocası belli olmayan vatansız anadan doğanlar.

Türkiye'de doğan ecnebi çocuklar

Madde 3. — Ecnebi ana ve babadan Türkiye'de doğmuş olup da Türkiye'de mukim bulunanlar Türk Kanununa tevfikân sinni rüşte vüsullerinden itibaren

üç sene zarfında bir istida ile Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilirler.

Bihakkın Müktesep Vatandaşlık

Madde 4. — 1 Kânunusani 1929 tarihinden itibaren Türkiye'de doğan ecnebinin Türkiye'de doğan çocuğu Türktür. Bu gibi çocuklar Türk Kanununa göre sinni rüşte vardıktan sonra altı ay içinde ana babalarının tabiiyetlerini ihtiyar edebilirler. Bu takdirde haklarında dokuzuncu madde tatbik olunur.

Ecnebi sefir ve sefaret memur ve ataşeleriyle mensup oldukları Devlet tabiiyetini haiz olan meslekten yetişme konsolos ve konsolosluk memurlarının çocukları bu madde ahkâmından müstesnadır.

Müktesep Vatandaşlık

Madde 5. — Memleketi Kanununa göre reşit olan bir ecnebi Türkiye'de alettevali beş sene ikamet eylediği halde bir istida ile Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilir.

Vatandaşlığa kabul edilen sabık ecnebinin karısı derhal ve reşit evladı iki sene ikametden sonra Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilir. Küçükler babalarına veya dul analarına tebaan Türk vatandaşı olurlar.

Fevkalâde Verilebilecek Vatandaşlık

Madde 6. — Yukarıki maddede yazılı ikamet şartını ifa etmemiş olan ecnebi müsaadei istisnaiyeye layık görüldükleri takdirde İcra Vekilleri Heyeti kararıyle fevkalâde olarak vatandaşlığa kabul edilebilirler.

Fahri Vatandaşlık

Madde 7. — Türkiye lehinde fevkalâde hîdemat ve mesaisi sepkeden ecnebi meşahirine asli tabiiyetlerine halel gelmemek üzere fahri olarak İcra Vekilleri Heyeti kararıyle Türk vatandaşlığı ünvanı tevcih olunabilir.

İkinci Fası

Vatandaşlıktan çıkmak müsaadesi, vatandaşlıktan iskat, vatandaşlıktan çıkmak hükmü

Madde 8. — Türkiye vatandaşlığından çıkmak müsaadei mahsusâ istihsaline mütevakkıftır. İşbu müsaade vatandaşlıktan çıkacak olan kimsenin Dahiliye Vekâletine müracaati ve İcra Vekilleri Heyetinin kararıyle istihsal olunabilir.

Askeri hizmeti muvazzafasını ifa etmeyenlere bu müsaade verilemez.

İkametgâh ve merkezi muameleyi nakil ve tasfiye

Madde 9. — Ecnebi tabiiyetine girmek için Türkiye'den müsaadei mahsusâ istihsal etmiş olan Türk-

ler müsaadei mahsusa tarihinden itibaren bir sene zarfında Türkiye'yi terke ve ikametgâh ve merkezi muamelelerini Türkiye haricine nakle ve emlaklerini tasfiyeye mecburdurlar. Bu müddet içinde Türkiye'yi terk ve emlakini tasfiye eylememiş olanlar hudut haricine çıkarılarak tasfiye muamelesi Hükümetçe yapılır. Bu gibilerden Türkiye'ye avdet etmek isteyenlere müracaat vaki olan şebenderliklerin raporu üzerine bir defaya mahsus olmak ve üç ayı tevacüz etmemek üzere İcra Vekilleri Heyetince müsaade olunabilir.

Müsaade istihsal etmiyenler, ecnebiye askerlik Edenler

Madde 10. — Müsaadei mahsusai istihsal etmeksizizin ecnebi tabiiyetine kendi arzusu ile giren veya ecnebi bir devlet ordusunda bilihthiyar hizmeti askeriye ifa eden Türkler vatandaşlıktan iskat edilebilir.

Ecnebi mesleki hizmetlerini terk etmesi emrine istimal etmiyenler Türkiye ile muharif bir devletin hizmetinde bilâmezuniyet devam edenler, mensubin ve mükellefini askeriye şebenderhanelerde kendilerini teşcil ettirmiyenler

Madde 11. I— Ecnebi bir devletin askerlikten gayri bir hizmetini deruhte etmiş olup da kabul ettiği hizmetin tayin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de buldukları mahal hükümetleri ve ecnebi memlekette Türk elçilik veya şebenderhaneleri vasıtasıyla verilecek emre imtisal etmeyen veya Türkiye ile muharip olan bir devletin hizmetinde bilâmezuniyet devam eden Türkler vatandaşlıktan iskat olunabilirler.

Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda mecburi askeri hizmetlerini ifa için vésaiti lâzıme ile vaki olacak resmi davete bilâmazeret icabet etmiyerek bakayada kalanlardan ve mürettep kıtalarına sevkleri esnasında veya bir kıtaya iltihaktan sonra firarla kanuni mehil zarfında avdet etmeyenlerden memaliki ecnebiyeye kaçırdıkları anlaşılıp da hilâfını ispat edemeyen ve mezuniyet ve tebdilihava veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine azimet ettikleri halde müddeti hitamında bilâmazeret avdet etmeyecek firari hükmünde kalan rütebi askeriye eshabıyla mensubin ve mükellefini askeriye veyahut ecnebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müddet Türk şebenderhanelerinde kendilerini teşcil ettirmemiş olan Türkleri Hükümet vatandaşlıktan iskat edebilir.

Müktesep Vatandaşlığına Münhasır İskat

Madde 12. — Türk vatandaşlığına kabul edilmiş sabık ecnebilerden;

A) Türkiye Cumhuriyetinin dahili ve harici emniyetine mugayir efal ve harekâta tasaddi edenler,

B) Hizmeti askeriye hakkındaki Kavaninin âmir bulunduğu mükellefiyetleri ifa etmeyenler,

İcra Vekilleri Heyeti kararıyle Türk vatandaşlığından iskat olunabilirler.

Avdet Memnuiyeti, Tasfiye

Madde 13. — Vatandaşlıktan iskat edilen sabık Türklerin Türkiye'ye avdetleri memnudur. Bunların emlakı Hükümetçe tasfiye olunur.

Üçüncü Fasıll

Evlenme ile vatandaşlık, eski tabiiyete rücu, vatandaşlığa rücu, Türke varan ecnebi kadınlar

Madde 14. — Türklerle evlenen ecnebi kadınlar kocalarına tabaan Türk vatandaşı olurlar.

Ecnebilerle evlenen Türk kadınlar Türk kalırlar.

Ecnebi bir kadının bir Türkle evlenmesi ecnebi kocasından evvelce olan çocuklarının tabiiyetine tesir etmez. Ancak, babaları sağ değilse küçüklerin tabiiyeti analarına tabi olur.

Evlenme ile tabiiyeti değişmiş olan sabık ecnebi kadınlar Türk kocalarından herhangi bir sebeple evlilik halinin zevaliyle ayrıldıkları tarihten itibaren üç sene zarfında tabiiyeti asliyelerine rücu hakkını haizdirler.

Şu kadar ki ecnebiliğe avdet etmek isteyen kadının ikametgâhı Türkiye'de ise ve Türk babadan çocuğu mevcut değilse ecnebi memlekete nakletmesi şarttır.

Vatandaşlığa Rücu

Madde 15. — Hükümetin müsaadei mahsusasiyle ecnebi bir Devlet tabiiyetine giren Türkler müracaati takdirinde ikamet şartına tabi olmaksızın İcra Vekilleri Heyeti kararıyle tekrar Türk vatandaşlığını iktisap edebilirler.

Müsaade ile ecnebi tabiiyetine girenlerle evlâtları ve vatandaşlıktan işbu kanun mucubince iskat edilmiş olanların evladı ikamet şartına tabi olmaksızın Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilirler.

Madde 16. — 23 Mayıs 1927 tarihli ve 1041 numaralı Kanun ahkâmı müstesna olmak üzere işbu Kanuna mugayir bilcümle ahkâm mülğadır.

Madde 17. — İşbu Kanun 1929 Kânunusanisinin birinci gününden itibaren meriyülcra olacaktır.

Madde 18. — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Adliye Encümeninin Tadili
Türk Vatandaşlığı Kanunu

Birinci Fasıll

Asliye ve Müktesep Vatandaşlık

Ana baba itibariyle, doğduğu yer itibariyle

Madde 1. — Bir Türk baba veya ananın Türkiye'de veya ecnebi memlekette doğan çocukları Türk vatandaşdır.

Madde 2. — Aşağıdaki çocuklar Türk vatandaşdır :

A) Türkiye'de doğup da anası babası belli olmayan,

B) Türkiye'de doğup da, anası ve babası veya bunlardan birisi vatansız olan,

C) Türkiye'de veya ecnebi memlekette evlilik haricinde Türk anadan doğan veya Türk babadan olan.

Türkiye'de Doğan Ecnebi Çocuklar

Madde 3. — Ecnebi ana ve babadan Türkiye'de doğmuş olup da Türkiye'de mukim bulunanlar Türk Kanununa tevfikân sînnî rüşte vüsullerinden itibaren üç sene zarfında Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilirler.

Türkiye'de Doğan Ecnebilerin Çocukları

Madde 4. — 1 Kânunusani 1929 tarihinden itibaren Türkiye'de doğan ecnebinin Türkiye'de doğan çocuğu Türktür. Bu gibiler Türk Kanununa göre sînnî rüşte vardıldıktan sonra altı ay içinde ana veya babalarının tabiiyetlerini ihtiyar edebilirler. Bu takdirde haklarında dokuzuncu madde tatbik olunur.

Ecnebi sefir ve sefaret memur ve ateseleriyle mensup oldukları Devlet tabiiyetini haiz olan meslekten yetişme konsolos ve konsolosluk memurlarının çocukları bu madde hükmünden müstesnadır.

Müktesep Vatandaşlık

Madde 5. — Türkiye'de alettevali beş sene ikamet eden ve memleketi Kanununa göre reşit olan bir ecnebi Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyle iktisap edebilir.

Küçükler babalarına veya dul analarına tebaan Türk vatandaş olurlar.

Fevkalâde Verilecek Vatandaşlık

Madde 6. — Yukarıki maddede yazılı ikamet şartını ifa etmemiş olan ecnebiler, istisnai müsaadeyle lâyık görüldükleri takdirde İcra Vekilleri Heyeti

kararıyle fevkalâde olarak vatandaşlığa kabul edilebilirler.

Fahri Vatandaşlık

Madde 7. — Türkiye lehinde fevkalâde hidemat ve mesaisi sepkeden ecnebi meşahirine asli tabiiyetlerine hâlel gelmemek üzere fahri olarak İcra Vekilleri Heyeti kararıyle Türk vatandaşlığı ünvanı tevcih olunabilir.

İkinci Fasıll

Vatandaşlıktan çıkmak, vatandaşlıktan iskat ve hükümleri

Vatandaşlıktan Çıkmak

Madde 8. — Türkiye'de vatandaşlıktan çıkmak müsaadei mahsusa istihsaline mütevaakkıftır. İşbu müsaade vatandaşlıktan çıkacak olan kimsenin müracaati üzerine İcra Vekilleri Heyetinin kararıyle verilebilir.

Askeri muvazafılık hizmetini ifa etmeyenlere bu müsaade verilemez.

İkametgâh ve merkezi muameleyi nakil ve tasfiye

Madde 9. — Ecnebi tabiiyetine girmek için Türkiye'den müsaadei mahsusa istihsal etmiş olan Türkler bu müsaade tarihinden itibaren bir sene zarfında Türkiye'yi terke ve ikametgâh ve merkezi muamelelerini Türkiye haricine nakle ve mallarını tasfiyeye mecburdurlar. Bu müddet içinde Türkiye'yi terk ve mallarını tasfiye eylememiş olanlar hudut haricine çıkarılarak tasfiye muamelesi Hükümetçe yapılır. Bu gibilerden Türkiye'ye avdet etmek isteyenlere müracaat vaki olan şebenderliklerin raporu üzerine bir defaya mahsus olmak ve üç ayı tecavüz etmemek üzere İcra Vekilleri Heyetince müsaade olunabilir.

Vatandaşlıktan İskat Sebepleri

Madde 10. — Müsaadei mahsusa istihsal etmemek sizin ecnebi tabiiyetine kendi arzusu ile giren veya ecnebi bir devlet ordusunda bilihtiyar hizmet kabul eden Türkler vatandaşlıktan iskat edilebilir.

Madde 11. — Ecnebi bir Devletin askerlikten gayri bir hizmetini deruhte etmiş olup da kabul ettiği hizmetin tayin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de buldukları mahal hükümetleri ve ecnebi memleketinde Türk elçilik veya şebenderhaneleri vasıtasıyla verilecek emre imtisal etmeyen veya Türkiye ile muharip olan bir devletin hizmetinde bilâmezuniyet devam eden Türkler vatandaşlıktan iskat olunabilir.

Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda mec-buri askeri hizmetlerini ifa için vesaiti lâzıme ile vaki olacak resmi davete bilâmazeret icabet etmeyerek bakayada kalanlardan ve mürettep kıtalarına sevkleri esnasında veya bir kıtaya iltihaktan sonra firarla kanuni mehül zarfında avdet etmeyenlerden memaliki ecnebiyeye kaçırdıkları anlaşılıp da hilafını ispat edemiyen ve mezuniyet ve tebdilihava veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine azimet ettikleri halde müddeti hitamında bilâmazeret avdet etmiyerek firarı hükümde kalan rütebi askeriye eshabiyale mensubin ve mükellefini askeriye veyahut ecnebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müddet Türk şehbenderhanelerinde kendilerini teşkil ettirmemiş olan Türkleri Hükümet vatandaşlıktan iskat edebilir.

Müktesep Vatandaşlığın İskatı

Madde 12. — Türk Vatandaşlığına kabul edilmiş olan sabık ecnebilere:

A) Türkiye Cumhuriyetinin dahili ve harici emniyetine mugayir efal ve harekâta tasaddi edenler,

B) Askerlik hakkındaki kanunların emrettiği mükellefiyetleri ifa etmeyenler İcra Vekilleri Heyeti kararıyla Türk vatandaşlığından iskat olunabilirler.

Avdet Memnufiyeti, Tasfiye

Madde 13. — Vatandaşlıktan iskat edilenlerin Türkiye'ye avdetleri memnudur. Bunların malları Hükümetçe tasfiye olunur.

Üçüncü Fasil

Evlenmenin Vatandaşlığa Tesiri ve Rücu Evlenme ve Rücu

Madde 14. — Türklerle evlenen ecnebi kadınlar Türk vatandaşı olurlar. Ecnebilere evlenen Türk kadınları Türk kalırlar. Ecnebi bir kadının bir Türkle evlenmesi ecnebi kocasından evvelce olan çocuklarının tabiiyetine tesir etmez, ancak babaları sağ değilse küçüklerin tabiiyeti analarına tabi olur.

Evlenme ile tabiiyeti değişmiş olan sabık ecnebi kadınlar Türk kocalarından her hangi bir sebeple evlilik halinin zevaliyle ayrıldıkları tarihten itibaren üç sene zarfında tabiiyeti asliyelerine rücu hakkını haizdirler. Şu kadar ki, ecnebilige avdet etmek isteyen kadının Türk babadan çocuğu mevcut değilse ikametgâhını ecnebi memlekete nakletmesi şarttır.

Vatandaşlığın Tekrar İktisabı

Madde 15. — Hükümetin müsaadei mahsusasıyla ecnebi bir Devlet tabiiyetine giren Türkler müracaat ettikleri takdirde ikamet şartına tabi olmaksızın İcra

Vekilleri Heyeti kararıyla tekrar Türk vatandaşlığını iktisap edebilirler. Müsaade ile ecnebi tabiiyetine girenlerin ve vatandaşlıktan işbu kanun mucibince iskat edilmiş olanların evlatları ikamet şartına tabi olmaksızın Türk vatandaşlığını talep ve İcra Vekilleri Heyeti kararıyla iktisap edebilirler.

Madde 16. — 23 Mayıs 1927 tarihli ve 1041 numaralı Kanun ahkâmı müstesna olmak üzere işbu kanuna mugayir bilcümle ahkâm mülğadır.

Madde 17. — İşbu Kanun 1929 Kânunusanişinin birinci gününden itibaren mer'iyülİcra olacaktır.

Madde 18. — Bu Kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

Hariciye Encümeninin Tadili

Madde 1. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 2. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 3. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 4. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 5. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 6. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 7. — Tayyedilmiştir.

Madde 7. — Türk vatandaşlığından çıkmak müsaadei mahsusa istihsaline mütevakıftır. İşbu müsaade vatandaşlıktan çıkacak olan kimsenin Dahiliye Vekâletine müracaatı İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla istihsal olunabilir. Askeri hizmeti muvazzafasını ifa etmeyenlere bu müsaade verilemez.

Madde 8. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 9. — Müsaadei mahsusa istihsal etmeksizin ecnebi tabiiyetine kendi arzusuyla giren veya ecnebi bir devlet ordusunda bilihtiyar hizmeti askeriye ifa eden Türkler İcra Vekilleri Heyetinin kararıyla vatandaşlıktan iskat edilebilir.

Madde 10. — Ecnebi bir Devletin askerlikten gayrı bir hizmetini deruhte etmiş olanlardan kabul ettiği hizmetin tayin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de buldukları mahal Hükümetleri ve ecnebi memleketinde Türk Elçilik veya Şehbenderhaneleri vasıtasıyla verilecek emre imtisal etmeyen veya Türkiye ile muharip olan bir devletin hizmetinde bilâmezuniyet devam eden Türkler vatandaşlıktan iskat olunabilirler.

Türkiye'nin seferberlik ilân ettiği zamanda mec-buri askeri hizmetlerini ifa için vesaiti lazıme ile vaki olacak resmi davete bilâmazeret icabet etmeyenlerden ve mürettep kıtalarına sevkleri esnasında veya bir kıtaya iltihaktan sonra firarla kanuni mehül zarfında avdet etmeyenlerden memaliki ecnebiyeye karıştırdıkları anlaşılıp da hilafını isbat edemeyen ve mezuniyet ve

tebdili hava veya memuriyet suretiyle Türkiye haricine azimet ettikleri halde müddet hitamında bilâamazet avdet etmiyerek firari hükmünde kalan rütebi askeriye eshabıyla mensubin ve mükellefini askeriyei voyahut ecebi bir memlekette mukim oldukları halde beş seneden fazla bir müddet Türk Şehbenderhanelerinde kendilerini tescil ettirmemiş olan Türkleri hükümet isterse vatandaşlıktan iskat eder.

Madde 11. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 12. — Vatandaşlıktan iskat edilenler memleket dahilinde buldukları takdirde Türkiye haricine çıkarılırlar. Alelumum vatandaşlıktan iskat edilenlerin Türkiye'ye avdetleri memnudur. Bunların malları Hükümetce tasfiye olunur.

Madde 13. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 14. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 15. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 16. — Aynen kabul edilmiştir.

Madde 17. — Aynen kabul edilmiştir.

TÜRKİYE VE ESTONYA HÜKÜMETLERİ ARASINDA MÜNAKİT TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUKAVELENAMESİNİN TASDİKİNE DAİR (1/207) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE TİCARET, HARİCIYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

26 Nisan 1928

Türkiye ve Estonya Hükümetleri arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 22 Nisan 1928 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan Kanun Lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musad-dak sureti bu hususa müteallik mukavelenamenin Türkçe ve Fransızca nüshalarıyla birlikte leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe Lâyihası

Hükümeti Cumhuriyetimiz ile Estonya Hükümeti arasında 12 Mart 1928 tarihinde aktedilmiş bulunan ikamet ve ticaret mukavelenamesi esas itibarıyla Türkiye - Finlandiya Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi esasına istinat etmekte ve tarafeyn tebalarının yekdiğeri ülkelerinde ikamet şartlarını tayin ve tespit eyleyen birinci fasılda tarafeyn tebasının devleteyn arazisinde tabi tutulacakları muamelenin umumiyet itibarıyla tebayı mahalliyeye temsil mahiyetinde olması ve ancak Estonya Hükümetince ecnebilere bahşedilen hukukun bazı hususatta ve meselâ : Memleketi mezkûrede tebayı mahalliyeye münhasır olmayan hırfet ve mesalikin icrası için ecnebi tebasının evvelemerde bir müsaadenamei mahsusa istihsaline mecbur tutulmasından naşi bu gibi ahval için tarafeyn tebasına en ziyade mazharı müsaade millet maumesinin tatbik kılınacağı ve yalnız bu hususta Türkiye tarafından Lozan âkitlerine tanınmış bulunan hukuku müktesebenin, en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi dolayısıyla, Estonya tarafından talep edilemeyeceğine dair imza protokoluna ayrıca vaz'ı ahkâm edilmiş ve fakat işbu muamele memleketeyn kavanin ve ukudatına göre yekdiğerine nispetle mütefavit derecelerde bulunduğu takdirde bir tarafın diğeri tarafı âkitten kendi tebası hakkında metalebe edeceği hukukun ken-

disince tebayı ecnebiyeye bahşedilen hukuk derecesinden, fazla bulunamayacağına dair bir kayıt ilâvesi suretiyle bu hususta mütekabilyet şartı vaz olunmuş ve menafii umumiye için yapılacak istimlakât bedellerinin tesviyesi için mevzu şerait müddeti tarafeyn mevzuatı hukukiyesinde mütefavit bulunduğundan bu gibi tazminatın tediyesi hususunun kavanini müteallikasında mezkûr şerait ve müddet dahilinde icra kılınacağı hususu dercedilmiştir.

Ticaret ve seyrisefainden bâhis ikinci fasla gelince; on birinci ve on dördüncü maddeleri müstesna olmak üzere diğeri mevad aynen Finlandiya Muahedenamesi esas ittihaz kılınmak şartıyla tanzim edilmiş on birinci madde için Türkiye - İtalya Ticaret Muahedenamesi birinci maddesi aynen iktibas edilmiş ve menşe şahadetnamelerinden bahis bulunan on dördüncü maddesinde ise tarafeyni akideynin ithal edilen emtianın eğer müstahselâtı tabiiyeden ise diğeri taraftan neş'et eylediğini mübeyyin bir menşe şahadetnamesi iraesinin lâakâl kıymetinin nisfı derecesinde bir miktarın tarafı diğerdan neş'et eden malzeme kıymetine teadül eylediğini mübeyyin bir enşe şahadetnamesi iraesini talep edebilecektir. Suretinde tanzim edilerek şimdiye kadar başka mutavassıt memleketlerde dıçarı tahavvülât olan eşyanın menşe memleketinin tayininde hiçbir muahedenamede ve kavanini rüsumiyemizde mevcut olmayan bir kıstasın kabulüne muvaffakiyet elvermiştir ki, esasen Fransız gümrüklerinde de bu gibi manipüle edilmiş eşyanın menşeyini kabul hususunda bu suretle hareket edilmekte bulunmuş Maliye Vekâletince son zamanlarda bu usulün tatbiki terviç edilmiş ve bu hususta gümrüklere evamiri muktaziye ita kılınmıştır.

Muahedenamede kati bir müddet zikredilmeyerek bunun tarafeyni akideyn canibinden feshi tebliğinden itibaren bir ay sonra munkazi olacağı zikredilmiştir.

Yalnız imza protokolunda işbu müddete dair ayrıca vaz'ı ahkâm edilmiştir. Şöyle ki : Estonya Hükümeti 5 Şubat 1925 tarihinde Riga'da Letonya ile imza eylemiş bulunduğu bir gümrük ittihadı ile hükümeti mezkûreye merbut bulunduğundan mezkûr

ittihad dolayısıyla iki ay evvel ihbar şartıyla (A) listesinde mezkûr eşyadan bazıları hakkında gümrük resmini terfi etmek hakkını haiz olacak yalnız bu takdirde rüsumu tezyid edilen müstahsal veya müstahsalât hakkında en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi tatbik edilecektir.

Muahedenameye merbut (A) listesi münderecatından müsteban buyurulacağı veçh üzere Estonya Hükümeti tarafından üzümlerimiz için 0,10 kron ve incirlerimiz hakkında Fransızlara verdiklerinden 0,16 santim noksaniyle 0,50 kron, fındıklar için Fransızlara bahşylediklerinden 0,30 santim noksaniyle 0,50 kron tenzilâtı rüsumiye bahşetmişler ve tütünlerimiz hakkında da Yunanlılara vermiş oldukları 2,40 kron tenzilâtı rüsumiyeyi aynen vermişler ve halılar hakkında Yunanlılara bahşyledikleri 12 kron tenzilâtı rüsumiyeden istifade etmemizi teminen bu maddeyi de konsolide etmeye razı olmuşlar ve esasen muafiyeti rüsumiyeden müstefit olan mevaddı nebatiyei lifiyeinin de işbu (A) listesine dercine muvafakat etmişlerdir. Buna mukabil Estonya mevaridatına dair bulunan (B) listesinde mezkûr üç kalem eşya için aynen tarifei rüsumiye tespit edilmiş ve bunlar hakkında hiçbir tenzilâtı rüsumiye itası fedakârlığında bulunulmamıştır.

Tarafeyn mevaridatı hakkında en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi tatbiki esasına istinat eden işbu muahedenamenin Estonya Cumhuriyeti ile aramızdaki münasebatı hasenenin bir kat daha takviyesine ve memleketimizin en mühim ihraçat emtiasına mahalli mezkûrda mahreç temini suretiyle iktisadi millimizin inkişafına hadim bulunacağı meczun bulunmuştur.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Ticaret Encümeni
Karar : 31

2.5.1928

Ticaret Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti arasında 1928 senesi Martının 12 nci günü Ankara'da akt ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain Mukavelesinin tasdiki hakkında Başvekâleti Celileden mev-rut Encümenimize muhavvel Lâyihaî Kanuniye ve ona merbut mukavelename Hariciye Müsteşarı Enis Beyin de huzuriyle tetkik ve müzakere olunarak diğ-er devletlerle aktedilen emsaline muvafık olduğu

görülmüş ve aynen kabul edilmiş olmakla bermu-çibi havale Hariciye Encümenine tevdi buyurulması arz olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Hilmi
Kâtip	Aza
Şebinkarahisar	Afyonkarahisar
İsmail	İzzet
Aza	Aza
Kocaeli	Trabzon
Şefik	Daniş
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Süreyya	Hüseyin Hüsnü

Türkiye
Büyük Millet Meclisi
Hariciye Encümeni
Karar Numarası : 17
Esas Numarası : 1/207

17 Mayıs 1928

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelesinin tasdiki hakkında Başvekâletten varit olup, Ticaret ve Hariciye Encümenlerine havale buyurulan Kanun Lâ-yihası ve ona merbut mukavelename Ticaret Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılın-makla Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mezkûr Kanun Lâyihası, merbutu olan mukave-lenamenin diğ-er devletlerle aktedilen emsaline muva-fık olduğu görülmesine binaen Encümenimizce de tas-vip edilmiş ve Heyeti Celileye arzına karar verilmiş-tir.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağ
Zeki Mesut	M. Cemil
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Nebizade Hamdi	İbrahim Süreyya
	Aza
	İstanbul
	Edip Servet

Türkiye İle Estonya Arasında Münakit Ticaret ve
Seyrisefain Mukavelesi

Bir taraftan
Türkiye
Diğer taraftan
Estonya

Memleketeyn arasında teyemmünen cari revabıtı dostaneyi takviye etmek ve tebalarının her iki memlekette ikamet şeraitini tanzim eylemek ve münasebatı ticariyelerini inkişaf ettirmek arzusu ile mütehassis olarak bu hususta bir mukavele aktine karar vermişler ve bu maksatla murahasaları olmak üzere

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Hariciye Vekâleti Müsteşarı Mehmet Enis Beyefendi Hazretlerini

Ve Estonya Cumhuriyeti Hükümeti

Estonya'nın Varşova Elçisi Mösyö Hostostratman Hazretlerini tayin etmişler,

Ve müşarüneyhima usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğere tebliğ ettikten sonra âti-deki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Birinci Fasıl

İkamet

Madde 1. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası diğer taraf ülkesinde mer'i olan kavanin ve nizamat kaydı altında serbestçe ikamet ve meksetmek gidip gelmek ve seyrisefer eylemek hakkını haiz olacaklardır. Tarafeyni akideynden her biri, içeriye muhaceret hususunda bütün serbesti hareketini muhafaza ettiği gibi, kendi arazisine dühul ve meksetmek keyfiyetini, emniyet ve intizamı âmmeye müteallik esbaba binaen ferdi tedbirler ile menetmek hakkını muhafaza eyleyler,

Tarafeyn tebası, meks ve ikamet mülâbesesi ile te-diye edecekleri rüsum ve tekâlif hususunda en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden müstefit olacaklardır.

Madde 2. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası diğerinin ülkesinde mevzuatı kanuniyei müteallikasında mezkûr ahval müstesna olmak üzere, her nevi emvali menkule ve gayrimenkuleyi memleketin kavanin ve nizamatına tevfiği hareket ederek en ziyade mazharı müsaade millet tebasıyla aynı şerait dairesinde ihraz, tasarruf ve ferağ etmek hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar, aynı şerait dairesinde bey'ü şera, hibe, devir, evlenme mukavelesi, vasiyet, bilâ vasiyet, vaset tarikiyle veya diğer herhangi bir suretle emvali mezkûreyi serbestçe tasarruf edebileceklerdir.

Bunlar, ahvali salifenin hiçbirinde, her ne nam altında olursa olsun tebayı mahalliyeye için tesis edilmiş veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek tekâlif, rüsum veya vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Madde 3. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası diğerinin ülkesinde en ziyade mazharı müsaade millet tebasıyla aynı şerait dairesinde, memleketin kavanin ve nizamatına tevfiği hareket edecek, icrası tebayı mahalliyeye hasredilmemiş veya edilmeyecek olan her nevi sanat ve ticareti icra ve herhangi sanat ve mesleğe sülük etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde 4. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası diğerinin ülkesinde şahısları, malları, hukuk ve menafilere kezalik her nevi ticaret, zanaat, sanat ve mesleği icra cihetinden tebayı mahalliyeye tarh edilecek olanlardan başka veya daha yüksek hiçbir mükellefiyete, resim, veyahut bilâvasıta veya bilvasıta vergiye tabi olmayacaklardır.

Bu teba mallarının furuhtundan mütehassil meblağı veya aynen mallarını memlekette cari ahkâmı kanuniye kaydı altında, serbestçe ihraç etmeye bilhassa mezun olup, bu hususta, ecnebi olmak itibariyle, tebayı mahalliyenin te-diye edecekleri miktardan daha yüksek vergi, harç ve aidatlara tabi tutulmayacaklardır.

Madde 5. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası diğerinin ülkesinde gerek berrî, gerek bahrî veya havaî ordularda, gerek millî muhafız ve milis kıtaatında hiçbir hizmeti askeriye ve hizmeti askeriye yerine kaim hiçbir mecburiyet ve mükellefiyete tabi olmayacaklardır.

Bu teba her gûna mecburî istikrazdan müstesna tutulacaklardır. Bunlar ancak kanunen tebayı mahalliyeye tarh edilecek askerî tekâlif ve istimvalâta tabi olacaklardır.

Madde 6. — Menafii umumiyeye taallük ettiği kanunen müteayyen bir sebep bulunmadıkça ve tazminatı muhikka mukabilinde olmadıkça, tarafeyni akideynden biri tebasının diğer taraf ülkesindeki emvali istimlak olunmayacaktır. Bu tazminatın te-diyesi tarafeynden her birinin kanunlarında mezkûr şartlara ve mühletlere göre icra olunacaktır.

Madde 7. — Tarafeyni akideynden her birinin tebası, diğer taraf ülkesinde şahıs ve mallarının himayeyi kanuniye ve adliyesine müteallik kâffe hususatta aynıyle tebayı mahalliyeye edilen muameleden müstefit olacaklardır.

Binaenaleyh mahkemelere serbestçe ve kolayca müracaat ve tebayı mahalliyeye ait şerait dairesinde ikamei dava ve def'i dava edebileceklerdir. Şu kayıt ile

ki, masarifi muhakemeyi müemmen kefalet akçasına ve meccani müzaheretü adliyye müteallik ahkâm, bu mesailin tarafeyn arasında akteedilecek bir mukaveleyi mahsusa ile tanzimine kadar, mahalli mevzuatı kanuniye ile tayin edilecektir.

Madde 8. — Merkezi idareleri tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinde bulunup o memleketin kanunları mucibince teşekkül etmiş olan sınaî, malî, sigorta, muvassalât ve nakliyat şirketleri de dahil olmak üzere anonim, kooperatif vesair ticarî şirketler, diğer taraf ülkesinde kanunî tanınacaklar, gerek ikamei dava, gerek def'i dava için mahakime müracaat edebileceklerdir.

Mevzubahis şirketlerin diğer tarafı âkit ülkesinde zanaat veya ticaretlerini icraya kabul olunmaları için muktazi rüsum vesair tekâlîfe dair olanlar da dahil olduğu halde işbu ülkere mer'î bulunan veya mer'î olacak olan kavanin ahkâmına tebaiyetlerine vabestedir.

Bu şirketlere her ne nam ve mahiyette olursa olsun mümasil millî şirketlerden daha ağır vergiler, rüsum ve tekâlîf tahmil edilemeyecektir.

Bu şirketlere aynıyle en ziyade mazharı müsaade millet şirketlerine ait şerait dairesinde ve kavanini memlekete tebaiyet ederek her nevi emvali menkuleyi ve kezaîk şirketin işlemesine muktazi emvali gayri menkuleyi ihraz edebileceklerdir. Ancak, bu takdirde emvali gayrimenkule ihrazı keyfiyeti şirketin gayeyi teşekkülü olmamak mukarrerdir.

Madde 9. — Tarafeyni akıdeynden birinin kendi ülkesinde mukim bulunan tabası veya şirketler ve kooperatifler diğer taraf memleketinde ne vergi tarh olunan memlekette mevcut sermayelerinden başka bir sermaye üzerinden, ne de başka yerlerden aldıkları varîdat üzerinden tekâlîfe tabi tutulmayacaklardır.

Madde 10. — Şûrası mukarrerdirki, tarafeyni akıdeynden hiç biri diğer âkit tarafın tabasına, şirket ve kooperatiflerine kendisince bahşedilmiş olandan başka veya daha vasi hukuku kendi tabası, şirket ve kooperatifleri lehinde talep ve iddia etmek hususunda işbu fasılda mûnderiç (En ziyade mazharı müsaade millet) kaydından istifadeye kalkışamayacaktır.

İkinci Fasıl

Ticaret ve Seyrisefair

Madde 11. — Türkiye'den neşet eden mahsulâtı aziye ve müstahsalâtı sınaie Estonya'ya ithallerinde (A) lâhikasında tespit edilmiş olanlardan daha yüksek gümrük rüsumuna tabi tutulmayacaklardır.

Estonya'dan neşet eden mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaie Türkiye'ye ithallerinde (B) lâhikasında tespit edilmiş olanlardan daha yüksek gümrük rüsumuna tabi tutulmayacaklardır.

Memleketeyn akıdeynden birinden neşet ile diğer taraf memleketine ithal edilen mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaie üçüncü bir devletin mümasil emtiası hakkında kabul edilenlerden daha yüksek rüsum, emsali tezyid, vergi vesair mükellefiyata tabi tutulmayacaklardır.

Tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinden diğer taraf ülkesine ihraç olunan mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaie üzerine vaz edilecek ihracat rüsumu vesair mükellefiyat hususunda da yine o suretle muamele icra edilecektir.

Üçüncü bir devletle müsavi bir surette muamele görmek hakkındaki teminat, ihracat ve ithalat rüsumunun tarzı istiyfasına, emtianın gümrük antrepolarına vazına, gümrük merasim ve mükellefiyatına, ithal ve ihraç edilen veya transit geçen emtianın göreceği muamele ile muamelâtın sureti ifasına dahi şamilidir.

Madde 12. — Tarafeyni akıdeynden birinin mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaiesi bir üçüncü memleketten veya memleketlerden transit suretiyle geçtikten sonra diğer taraf ülkesine esnayı ithallerinde menşe memleketlerinden doğrudan doğruya ithalleri takdirinde tabi olacakları vergi veya rüsumdan başkasına veya daha yükseğine tabi tutulmayacaktır.

Madde 13. — Tarafeyni akıdeynden birinden neşet eden ve oradan gelip diğer taraf memleketine ithal olunan mahsulâtı arziye ve müstahsalâtı sınaie herhangi bir nam altında olursa olsun rüsumu dahilliyeye hususunda, üçüncü bir memleketin aynı mahsulâtı için kabul olunan muameleden istifade edecektir.

Madde 14. — Yukarıdaki ahkâmdan istifade keyfiyetini, kendi memleketlerinden neşet eden müstahsalâta hasretmek için tarafeyni akıdeyn ülkelerine ithal edilen emtia ve müstahsalâta, eğer tabii bir mahsul ise, diğer taraftan neşet ettiğini ve şayet mamül bir madde ise kıymetininin hiç olmazsa nısfının diğer âkit taraftan neşet eden malzeme kıymetinden veya vukua getirilen tahavvülâtın bedelinden mütehassil olduğunu müspet bir menşe şahadetnamesi terfikini talep edebileceklerdir. Menşe şahadetnameleri ya ticaret veya ziraat vekâlet veyahut nezaretleri, ya mürselin mensup olduğu ticaret odası, yahut da emtianın gideceği memleketin kabul edeceği herhangi bir taazzuv veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Tarafeyni akideynden herbirinin menşe şahadetnamelerinin kendi mümessili siyasi veya şehbenderisi tarafından tasdikini talep etmek hakkını mütekabilen haiz olacaktır.

Bu mahiyeti ticariyeyi haiz irsalattan madud olmadıklarını mürselinileyh memleket kabul ettiği takdirde, posta paketleri menşe şahadetnamesinden muaf tutulacaktır.

Madde 15. — Tarafeyni akideyn ülkeleri arasında mütekabilen Ticaret ve seyrisefain serbestisi cari olacaktır.

Binaenaleyh tarafeyni akideyn mütekabil müna-sebatı ticariyelerini ithalât veya ihracat memnuiyetleri veya takyitleri ile sectedar etmemek hususunda mu-tabık kalmışlardır. Meğerki bu takyidat ve memnui-yetlerin idame veya ikamesi katiyen zaruri bulunsun.

Tarafeyni akideynden biri emtianın ithal ve ihra-cı hususunda memnuiyet veya takyidat vaz ettiği tak-dirde, üçüncü bir memleketin emtiası için kabul edil-miş veya bilâhare kabul edilecek olan muamelenin aynını diğer tarafa dahi tatbik edecektir.

1. Emniyeti devletin temini,
2. Sıhhatı umumiyenin muhafazası veya emrazi nebatiye ve hayvaniyeye karşı ittihaz edilecek tedabi-ri sıhhiye ve vakiyenin tatbiki,
3. Devlet inhisarlarının tesis veya idamesi,
4. Mevaddı küülüyyenin ithalini men veya tan-zim,
5. Menşeleri itibariyle ithal edilecekleri memle-kette neşvünemaya kabiliyetleri olmayan tohumlar için vaz veya idame edilen ithalât ve ihracat memnuiyet ve takyidatına işbu madde ahkâmı kabili tatbik değildir.

Madde 16. — Tarafeyni akideyn beynelmilel tran-site en ziyade elverişli olan yollar üzerinde eşhasa, eş-yayı zatiyeye, emtiaya ve her türlü mevadda, irsalat, sefain ve merakibe, arabalar ve vagonlara veya sair vesaiti nakliyyeye transit hakkını bu bapta yekdiğerine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini te-min ederek mütekabilen ita etmeyi taahhüt ederler.

Tarafeyni akideynden birinin arazii rusumiyesin-den geçen her nevi emtia nezaret, istatistik, muhafaza harç ve rusumu ile diğer idari mükellefiyat müstesna olmak üzere bilumum gümrük rusumundan vesair mü-kellefiyetlerden mütekabilen müstesna tutulacaktır.

İşbu maddenin ahkâmı, zürufu tebdil edilmiş veya edilmemiş olarak aktarma adilen veya antrepoya ko-nan transit halindeki emtiaya tatbik olunur. Mahaza bu emtianın memlekete duhulünün meni zımnında kavanini müteallikai rusumiyeye tevfikan transitinin tahtı temine alınması mukarrerdir.

Tarafeyni akideynden hiçbiri kendi arazisine du-hulleri memnu olan eşhasın transit olarak mürurlarını teemin ile mükellef olmayacaktır.

Emtianın transiti :

A) Emniyeti ammeye ve selâmeti devlete müteal-lik esbaba binaen,

B) Esbabı sıhhiye dolayısıyla veya emrazi hay-vaniye ve nebatiyeye karşı tahaffuz için men olunabile-cektir.

Tarafeyni akideyn, kendi ülkelerinde, bir devlet inhisarına mevzu teşkil eden emtianın hakikaten tran-sit suretiyle müruru hakkında husulü emniyet için muktazi tedabiri ihtiyatiyeyi ittihaz etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde 17. — Tarafeyni akideyn, kendi ülkelerin-deki demiryolları üzerinde nakliyatın ücretleri ve tar-zı icrasıyla teslim şeraiti ve rusum ve mükellefiyatı umumiye hakkında en ziyade mazharı müsaade mil-let muamelesini icra etmeyi mütekabilen yekdiğerine temin eylerler.

Madde 18. — Tarafeyni akideynden birinin sanca-ğın hamil olup, hamulesiz veya hamuleli olarak diğer tarafa ait sulara ve limanlara girecek veya buralardan çıkacak olan sefain ve merakip, mahalli hareket ve-ya azimletleri neresi olursa olsun her güna hususatta aynıyle sefaini milliyeye tatbik edilen muameleden müstefit olacaklar ve her ne ünvan altında olursa olsun devlet, vilayetler, nahiyeler veya tarafı hükü-metten salahiyatı haiz herhangi bir taazzuv nâm ve menfaatine istiyfa olunup, merakibi milliyeye tah-min edilmiş veya edilebilecek olanlardan başka hiçbir güna harç ve rusuma tabi tutulmayacaklardır.

Madde 19. — Hamuleler mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun, milli sancak altında ithal veya ihraç edildikleri takdirde tabi tutulacakları rusum ve mükellefiyattan ne ağına ve ne daha ağına tabi olmayacaklar ve ne de başka türlü bir muamele gör-meyeceklerdir. Yolcularına ve bunların ağırlıklarına kezalik milli sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele olunacaktır.

Madde 20. — 18 ve 19 ncu maddelerin ahkâmı münhasıran milli sancağa ait olan kabotaja ve fok şalığı saydı dahil olmak üzere karasularında balık-çılığa kılavuz etmeye ve kılavuz istihdamına, romor-kör işletmeye vesair liman hidematına ve kezalik dahili sulara seyrisefaine kabili tatbik olmayacaktır.

Madde 21. — Merakib ve sefainin sıfatı tabiiyeti her iki tarafca Devleti aidesinin salahiyattar maka-matı canibinden her memleketin kavanin ve nizama-

tına tevfikân bu hususta verilen vesaik ve şahadetnamelere göre muteber tutulacaktır.

Tarafeyni akideynden biri canibinden verilen hacmi istiabi şahadetnameleriyle hacmi istiabiye müte-dair sair vesikalar iki tarafı âkit arasında âkit edilebilecek olan itilâfatı mahsusaya tevfikân tarafı diğerce tanınacaktır.

Madde 22. — Tarafeyni akideynden birinin sancağını hamil olup, diğer tarafa ait bir limana mahza hamulelerini itmam veya bunlardan bir kısmını ihraç maksadiyle dahil olan merakibi bahriye, o tarafın kavanin ve nizamâtına tevfiiki hareket ederek zaten yalnız milli seyrisefain hakkında tespit edilmiş olan en aşağı miktarda istiyfa edilebilecek muhafaza harçlarından gayri bir güne harç veya ücret tesviyesine mecbur tutulmaksızın hamulelerini diğer bir limana veya memlekete gidecek olan kısmını gemi dahilinde hıfız ve bunu tekrar ihraç eyleyebileceklerdir.

Madde 23. — Tarafeyni akideynden birine mensup bir sefirenin diğer taraf sularında garg olması, karaya oturması, hasarı bahri veya tevakkufu mecburiye uğraması gibi, hadisatta sefine ve hamulesi işbu memleket kavanin ve nizamâtının mümasil ahvalde sefaini milliyeye bahşettiği müsaadat ve muafiyatın ayından istifade edecektir.

Geminin kaptanına, mürettebatına ve yolcularına gerek bizzat kendileri için ve gerek sefine hamulesi için aynıyle tebayı mahalliyeye tatbik edilen derecede ifayı muavenet ve müzaheret edilecektir.

Tahlisiye resmine gelince : Tahlisin vukubulduğu memleketin mevzuatı kanuniyesi tatbik olunacaktır.

Karaya oturmuş veya garg olmuş bir geminin kur-tarılan emtiası, dahili istihlak için memlekete ithaf edilmedikçe hiçbir gümrük resmine tabi tutulmayacaktır.

Madde 24. — Tarafeyni akideynden herbiri kendi ülkesinde diğer tarafın emtiasını mülkiyeti snaiyenin himayesi hakkında 20 Mart 1883'de Paris'te âkit edilip 2 Haziran 1911'de Washington'da tadil edilmiş olan beynelmil mukavelename ahkâmından istifade ettirmeyi taahhüt eyler.

Madde 25. — İşbu mukavelename ahkâmı :

1. Tarafeyni akideynden biri canibinden hem hudut memleketler ile vukubulacak hudut ticareti için kabul edilmiş veya bilahare kabul edilebilecek olan muamelata,

2. Bir gümrük ittihadından mümbais müsaadeti mahsusaya,

3. Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük

tarifeleri ve alelumum diğer kâffe mevaddı ticariye hakkında halen mevcut bulunan veya atiyen ihdas edilecek olan menafi ve müsaadeti mahsusaya,

4. — Estonya, Fillandiya, Litvanya veyahut Litvanya'ya bahşetmiş olduğu veya bahşedebileceği menafi ve müsaadata şamil değildir.

Estonya Hükümetinin hususi gümrük mukavele-name veya itilafnamelerle Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri İttihadına bahşedebileceği menafie müteallik hususata dahi bu ahkâm şamil olmayacaktır.

Madde 26. — İşbu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevki mer'iyete girecek ve tarafeyni akideynden biri veya diğeri canibinden fesh olunduğu günden itibaren bir aylık bir müddetin hitamına kadar mer'iyülcra kalacaktır.

Madde 27. — İşbu mukavelename tasdik olunacak ve tasdiknameler sürati mümkün ile Warşova'da teati edilecektir.

Tasdiken lilmekal zikrolunan mürabhaslar işbu mukavelenameyi imza ve tahdim etmişlerdir.

1928 senesi Martının on ikinci günü Ankara'da ikinci nüsha olarak tanzim olunmuştur.

Mehmet Enis Oktostratman
Mühür Mühür

İmza Protokolü

İşbu mukavelenamenin esnayı imzasında tarafeyni akideyn ahkâmı atiyeyi kararlaştırmışlardır:

İkinci Maddeye Müteferrian

Estonya Cumhuriyeti mürabhası, Hükümeti metbuası namına beyan eder ki, işbu mukavelenamenin üçüncü maddesinde zikrolunan en ziyade mazharı müsaade millet kaydından mütevellit menafii, 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan'da münakit ikamet mukavelenamesinin dördüncü maddesi mucibince mukavelei mezkûreyi imzalayan devletler tabasının Türkiye tarafından tanınmış olan hakkı müktesebe riayet hususunda, Fillandiya tebası lehinde talep edilemeyecektir.

On Birinci Maddeye Müteferrian

Tarafeyni akideynin, idim ve nevi ne olursa olsun ihracattan istiyfa kılınan rüsum ve bilcümle tekâlif hakkında ne ziyade mazharı müsaade millet muamelesini yekdiğerine mütakabilen temin eylemeleri mu-karrerdir.

On Altıncı Maddeye Müteferrian

Estonya Hükümeti, Estonya ile Letonya arasında 5 Şubat 1925 tarihinde Riga'da imza edilmiş bulunan gümrük ittihadının icrası muahedenamesinin 6 ncı

maddesinde tesisi mezkûr olan Esto - Leton tarifeli müsterekesinin tatbiki dolayısıyla lüzum görüldüğü takdirde iki ay evvel ihbar şartıyla (A) listesinin bir veya müteaddit mevaddı hakkında tarife serbestisini iktisap etmek hakkını haiz olacaktır.

Bu hakkı hiyarın istimali takdirinde, resmi fesh edilen mahsul veya mahsulat hakkındaki rejim en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden mütevellit rejim olacaktır.

Şurası mukarrerdir ki, böyle bir fesih işbu mukavelenamenin bîlcümle ahkâmı sairesinin kıymetini talil etmez.

Bu mazbata, işbu mukavelenamenin cüz'ü mütemmini olup, mukavelename mevkiî meniyete vaz edilince lâzımülicra olacaktır. 12 Mart 1928

(A) Listesi

Estonya Tarife Numarası	Nev'i eşya	Tam bir kilo - Gümrük resmi miktarı Tam - Altın Frank
-------------------------	------------	---

7 den	Şekersiz kuru üzüm (Malaga tesmiye olunan cinsten) Büyük üzümünden müstesna olarak Sultaniye üzümleri de dahildir.	= 0,10
7 den	Şekersiz kuru incir	= 0,50
11 den	Kabuklu fındık	
	1. den (Tarifede zikrolunmayan her nev'i)	= 0,50
	İhtar :	
	Kabuksuz olarak ihraç olunan veya yüzde beş nispetinde kabuksuz fındığı ihtiva eden fındıklara işbu numaranın mukabilindeki fıkra mucibince % 25 nispetinde fazla resim tarh olunacaktır.	
21 den	Tütün	
	1. den A - (Yaprak olarak) lifi mevaddı nebatîye	Muaf
179 dan	1. den ham pamuk	

Estonya Tarife Numarası	Nev'i eşya	Tam bir kilo - Gümrük resmi miktarı Tam - Altın Frank
-------------------------	------------	---

203 den Safi yünden her nevi halı
Bu tenzilâtli resimden ancak neşet ettiği müsemmasına hakkı olduğunu müspet Türk menşe şahadetnamesiyle birlikte bulunan halılar istifade edeceklerdir ki, şunlardır :

Uşak, Simav, Kayseri, Gordes, Demirci, Bor'lu, Isparta, Kırşehir, Lâdik, Akşehir, Sivas, Tereke
İhtar :

Ançak metre murabbağı bir kilogramdan fazla sikleti havi olanlar telâkki olunacaktır.

= 12,00

(B) Listesi

Türk tarife numarası	Esamii eşya	100 kilogram için gümrük resmi miktarı
	Sandalye altlığı ve arkılığı kaplamalı veya kaplamasız (Kayın ağacı da dahil olduğu halde adi ağaçlar) renkli, pirograve, kalıplı, tomo pilâstike	Kıymeti üzerinden % 20
210	Kaplamalık yaprak ağaç bir santimden aşağı sahende	75 X 12
270	Pamuk mensucat A - Kasarsız Kaput bezi, Amerikan bezi, (Niklot) sargı bezi (Vestfavet) Ham dimi, Grenvil, (Grevril) ham gömlek bezi Greysirentik (Ham kamrik) astarlık grelon klot ve emsali hırsarsız sair mensucat, fanilelik, finilinet dahil olduğu halde.	5 X 400

Türk tarife numarası	Esamii eşya	100 kilogram için gümrük resmi miktarı
323	Başka yerde zikrolunmayan kumaşlar, dibeklenmiş veya dibeklenmemiş erkek veya kadın elbisesi veya saireye mahsus yüнден mamul veya ipekten gayrı bazı mevad ile mahlût olanlar. A - Safi yün (2) Bir metre murabbağının sikleti 200 gramdan 600 grama kadar olanlar. (3) Bir metre murabbağının sikleti 600 gramdan yukarı olanlar. B - Ariş pamuk (2) Bir metre murabbağının sikleti 200 gramdan 600 grama kadar olanlar. (3) Bir metre murabbağının sikleti 600 gramdan fazla olanlar.	 5 X 1 400 5 X 1 300 5 X 900 5 X 600

Türkiye ve Estonya Hükümetleri Beyninde Münaklit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin Tasdikine Mütedair Kanun Lâyihası

Birinci Madde — Türkiye Cumhuriyeti ile Estonya Cumhuriyeti beyninde 1928 senesi Martın on ikinci günü Ankara'da akit ve imza edilen Ticaret ve seyrisefain mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

22 Nisan 1928

Başvekil
İsmet

Adliye Vekili
Mahmut Esat

Müdafaai Milliye Vekili
Mustafa Abdülhalik

Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya

Hariciye Vekili
Doktor Tefrik Rüştü

Maliye Vekili
Saraçoğlu Şükrü

Maarif Vekili
Mustafa Necati

Nafia Vekili
Behiç

İktisat Vekili
Mustafa Rahmi

Sıhhiye ve Muaveneti
İctimaiye Vekili
Doktor Refik

**TÜRKİYE VE İTALYA HÜKÜMETLERİ BEYNİNDE MÜNAKİT SEYYAR TİCARET MEMURLARI-
NA DAİR MUKAVELNEMENİN TASDİKİ HAKKINDA (1/208) NUMARALI KANUN LÂYİHASI
VE TİCARET VE HARİCİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI**

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet 26 Nisan 1928
Muamelât Müdüriyesi
Aldet
6/1873

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye ile İtalya hükümetleri beyninde münakit seyyar ticaret memurları mukavelenamesi hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İora Vekilleri Heyetinin 22 Nisan 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan Kanun Lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe Lâyihası

Memleketler beynindeki münasebatı ticariyenin inkişafında pek mühim birer âmil oldukları varesti iştibah bulunan seyyar ticaret memurlarının tarafeyn ülkelerindeki tabi tutulacakları şeraiti tayin ve bunların beraberlerinde getirecekleri numune eşyalarına müteallik gümrük rüsumuna mütedair ahkâm ve muamelâtı rüsumiyeyi tespit ve pazar ve panayırlarda icrayı ticaret edebileceklerin tabi olacakları şeraiti takrir etmek arzusundan mülhem olarak Türkiye-Almanya Ticaret Muahedenamesinin seyyar ticaret memurlarına mütedair olan altı ve yedinci maddeleri esas ittihaz edilmek şartıyla Türkiye Cumhuriyeti ve İtalya Kıralliyeti salâhiyattar murahhasları beyninde Ankara'da 23 Teşrinisani 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları ve pazar ve panayırlara giden erbabı ticaret hakkındaki mukavelenamenin İtalya Hükümeti ile münasebatı ticariyemizin daha vasi bir surette inkişafına ve binnetice Türk erbabı ticaretinin garp müstahsilleriyle doğrudan doğruya temas edebilmelerini temine hadim olacaktır.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 2.5.1928
Ticaret Encümeni
Karar No. : 30

Ticaret Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Hükümeti arasında 1927 senesi Teşrinisannisinin 23 ncü günü Ankara'da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdiki hakkında Başvekâleti Celileden mevnut encümenimize muhavvel Lâyihai Kanuniye ve ona merbut mukavelename Hariciye Müşteşarı Enis Beyin de huzuruyla tetkik ve müzakere olunarak aynen kabul edilmiş olmakla bermucibi havale Hariciye Encümenine tevdi buyurulması arz olunur.

Reis
Burdur
Mustafa Şeref
Kâtip
Şebinkarahisar
İsmail
Aza
İstanbul
Hüseyin Hüsnü
Aza
Trabzon
Danış

Mazbata Muharriri
Zonguldak
Hüsnü
Aza
Afyonkarahisar
İzzet
Aza
İstanbul
Süreyya
Aza
Kocaeli
Reşit Saffet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 17 Mayıs 1928
Hariciye Encümeni
Karar Numarası : 19
Esas Numarası : 1/208

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile İtalya Hükümeti arasında münakit seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdiki hakkında Başvekâletten varit olup, Ticaret ve Hariciye Encümenlerine havale buyurulan Kanun Lâyihası ve ona merbut mukavelename Ticaret Encüme-

ni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mezkûr Kanun Lâyhası, merbutu olan mukavelename Ticaret Encümenince aynen kabul edilmiş olmakla Encümenimizce de tasvip edilmiş ve Heyeti Celileye arzına karar verilmiştir.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağı
Zeki Mesut	M. Cemil
Aza	Aza
Kütahya	Trabzon
	Nebizade Hamdi
Aza	Aza
Kocaeli	İstanbul
İbrahim Süreyya	Edip Servet

Seyyar Ticaret Memurları Hakkında Türkiye Cumhuriyeti İle İtalya Krallığı Arasında Münakit Mukavelename

Bir taraftan

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

Diğer taraftan

İtalya Krallığı Hükümeti

Ticaret memurlarının vazifelerini teşkil ederek münasebatı ticariyelerini inkişaf ettirmek ve emtiayı ticariye mübadelâtını tezyid etmek arzusu ile mütehasis oldukları halde bir mukavele aktine karar vermişler ve bu maksatla kendi murahhasları olmak üzere :

Türkiye Reiscumhuru Hazretleri

Türkiye Cumhuriyeti Hariciye Vekili Tefvik Rüştü Beyefendiyi

Haşmetli İtalya Kralı Hazretleri

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti nezdinde Fevkalâde Murahhas Sefirikebir Mösyö Lûka Orsini Baroni'yi

Tayin etmişler,

Ve müşarünileyhima usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğere tebliğ ettikten sonra âti-deki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Madde 1. — Tarafeyni akıdeynden birine mensup olup, kendi memleketlerindeki salâhiyattar makamat tarafından muta bir salâhiyat varakasını ibraz ederek, orada ticaret ve sanatlarını icraya mezun bulunduklarını ve kavanin ile muayyen tekâlif ve rüsumu têsviye ettiklerini ispat eyleyecek olan tacirler, fabrikacılar

vesair sanat erbabı gerek bizzat ve gerek kendi hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasıyla, diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nezdinde veyahut umumi satış mahallerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır. Bunlar, arz ettikleri mevadda mütevakıf emtiayı kendi ticaret veya sanatlarında kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik beraberlerinde nümuneler veya modeller nakledebilecekler veya bunları kendilerine irsal ettirebileceklerdir. Bu fıkrada tadat edilen efal için bir güna rüsum veya aidatı mahsusaya tabi tutulmayacaklardır.

Madde 2. — Muayyen bir metanın örneği olan kâf-fei mevad, bu cihetten mevaddı mezkûre tekrar ihraç esnasında alelusül ayniyetlerinin tespit kılınmasına salih bulunmak ve diğer cihetten böylece ithal edilmiş olan mevad, heyeti mecmuaları itibariyle mutat nümune mahiyetini zayı etmiş olacak derecede kemmiyet ve kıymet irae eylememekten ibaret iki kaydı ihtirazi altında, nümune veya model addedilirler.

Madde 3. — Salâhiyet varakası (A) lahikasındaki örneğe muvafık surette tanzim edilmiş olacaktır.

Tarafeyni akıdeyn, bu varakaları itaya memur olan makamata ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini icra ederken tebaiyete mecbur oldukları ahkâmı mütekalibilen yekdiğerine bildirecekler. Mahaza şurası mukarrerdir ki, seyyar ticaret memurları yedlerinde varakalarda muharrer olanlardan başka tüccar veya erbabı sanat hesabına bey'e müteallik akitlelerde bulunmak hakkını haiz olmayacaklardır.

Madde 4. — İthalî memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya sair herhangi bir resme tabi olan ve nümune veya model olarak ithal edilen eşya, tekrar ihraç olunmak kaydıyla, tarafeynce mevaddı atiyede muayyen şerait dairesinde, ithal ve ihraç resminden muvakkaten muaf olarak kabul edilecektir.

Madde 5. — Bu seyyar memurlar, gümrük idaresine beyannamelerini verirken, ihraç memleketi memurini rüsumiyesi tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri nümuneleri veya modelleri müfredatiyle mübeyyin bulunan tarifata bir listeyi üç suretiyle birlikte tevdi edeceklerdir. Eğer tarifata listeyi hamil bulunmuyorlar ise beyannamelerini verir iken, nümuneler veya modelleri müfredatı ile irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir. İthal memleketinin memurini rüsumiyesi listenin lisanı mahalli üzere yapılmış tercümesini talep edebileceklerdir.

Madde 6. — Nümuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tespit edilebilmesi

için bunlar ihraç memleketinde nevi ve şekillerine göre damgalanmış yahut balmumu veya kurşunla mühürlenmiş bulunacaktır.

Her iki taraf memurini rüsumiyesi, nünuneler üzerine vaz edilmiş olan işaretlerin tahkiki sıhhatini temin için bu damga ve mühürlerin modellerini resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaret vaz'ı gayrıkabil veya mehaziri dai olduğu takdirde fotoğrafler, resimler veya tarifatname ve mu-fassala ile ayniyetin tespiti caizdir. Bununla beraber, ithal memleketinin memurini rüsumiyesi, bu nünunelerin tekrar ihracı esnasında ayniyetlerini temin için labüd görecekları bütün ahvalde masarifi alâkadarlarca tesviye edilmek üzere bunları işaretatı munzamma ile teşhiz edebileceklerdir.

Bundan gayrı ahvalde, gümrük muayenesi, sadece nünunelerin ayniyetinin tespitinden ve icabında talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Nünuneler veya modeller ihraç memleketinde vaz edilmiş işaretleri hamil bulunmazsa ithal memleketinin memurini rüsumiyesi yeni işaretler vaz edeceklerdir.

Madde 7. — İthalatçı tarafından gümrük idaresine tarifatlı listenin veya nünuneleri ait beyannamenin tevdiinden sonra, gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve nünunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise, bu nünunelerin her birinin gümrük resmi - ve eğer mahal varsa - istihlâk rüsumu tespit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun miktarı baliği ya nakden veyahut ithal memleketinin salâhiyettar makamâtı tarafından kâfi görülen teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâmı, akit hükümetler bir sureti umumiyede tanzim edeceklerdir.

Vezin vesaire ücretler kati surette tesviye olunacak ve memurini rüsumiye tarafından alelusül tatbik edilen tarifatlı liste veya beyanname nüshalarından biri ithalatçıya iade edilecektir.

Mahaza ithalatçı nünunelerden her birinin rüsumunu tarifenin mevaddı müteallıkası mucibince hesap ettirip, depozito edecek yerde, nünunelerin mecmuu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi nünune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Memurini rüsumiye bu teklife muvafakat etmekle mükellef bulunacaklardır.

Madde 8. — Bu suretle ithal edilmiş olan nünune veya modeller, bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten, gerek diğeri bir gümrükten ya ihraç memleketine iade veya herhangi bir mem-

lekete tekrar ihraç edileceklerdir. Bir senelik mühlet, icabında ithal memleketinin rüsumat idaresi tarafından temdit olunabilir.

Madde 9. — Tarifatlı liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek nünuneler veya modeller, alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve idarei mezkûre badelmua-yene derhâl hini ithalde mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müemmen kefaletin feshi muamelesini ifa edecektir.

Bu iade veya feshi kefalet muamelesi ancak tekrar ihraç edilen nünune veya modeller için ifa kılınacaktır.

Sekizinci maddede mezkûr mühletin hitamından sonra tekrar ihraç edilmemiş veya mahallinde satılmış olan nünune veya modellerin emaneten tutulan gümrük rüsumu, rüsumat idaresine irad kaydolunacak veya bu rüsum kefillerden istifa kılınacaktır.

Madde 10. — Hini ithalde mevdu rüsumun red ve iadesi veya kefaletin feshi, hudutlardaki bilumum gümrük idareleri veya dahili memlekette kâin olup, bu hususta salâhiyeti muktaziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir.

Tarafeyni akıdeyn, salâhiyeti mezkûreyi haiz olan idarelerin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Madde 11. — Bu mukavelename ahkâmı hakkında herhangi bir üçüncü devlete müsavat üzere muamele görmek esası, zaten mütekabil surette mahfuz kalmaktadır.

Bu ahkâm ayak satıcılığına kabili tatbik olmayacaktır.

Bu mukavelename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar süratle Ankara'da teati kılınacaktır.

Bu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevkii mer'iyete girecek ve bir buçuk sene müddeti haiz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni akıdeynden biri tarafından fesholunmadığı müddetçe mer'î kalacaktır.

Bu fesih ancak altı aylık bir müddetin hitamından sonra hükmünü icra edebilecektir.

Tasdiklenilmekal, murahhaslar bu mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

Bu mukavelename iki nüsha olarak 22 Teşrinisani 1927 tarihinde Ankara'da tanzim edilmiştir.

Tefvik Rüştü

Lôka Orsini Broni

Lâhika Devletin İsmi ve Varakayı İta Eden Makam
Seyyar Ticaret Memurlarına Mahsus Salâhiyet Vارا-
kası İta Tarihinden İtibaren On İki Ay Müddetle
Muteberdir

Hangi memleket için muteber olduğu :

Varaka Numarası :

..... Şhrinde mütevellit ve ..... şhrinin so-
kağında ..... numaralı hanede mukim .... Efendinin
..... şhrinde ..... Unvanı ticarisi altında işleyen.

1. Fabrika - Veya ticarethane - sinin - lerinin -
Sahibi «veya - namına ifayı muameleye salâhiyattar
ticaret memuru» olduğu ve muamileyhin salifülzikir
fabrika - ticarethaneler - ler - için balâda muharrer
memleketlerde siparişler almak veyahut mübayaa ic-
ra eylemek salâhiyetini haiz bulunduğu gibi mezkûr
ticarethane fabrikanın -lerin .....

Memleketinde icrayı ticaret - sanat etmeye mezun
olup, bu bapta tekâlifî kanunîyeyi tesviye etmekte
olduğu - oldukları - tasdik kılındı.

Şhrin ismi - Fi 192

Ticaretanenin - lerin - sahibinin imzası.

Varaka hamilinin imzası.

Varaka hamilinin eşkali

Fotografii

Yaş :

Boy :

Saç :

Alameti farikâi Sabite :

«1» İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların
neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

(B) Lâhikası

Panayır ve Pazarları Ziyaret Edenlere Mahsus Salâhi-
yet Varakası

İşbu varakanın hamili olup, ... deki - Türk te-
baası için :

İtalya'daki İtalyan tebaası için : Türkiye'deki pa-
nayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan
..... Efendinin Şhrinde ..... ikamet eylediği ve Ti-
caret veya sanatının icrası için tekâlifî ve rusumu ka-
nunîyeyi tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka ..... aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kılındığı mahal ve tarihi ile ita
eden makamın imza ve mühürü)

Türkiye ve İtalya Hükümetleri Beyninde Münakit
Seyyar Ticaret Memurlarına Dair Mukavelenamenin
Tasdikine Mütedair Kanun Lâihyası.

Birinci Madde — Türkiye ile İtalya Hükümeti ara-
sında Ankara'da 23 Teşrinisani 1927 tarihinde akit ve
imza edilen seyyar ticaret memurları mukavelenamesi
kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına
İcra Vekilleri Heyeti memurdur. 22 Nisan 1928

Başvekil

Adliye Vekili

İsmet

Mahmut Esat

Müdafaal Milliye Vekili

Dahiliye Vekili

Mustafa Abdülhalik

Şükrü Kaya

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

Doktor Tevfik Rüştü

Saraç oğlu Şükrü

Maarif Vekili

Nafia Vekili

Mustafa Necati

Behiç

İktisat Vekili

Sıhhiye ve Muaveneti

Mustafa Rahmi

İçtimaiye Vekili

Doktor Refik

TÜRKİYE VE FRANSA CUMHURİYETLERİ ARASINDA MÜNAKİT SEYYAR TİCARET MEMURLARI MUKAVELENAMESİNİN TASDİKI HAKKINDA (1/209) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE TİCARET VE HARİCİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekkâlet 26 Nisan 1928
Muamelât Müdüriyeti
Aldet
6/1875

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri arasında müna-kîit seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 22 Nisan 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tesvip olunan Kanun Lâyihasiyle esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti mevzu bahis mukavelenamenin Türkçe ve Fransızca nüshalarıyla birlikte leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının üfâsına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekkil
İsmet

Esbabı Mucibe Lâyihası

Memleketler beynindeki imünasebatı ticariyenin inkişafında pek mühim birer âmîl oldukları varestei iştibah bulunan seyyar ticaret memurlarının tarafeyn ülkelerinde tabi tutulacakları şeraiti tayin ve bunların beraberlerinde getirecekleri numune eşyalarına müteallik gümrük rüsumuna mütedair alhkâm ve muamelâtı rüsumiyeyi tespit ve pazar ve panayır-larda icrayı ticaret edebileceklerin tabi olacakları şeraitini takrir etmek arzusunundandır mühlhem olarak Türkiye - Almanya Ticaret muahedenamesinin seyyar ticaret memurlarına mütedair olan 6 ve 7 nci maddeleri esas ittihaz edilmek şartıyla Türkiye ve Fransa Hükümeti Cumhuriyetleri salâhiyattar murahhasları beyninde Ankara'da 1 Teşrinisani 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları ve pazar ve panayır-lara giden erbabı ticaret hakkındaki mukavelenamenin Fransa Hükümeti ile münasebatı ticariyemizin daha vasi bir surette inkişafına ve binnetice Türk erbabı ticaretinin Garp müstahsilleriyle doğrudan doğruya temas edebilmelerini temine hadim olacaktır.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 25.1928
Ticaret Encümeni
Karar No. : 29

Ticaret Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 1927 senesi Teşrinisanisinin birinci günü Ankara'da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Başvekkâleti Celileden mevnut Encümenimize muhavvel Lâyihai Kanuniye ve ona merbut mukavelename Hariciye Müsteşarı Enis Beyin de huzuruyla tetkik ve müzakere olunarak aynen kabul edilmiş olmakla bermucibiha-vale Hariciye Encümenine tevdi buyurulması arz olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Cemal Hüsnü
Kâtip	Aza
Şebinkarahisar	Afyonkarahisar
İsmail	İzzet
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Süreyya	Hüseyin Hüsnü
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Danış	Reşit Saffet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 17 Mayıs 1928
Hariciye Encümeni
Karar No. : 18
Esas No. : 1/209

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 1927 senesi Teşrinisanisinin birinci günü Ankara'da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Başvekkâletten varit

olup, Ticaret ve Hariciye encümenlerine havale buyurulan Kanun Lâyihası ve ona menbut mukavelename Ticaret Encümeni mazbatasıyla encümenimize tevdi kılınmakla Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mezkûr Kanun Lâyihası merbutu olan mukavelename Ticaret Encümenince aynen kabul edilmiş olmakla encümenimizce de tasvip edilmiş ve Heyeti Celileye berayı arz takdim kılınmıştır.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağ
Zeki Mesut	M. Cemil
Aza	Aza
Trabzon	Kocaali
Nebizade Hamdi	İbrahim Süreyya
Aza	Aza
	İstanbul
	E dip Servet

Seyyar Ticaret Memurları Hakkında Türkiye ile Fransa Arasında Münakit Mukavelename Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,
Diğer taraftan,

Fransa Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Ticaret memurlarının vazifelerini teshil ederek mü-nasebatı ticariyelerini inkişaf ettirmek ve emtiayı ticariye mübadeletini tezyid etmek arzusu ile mütehas-sis oldukları halde bir mukavele aktine karar vermiş-ler ve bu maksatla kendi murahhasları olmak üzere,

Türkiye Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyefendiyi
Ve Fransa Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Türkiye'de Fransız fevkalâde Murahhas ve Sefiri
Kebiri Mösyü Deşner'i tayin etmişler,

Ve müşarünileyhima usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Madde 1. — Tarayni akideynden birine mensup olup, kendi memleketlerindeki salâhiyattar makamat tarafından muta bir salâhiyet varakasını ibraz ederek, orada ticaret ve sanatlarını icraya mezum bulunduk-larını ve kavânin ile muayyen tekâlif ve rusumu tes-viye ettiklerini ispat eyleyecek olan tacirler, fabrika-cılar vesair sanat erbabı, gerek bizzat ve gerek kendi hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasıyla

diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nez-dinde veyahut, umumi satış mahallerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır. Bunlar, arz et-tikleri mevadda mütevacıf emtiayı kendi ticaret veya sanatlarında kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik beraberlerinde numüneler veya modeller nakledebilecekler veya bun-ları kendilerine irsal ettirebileceklerdir. Bu fıkrada tadat edilen efal için bir güne rüsum veya aidatı mahsusaya tabi tutulmayacaklardır.

Muayyon bir metağın örneği olan kâffeî mevad, bu cihetten mevaddı mezkûre tekrar ihraç esnasında alel usul ayniyetlerinin tespit kılınmasına salih bu-lunmak ve diğer cihetten böylece ithal edilmiş olan mevad, heyeti mecmuaları itibariyle mutad numüne mahiyetini zayı etmiş olacak derecede kemmiyet ve kıymet irae eylemekten ibaret iki kaydı ihtirazi altın-da, numüne veya model addedilirler.

Salâhiyet varakası (A) lâhikasındaki örneğe muva-fık surette tanzim edilmiş olacaktır. Tarafeyni akideyn bu varakaları itaya memur olan makamatı ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini icra ederken teba'iyete mecbur oldukları ahkâmı müteakabilen yek-diğerine bildireceklerdir. Mahaza şurası mukarrerdir iki; seyyar ticaret memurları yedilerindeki varakada muharrer olanlardan başka ticaret veya erbabı sanat eshabına bir bey'e müteallik akitlelerde bulunmak hak-kını haiz olmayacaklardır.

İthalî memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya sair herhangi bir resme tabi olan ve numune veya model olarak ithal edilen eşya tekrar ihraç olunmak kaydıyla, tarafeynce mevaddı atiyede muayyen şerait dairesinde, ithal ve ihraç res-minden muvakkaten muaf olarak kabul edilecektir.

A) Bu seyyar memurlar, gümrük idanesine be-yannamelerini verirken, ihraç memleketi memurini rüsumiyesi tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri numuneleri veya modelleri müfredatı ile mübeyyin bulunan tarifatlü bir listeyi üç suretiyle birlikte tevdi edeceklerdir. Eğer tarifatlü listeyi hamil bulunmuyorlar ise, beyannamelerini verirken numune veya modeller müfredatı ile irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir. İthal memleketinin memurini rüsumiyesi listenin lisansı mahalli' üzere ya-pılmış tercümesini talep edebileceklerdir.

B) Numuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tespit edilebilmesi için, bun-lar ihraç memleketinde nevi ve şekillerine göre dam-galanmış yahut balmumu veya kurşunla mühürlenmiş

bulunacaktır. Her iki taraf memurini rüsumiyesi, numuneler üzerine vaz edilmiş olan işaretlerin tahkiki sıhhatını temin için bu damga ve mühürlerin modellerini resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaret vaz'ı gayrı kabul veya mehazırî dai olduğu takdirinde fotoğraflar, resimler veya tarifati tamme ve mufassalla ile aynıyetin tespiti caizdir. Bununla beraber, ithal memleketinin memurini rüsumiyesi, bu numunelerin tekrar ihracı esnasında aynıyetlerini temin için labüt görecekleri bütün ahvalde bunları işaretli munzamma ile teşhiz edebileceklerdir. Damgalama ve kürşunlama masarifi hususunda tarafeyni akıdeyden her biri bu bapta kendi mevzuatı kanuniyesinde serbestii tamını muhafaza eder.

Bundan gayrı ahvalde, gümrük muayenesi, sadece numunelerin aynıyetinin tespitinden ve icabında talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Numune veya modeller ihraç memleketinde vaz edilmiş işaretleri hamil bulunmaz ise ithal memleketinin memurini rüsumiyesi yeni işaretler vaz edeceklerdir.

S) İthalâtçı tarafından gümrük idaresine tarifati listenin veya numunelere ait beyannamenin tevdiinden sonra gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve numunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise, bu numunelerin her birininin gümrük resmi ve eğer mahal varsa istihlâk rüsumu tespit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun miktarı balığı ya nakiden veyahut ithal memleketinin salâhiyattar makamâtı tarafından kâfi görüllüp teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâmı, âkit hükümetler bir sureti umumiyede tanzim edeceklerdir.

Vezin vesaire ücretleri kati surette tesviye olunacak ve memurini rüsumiye tarafından alel usûl tasdik edilne tarifati liste veya beyanname nüshalarından biri ithalatçıya iade edilecektir.

Mahaza ithalatçı numunelerden her birininin rüsumunu tarifinin mevaddı müteallikası mucuibince hesap ettirip depozito edecek yerde, numunelerin mecmuu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi numune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Memurini rüsumiye bu teklife muvafakat etmekle mükellef bulunacaklardır.

B) Bu suretile ithal edilmiş olan numuneler veya modeller bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten, gerek diğeri bir gümrükten ya ihraç

memleketine iade veya herhangi bir memlekete ihraç tekrar edileceklerdir. Bir senelik mühlet, icabında ithal memleketinin rüsumat idaresi tarafından temdit olunabilir.

E) Tarifati liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek numuneler veya modeller, alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve idarei mezkûre, badelmuaylene derhal hini ithalde mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müümnen kefaletin feshi muamelesini ifa edecektir.

Bu iade veya feshi kefalet muamelesi ancak tekrar ihraç edilen numune veya modeller için ifa kılınacaktır.

«D» fıkrasında mezkûr mühletin hitamından sonra tekrar ihraç edilmemiş veya mahallinde satılmış olan numune veya modellerin emâneten tutulan gümrük rüsumu, Rusumat idaresine irad kaydolunacak veya bu rüsum kefillerinden istiyfa kılınacaktır.

F — Hini ithalde mevdu rüsumun redi ve iadesi veya kefaletin feshi, hudutlardaki bittumun gümrük idareleri veya dahilli memlekette kâin olup, bu hususta salâhiyeti muktaziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir.

Tarafeyni akıdeyn, salâhiyeti mezkûreyi haiz olan idarelerin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Bu mukavellename ahkâmı halkında her hangi bir üçüncü devletle müsavat üzere muamele görmek esası, zaten müteakabil surette mahfuz kalmaktadır.

Bu maddenin ahkâmı ayak satıcılığına ve ahad nezdinde sipariş taharrisine kabili tatbik olmayacaktır.

Madde 2. — Tarafeyni akıdeynden birinin, ticaretlerini icra zımında panayınrlara veya pazarlara giden tabası, diğeriinin ülkesinde, tabiyetinde buldukları memleket makamâtı resmiyesi tarafından (B) lâhikasındaki numuneye muvafık olarak ita edilmiş bir hüviyet varakasını ibraz edebildikleri takdirde, tebayı mahalliyeden daha az müsait bir surette muamele görmeyeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmını ne seyyar erbabı sanata, ne ayak satıcılığına, ne de sanat veya ticaret icra etmeyen eşhas nezdinde sipariş almağa kabili tatbik olmadığundan, tarafeyni akıdeynden her biri bu hususta kendi mevzuatı kanuniyesi noktasından serbestii tamını muhafaza eder.

Madde 3. — Bu mukavellename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar süratle Ankarada teati kılınacaktır.

Bu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevkiî mer'iyete girecek ve bir buçuk sene müddeti haliz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni akıdeynden biri tarafından fesh olunmadığı müddetce mer'i kalacaktır. Bu fesih ancak altı aylık bir mühletlin hitamından sonra hükmünü icra edebilecektir.

Tasdikentilmekâl, murahhaslar bu mukavelenameyi imza ve tahdim etmişlerdir.

Bu mukavelename iki nüsha olarak 1 Teşrinisani 1927 tarihinde Ankara'da tanzim edilmiştir.

Tevfik Rüştü

Deşner

Lahika

Devletin İsmi ve Varakayı İta Eden Makam

Seyyar Ticaret memurlarına mahsus salâhiyyat varakası ita tarihinden itibaren on iki ay müddetle muteberdir.

Hangi Memleketler için muteber olduğu: . . . . .

Varaka Numarası : . . . . . Şehrinde mütevellit ve.. şehrinin.. sokağında.. numaralı hanede mukim.. Efendinin.. şehrinde.. Ünvanı ticarisi altında işleyen..

1. Fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin - sahibi «veya - namına ifayı muameleye salâhiyyattar seyyar ticaret memuru - olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethaneler - ler, - için balâda muharrer memleketler de siparişler almak veyahut mübayaat icra eylemek salâhiyyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane - fabrikanın - lerin.. memleketinde icrayı ticaret - sanat etmeğe mezun olup, bu bapta tekâlifi kanuniyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı. Şehrin ismi - fi.. 192

Ticaret hanenin - lerin - sahibinin imzası :

Varaka hamilinin imzası :

Varaka hamilinin eşkali

Yaş : .....

Fotoğraf

Boy : .....

Saç : .....

Alâmeti farika: .....

«I» İşbu noktalara Ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

(B) Lahikası

Panayır ve Pazarları Ziyaret Edenlere
Mahsus Salâhiyyat Varakası

İşbu varakanın hamili olup, .. deki - Türk tabası için :

Fransa'daki - Fransa tabası için: Türkiye'deki Panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan.. Efendinin.. meşnerinde ikamet eylediği ve ticaret veya sanatının icrası için tekâlif ve rusumu kanuniyeyi tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka.. aylık bir müddet için muteberdir.

«Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü»

Türkiye - Fransa Cumhuriyetleri Beyninde Münakit Sayyer Ticaret Memurları Mukavelenamesinin Tasdikine Dair Kanun Lâyihası

Birinci Madde — Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri salâhiyyattar murahhasları arasında Ankara'da 1 Teşrinisani 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti Memurdur. 22 Nisan 1928

Başvekil

Adliye Vekili

İsmet

Mahmut Esat

Müdafaai Milliye Vekili

Dahiliye Vekili

Mustafa Abdülhalik

Şükrü Kaya

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

Doktor Tevfik Rüştü

Saraçoğlu Şükrü

Maarif Vekili

Nafia Vekili

Mustafa Necati

Behiç

İktisat Vekili

Sihhiye ve Muaveneti

Mustafa Rahmi

İçtimaiye Vekili

Doktor Refik

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BULGARİSTAN KİRALİYETİ ARASINDA MÜNAKİT TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUKAVELENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA. (1/200) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE TİCARET VE HARİCIYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekalet

24 Nisan 1928

Muamelat Müdüriyeti

Mukarrerat Şubesi

Adet : 6/1807

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kiraliyeti arasında münakıt Ticaret ve Seyrisefain mukavelenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 18 Nisan 1928 tarihli içtimamında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan Kanun Lâyihasıyla esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Esbabı Mucibe Sureti

26 Ağustos 1926 tarihinde müzakeresine başlanıp bilahare dışarı inkita olan ve ahiren tekrar müzakerata iptidar ile intaç ve imza edilen, bir fransızca suretiyle iki nüsha tercümesi leffen takdim kılınan Türkiye - Bulgar ticaret ve seyrisefain muahedenamesi, tarafeyn müstahsalatı arzıye ve sınıyesine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinin tatbiki ve aynı zamanda konsolidasyon esasına istinad etmektedir. Muahedenameye merbut (A) listesinde mezkûr Balık, tuzlu balık, nohut, portakal, incir, üzüm, fındık, limon, şam fıstık, susam, zeytinyağı, arı ve gümeç mumu, debagatte müstamel mevad gibi, başlıca ihracat emtiamızdan bazıları hakkında istihşal edilmiş bulunan tenzilâtı rusumiye ile diğerleri hakkındaki hali hazır bulgar gümrük tarifesi nisbetleri aynen tespit kılınmış ve binnetice muahedenamenin hitamı müddetine kadar marûlbeyan ihracat emtiamıza bahşedilmiş bulunan tenzilâtı rusumiyenin refi ve diğer emtia hakkındaki hali hazır tarife nispetinin tezyidi ihtimalinin bertaraf edilmesi esbabı istikmal edilmiştir. 1924 Bulgar istatistiklerine nazaran senei mezkûrede Bulgaristan'a ihraç eylediğimiz 241 557

kilo miktarında taze ve canlı balıkların yüz kilosu işbu muahedenin aktinden mukaddem yirmi Leva Gümrük resmine tabi iken, bu muahedename mezkûr miktarın % 25 derecesine tenziline muvaffakiyet elvererek 14 Levaya ve keza aynı tarihte Bulgaristan'a 628 033 kilo miktarında ihraç olunup, yüz kilosu yüz elli Levaya tabi bulunan kesilmiş lâkerda nevinden tuzlu balıklarımızın gümrük resmi 70 levaya ve tamamlarının gümrük resmi nisbetinin de yetmiş leva-dan kırk beş levaya ve memleketimizin bilhassa Dört-yolun ihracat emtiasından en mühimini teşkil edip, Bulgaristan tarafından da senevi mühim miktarda mübayaatta bulunulan ve evvelce yüz kilosu otuz leva gümrük resmine tabi tutulan portakallarımız için işbu nisbet 19 Levaya ve İzmir ve Aydın Vilâyetlerinin en mühim ihracat emtiasından biri olan ve memleketimizin iktisadiyatında en birinci mevkiyi ihraz eylediğinden şühe bulunmayan incirlerimizin, bunların döküm, vize halinde olanlarıyla beyaz torbalar vesaire züruf dahilinde olanlar için mevzu bulunan elli, altmış, yüz, yüz yirmi leva resim nisbetleri mütekabillen 32, 38, 63 ve keza 63 levaya tenzil ve yine marûrlar vilayetlerimizin ihracat emtiası meyânında mühim bir mevki olan ve Avrupaca diğer emseline nazaran fazlasıyla mergub olan üzümümüzün siyah ve beyaz renkte olmalarına nazaran evvelce tabi tutuldukları 80 ve 100 leva gümrük rusumunun elli ve altmış leva olarak tespitine ve Giresun vilayetimizin başlıca ihracat emtiasından bulunan ve Bulgar istatistiklerine nazaran mahalli mezkûrde kendisine mühim bir mahraç temin eylediği tahakkuk eden fındıklarımızın kabuklu ve kabuksuz olmalarına nazaran tabi tutuldukları 50 ve 100 leva nisbetindeki gümrük resimlerinin 32 ve 63 leva olarak ve 1924 senesi Türk istatistiklerine nazaran mezkûr memlekete sevk etmiş olduğumuz 24 531 kilo miktarındaki limonlarımız hakkındaki gümrük resmi nisbetinin yirmi leva iken, on iki leva olarak tespitine evvelce yüz kilosu seksen levaya tabi bulunan Gaziantep fıstığına ait gümrük resmi nisbetinin elli levaya tenziline ve 1924 Bulgar istatistiklerine nazaran senei mezkûre zarfında Bulgaristan'a ihraç ettiğimiz 139 ve 539 kilo şikletinde

bulunan ve memleketimiz müstahsalatı arzıyesi meyânında mühim bir mevki işgal eden susamlarımızın evvelce tabi oldukları on beş leva gümrük resminin üç levaya ırcına muvaffakiyet elvermiştir.

Buna mukabil Bulgaristan'ın başlıca ihracat emtiası (B) listesinde zikir ve bunlardan bazıları hakkında bahsedilen tenzilâtı rusumiye de mezkûr listeye aynen dercedilmiştir.

Bulgaristan'ın Hükümetimizle şimdiye kadar akt etmiş olduğu muvakkat itilafname-i ticarileri mucibince kendisine en ziyade mezharı müsaade millet muamelesi bahsedilmiş olmasına mebni halen asgari tarifeden istifade eylemekte olan Bulgaristan müstahsalatı arzıye ve sınıyesine karşı tarafımızdan yapılan tenzilâtı rusumiye işbu asgari tarifeye nisbet edildikte beş misli tezyide tabi tutulan manda, öküz ve inek ve dişi manda hakkında işbu emsali tezyid üç buçuğa, koyunlar hakkındaki beş emsali tezyid körde, kuzu, oğlak ve canavar hakkındaki emsali tezyit beş misilden üç buçuk misle tenzil ve beş emsali tezyide tabi gaytanların nisbeti üçe ve odun kömürü emsali dörde tenzil ve patetes hakkındaki Lozan emsali tezyidi olan dokuz misil aynen ipka edilerek Lozan mukavelenamesine dahil bulunmayan 10 Nisan 1927 tarihli ve 1005 numaralı Kanunla yalnız gayrı muahit devletlere tatbik edilmek üzere on ikiden on beş misle iblağ edilmiş olan eşya emsalinin esasen işbu tezyide rağmen şimdiye kadar akıt edilen muhadelerde on iki olarak tespit edilmiş olmasına ve en ziyade mezharı müsaade millet muamelesi dolayısıyla Bulgaristan Hükümetinin de mezkûr muahedattaki tenzilattan istifadesi derkâr bulunmasına mebni marûlarz numaralı Kanundan evvelki emsali tezyidin aynen ipkası tenzip edilmiştir.

1926 senesi altı ayı zarfında memleketimizden Bulgaristan'a vuku bulan ihracat esas tutularak Bulgaristan tarafından müstahsalatı arzıye ve sınıyemiz hakkında tarifinin muhtelif kalemlerinde yapılan tenzilâtı rusumiye dolayısıyla Bulgar hazinesinin zayıyatı umumiyesi 1 161 495 kâğıt levaya balığ olup, bir kâğıt levanın 1,30 kuruşa tekabül etmesine nazaran zayıyatı mezkûrenin Türk evrakı nakdiyesiyle 1 509 949 kuruşa reside olduğu tezahür eder.

Buna mukabil sene-i merkume altı mahı zarfında Bulgaristan'dan memleketimize vuku bulan ithalat miktarına göre ahden kabul ettiğimiz tenzilât sebebiyle hazinemizin bu bapta ihtiyar ettiği zayıyatın 1 793 734 kuruşa balığ olduğu bilmukayese zararı-

mızın nisbeti 283 291 kuruş kadar cüzi bir fazlalık irae etmekte olduğu tezahür eder.

Mamafih evvelce Bulgaristan ihracat emtiası meyânında mühim bir mevki tutan ve İzmir ve Aydın havâlisini ahalisinin telebbüs eyledikleri eski zeybek elbiselerinin tezyinatında istimal edilen kaytanların, hükümeti cumhuriyemizce bu gibi melbusatın menî hususunda ittihaz edilen tedabir dolayısıyla, fimabat memleketimizde eskisi gibi revaç bulamayacağı derkâr olmakla işbu maddede hakkında bahşeylediğimiz tenzilâtı rusumiyenin hiç bir suretle sahai hakikate inkilab edemiyerek tamamen itibarı bir mahiyette kalacağı meczum bulunmuş olduğundan mesrudatı anife tahakkuk eylediği takdirde tarafeyn zayıyatı umumiyesi hakkındaki nisbetin laşey mertebesine tenezül edeceği tabiidir.

Esasen son Bulgar istatistiklerine nazaran Türkiye'nin Bulgaristan'a ihracatı, Bulgaristan'ın Türkiye'ye olan ihracatına nisbetle mütefevvik bir vaziyette bulunmaktadır. Mesela, 1927 senesi sekiz ayı zarfında Bulgaristan'dan Türkiye'ye vukubulan 77 500 710 Levalık ihracatına mukabil tarafımızdan Bulgaristan'a 78 413 536 levalık ihracat yapıldığı ve arada lehimize bir milyon levayı müteceviz bir fark kaydedilmekte bulunduğu görüldür ki bu da Türkiye Ziraat ve sanâatının inkişaf ve tarakkî eylemekte bulunduğu ve binaenaleyh eskiden bize ithalatının fazlalığı dolayısıyla hali hazırda aleyhimizde görülen tenzilâtın bir atii karipte tamamen lehimize tebeddül eyliyeceği kanaatini takviye etmektedir. Muahedenin aksamı sairesi hemen Alman ve Macar ticaret muahedeleri ahkâmına ve bazı hususatda da memleketeyn mevzuatı kanuniyesi nazarı itibare alınarak tam bir mütekebiliyet esasına istinad etmektedir.

Transit hususatında tarafeyni akıdeyne işbu transitin kontrol hakkı bahşedilmekle beraber bunun, transitin seyri tabiisini ihlal eylemeyecek tarzda icra edilmesi hususu da ayrıca temin kılınmıştır. Lozan Ticaret muahedenamesinin hitam müddeti nazarı itibare alınarak mezkûr muahedenamenin müddeti de bir sene olarak tespit kılınmıştır.

İzahatı anifeden müsteban buyurulacağı veçh üzere Bulgaristan'la Türkiye arasındaki münasebatı ticariyenin şeraiti mesrude dahilinde tanzim edilmesi memleketeyn, beynindeki revabıtı dostaneyi takviye edeceği ve bu suretle Türkiye istahsalatı ziraiye ve sınıyesinin de tarakkî ve inkişafına hadim olacağı kaviyen meczum bulunmuştur.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 2 . 5 . 1928
Ticaret Encümeni
Karar Numarası : 32

Ticaret Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında 1928 senesi Şubatının on ikinci günü, Ankara'da âkit ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain muahedanesinin tasdikı hakkında Başvekâleti Celileden mevрут Encümenimize muhavvel lâyihaı kanuniye ve ona merbut muahedename Hariciye Müsteşarı Enis Beyin de huzuruyla tetkik ve müzakere olunarak diğer Devletlerle âkit edilen emsaline muvafık olduğu görülmüş ve aynen kabul edilmiş olmakla bermucibihavale Hariciye Encümenine tevdi buyurulması arz olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Hüsnü
Kâtip	Aza
Sebinkarahisar	Afyonkarahisar
İsmail	İzzet
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Süreyya	Hüseyin Hüsnü
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Daniş	Reşit Saffet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 17 Mayıs 1928
Hariciye Encümeni
Karar Numarası : 16
Esas Numarası : 1/200

Hariciye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kraliyeti arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain muahedanesinin tasdikı hakkında Başvekâletten varit olup, Ticaret ve Hariciye Encümenlerine havale buyurulan Kanun Lâyihası ve ona merbut muahedename Ticaret Encümeni mazbatasıyla birlikte Encümenimize tevdi kılınmakla Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mezkûr Kanun Lâyihası, merbutu olan muahedemenin diğer devletlerle âktedilen emsaline muva-

fık olduğu görülmesine binaen Encümenimizce tasvip edilmiş ve Heyeti Celileye berayı arz takdim kılınmıştır.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağ
Zeki Mesut	M. Cemil
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Nabi Zade Hamdi	İbrahim Süreyya
Aza	Aza
	İstanbul
	Edip Servet

Türkiye İle Bulgaristan Arasında Münakit Ticaret ve Seyrisefain Muahedesı

Bir taraftan

Türkiye Cumhuriyeti Reisi Hazretleri

Diğer Taraftan

Haşmetlü Bulgaristan Kralı Hazretleri

Türkiye ile Bulgaristan arasındaki münasebatı ticariyenin teşvik ve inkişafı arzusuyla mütehassis olarak bir ticaret ve seyrisefain muahedesı aktine karar vermişler ve bu maksatla murahhasları olmak üzere

Türkiye Reisi Cumhuriyeti Hazretleri

Türkiye Büyük Millet Meclisinde Gaziantep Mebusu ve Sabık Ticaret Vekili Ali Cenani Beyefendi ile Tokat Mebusu ve Sabık Hariciye Vekâleti Müsteşarı Ali Şevki Beyefendiyi,

Haşmetlü Bulgaristan Kralı Hazretleri

Bulgaristan'ın Türkiye'de fevkalade murahhas ve orta elçisi Mösyo (Teodor Pavlöv) ile Maliye Nezaretinde Gümrükler Şubesi Müdürü Mösyo (Yordan Mitkof)'u tayin etmişlerdir.

Müşarünileyhin usulüne muvafık bulunan salahi-yatanamelerini yekdiğere tebliğ ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Madde 1. — Memleketeyni akdeyn arasında Ticaret ve seyrisefain mütekabilen serbest olacaktır. Memleketeyni âkıdeynin her hangi birinden neşet eden ve diğer taraf ülkesine ithal olunan mahsulatı arzıya ve müstahsalatı sınaıye en ziyade mazharı müsaade millet emtiayı mümasilesinden istiyfa edilen veya edilecek olan gümrük resmi, emsalı rusum veyahut sair her türlü tekâliften ne gayrisına ne de daha yükseğine tabi tutulmuyacaktır.

Şurası mukarrerdirki, en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi, mevzuatı rusumiyenin tatbikine, gümrükteki muameleye, ithal edilen emtianın muaye-

ne ve tahlili hakkında cari usule, gümrük resmiyle sair rumumun tediyе şeraitine, gümrük tarifelerindeki tasnifine ve keza inhisarların sureti tatbikine dahi şamildir.

Madde 2. — Her iki memlekettен neşet eden ve (A) ve (B) lâhikalarında mütekabilen irae edilen mahsulat ve müstahsalat maddeyi sabıka ahkâmından müstefit olmakla beraber mezkûr lâhikalarda tespit edilen ithalat rumumundan daha yükseğine tabi tutulmuşlardır.

Madde 3. — Memleketeyni akıdeynin her hangi birinden neşet eden ve diğer taraf memleketine ithal olunan mahsulatı arzıye ve müstahsalatı sinaiye her ne nam altında cibayet edilirse edilsin rumumu dahiliyeye müteallik hususatta üçüncü bir memleket mahsulat ve müstahsalatı mümasesininin mazhar olduğu muameleden müstefit olacaktır.

Madde 4. — Tarafeyni akıdeynden her biri, ithal edilen eşyanın menşе memleketini tayin için, bunların mezkûr memleket mahsulatı arzıye ve müstahsalatı sinaiyesinden olduğunu veyahut işbu memlekette uğradığı tebeddülât itibarıyla öyle telakkî edilmek icabettiğini mübeyyin bir menşе şahadetnamesi ibrazını talep edebilecektir.

(S) Lâhikasındaki numune mucibince tanzim edilmiş olan menşе şahadetnameleri, gerek ticaret ve ziraat nezaretleri, gerek mürşefünileyh memleketin kabul edeceği her nevi teşkilât ve hayat tarafından ita olunacaktır.

Emtiyanın sevkedileceği memleket hükümeti menşе şahadetnamelerinin kendi mümessili siyasi veya şehbenderisi tarafından tasdikini talep etmek hakkını haiz olacaktır.

Posta paketlerinin, gideceği memleket hükümeti mezkûr paketlerin ticari bir mahiyeti haiz irsalattan madud olmadığını kabul ettiği takdirde menşе şahadetnamesine tabi tutulmayacaktır.

Madde 5. — Tarafeyni akıdeyn mütekabil münasebatı ticariyelerini ithalat ve ihracat hususlarında bir güne memnuiyet veya tekayyüdatla sektedar etmemeyi taahhüt eylerler. Bu kaidenin istisnaları, bilcümle memleketlere veyahut aynı şerait altında bulunan memalike dahi lazimüttatbik olmak şartıyla ancak ahvali atiyede cari olabilecektir.

1. Memleketin te gaddisine elzem olan menabiin muhafazası ve milletin iktisadi faaliyetinin vikayesi için,

2. Emniyeti Devlete ve selâmeti ammeye müteallik esbaptan dolayı,

3. Zabıtaı sıhhiyeye mütedair esbap dolayısıyla veyahut faydalı hayvanat ve nebatatın hastalıklara haşarat ve tufeyliyatı muzırreye karşı beynelmilel kabul edilmiş olan esasata tevfiken himayesini temin zımnında,

4. Devlet inhisarlarına tabi emtia için ve yerli emtiyanın dahilde istihsal, bey, nakil veya istihlâki hususunda kavanini dahiliye ile vaz edilmiş veya edilecek memnuiyet ve takyidatın aynı cins ecnebi emtiasına teşmili zımnında,

5. Meskûk veya gayri meskûk altının ihracını men etmek için.

Madde 6. — Tarafeyni akıdeyn, kendi ülkelerinde beynelmilel transite en ziyade elverişli olan yollar üzerinde eşhas, yolcu ağırlığı, emtia ve her türlü mevad, merakibi bahriye, arabalar ve vagonlar vesair vesaiti nakliye için serbestce transit hakkını biri birlerine bahş ve bu hususta en ziyade mazharı müsaa-de millet muamelesini yekdiğerine temin ederler.

Tarafeyni akıdeynden birinin gümrük arazisinden geçen her nevi emtia, muhafaza, kurşunlama, tahmil, nakliye, istatistik ve mağaza rusum ve avaidi müstesna olmak üzere bilumum gümrük resminden vesair bütün aidattan mütekabilen istisna edilecektir.

İşbu madde ahkâmı, zırfu tebdil edilmiş olsun, olmasın, aktarma edilen veya antrepoya vaz edilen transit halindeki emtiaya dahi tatbik olunur.

Mahaza şurası mukarrerdir ki: Emtiayı mezkûrenin transiti hususu, bunların dahili memlekete kaçak suretiyle duhulünün men'i zımnında kavanini rusumiye müteallikasına tevfiakan tahtı temine alınacaktır. Tarafeyni akıdeynden hiç biri kendi ülkesine duhulü memnu olan yolcuların transitini temin ile mükellef tutulmayacaktır.

Emtiyanın transiti :

A) Emniyeti devlet ve selâmeti ammeye müteallik esbap dolayısıyla,

B) Esbabı sıhhiye hasabıyla veya emrazi hayvanıye ve nebatiyeye karşı tahaffuz maksadıyla men olunabilecektir.

Tarafeyni akıdeyn ülkelerinde Devlet inhisarına tabi olan müstahsalatın transiti ile istihsal veya furuhtu memnu bulunan eşyanın transiti halen mer'i veya atide ittihaz kılınacak olan ahkâmı kanuniye ve idariye ile tesis edilecek bir mürakabe mahsusaya tabi tutulabilecektir. Bu mürakabe serbest transit seyri tabiisini sektedar etmeyecek tarzda icra edilecektir.

Madde 7. — Tarafeyni akıdeyn kendi ülkelerindeki demir yollarında aynı hutut üzerinde veya aynı istikamette emtiayı mümasesile hakkındaki nakliya-

tın ücretleriyle tarzi icrasına ve işbu emtianın şeraiti teslimine ve tâbi bulunduğu rusum ve tekâlifî umumiyeye müteallik hususatta yekdiğerine karşı en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini bahş ve temin ederler.

Bundan başka Hükümeteyn müteakabil demiryolu münakalatı ile, keza demiryolu vasıtasıyla transit teferruatını, şimendüfer idarelerinin doğrudan doğruya itilafıyla tanzim eylemek hakkını muhafaza ederler.

Madde 8. — Tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinden diğér taraf ülkesine gönderilen her nevi emtia hini ihracında, her hangi bir üçüncü devlete gönderilecek emtiayı mümasilenin tabi tutulduğu gümrük resmi, vergi vesair tekâlif ile muameleden ne gayrına ve ne daha yükseğine tabi tutulmayacaktır.

Madde 9. — Üçüncü bir devletle müsavât üzere muamele görmek esası :

1. Tarafeyni akıdeynden biri canibinden, hem-hudut memleketlerle hududun tarafeyninde bulunup, umumen hududun her iki tarafından on beş kilometre derinliği tecavüz etmeyen bir saha dahilinde vuku bulacak hudut ticareti hususunda hâlen bahşedilmiş veya edilebilecek olan imtiyazata,

2. Bir gümrük ittihadından münbais müsaedatı mahsusaya,

3. Gümrük tarifesi hususunda ve umumiyetle diğér hususatı ticariyede, Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya istikbalde ihdas edilebilecek olan müsaedatı mahsusaya kabili tatbik olmayacaktır.

Madde 10. — Tarafeyni akıdeynden birine merbut olup, kendi memleketlerindeki salâhiyattar makamat canibinden muta bir (Sâlahiyet varakası) ibraz ederek, orada ticaret ve sanatlarını icraya mezun bulduklarını ve kavanin ile muayyen tekâlif ve rusumu tesviye ettiklerini ispat eyleyecek olan tacirler, fabrikacılar vesair sanat erbabı, gerek bizzat ve gerek kendi hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasıyla, diğér taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nezdinde veyahut umumî satış mahallerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır. Bunlar, arz ettikleri mevadda mütevakıf emtiayı kendi ticaret veya sanatlarından kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik beraberlerinde numuneler veya modeller nakil edebilecekler veya bunların kendilerine irsal ettirebileceklerdir. İşbu fıkrada tadat edilen efal için bir

güna rusum veya aidatı mahsusaya tabi tutulmayacaklardır.

Muayyen bir metanın örneği olan kâffej mevad, bir cihetten mevaddı mezkûreye tekrar ihraç esnasında adelusül aynıyetlerinin tespit kılınmasına salih bulunmak ve diğér cihetten böylece ithal edilmiş olan mevad, heyeti mecmuaları itibarıyla mutad numune mahiyetini zayi etmiş olacak derecede kemmiyet veya kıymet irae eylememekten ibaret iki kaydı ihtirazi altında, numune veya model addedilirler.

(Sâlahiyet varakası) — (D) lâhikasındaki örneğe muvafık surette tanzim edilmiş olacaktır. Tarafeyni akıdeyn, bu varakaları itaya memur olan makamatı ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini icra edenken tebaiyete meobur oldukları ahkâmı müteakabilen yekdiğerine bildireceklerdir.

Mahaza şurası mukarrerdirki: Balâda mezkûr siyasi ticaret memurları yedlerinde ki varakada muharrer olanlardan başka tüccar veya erbabı sanat hesabına beye müteallik akitlerde bulunmak hakkını haiz olmayacaklardır.

İthalî memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya sair her hangi bir resme tabi olan ve numune veya model olarak ithal edilen eşya tekrar ihraç olunmak kaydıyla tarafeynce şeraiti atıye dairesinde ithal ve ihraç resminden muafiyeti muvakkate ile kabul edilecektir:

A) İşbu seyyar memurlar, gümrük idaresine beyannamelerini verirken, ihraç memleketi memurini rusumiyesi tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri numuneleri veya modelleri müfredatı ile mübeyyin bulunan tarifatlı bir listeyi üç suretiyle birlikte tevdi edeceklerdir. Eğer tarifatlı listeyi hamil bulunmuyorlar ise, beyannamelerini verirken, numuneler veya modellerini müfredatı ile irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir.

İthal memleketinin memurini rusumiyesi listenin lisânı mahalli üzere yapılmış tercümesini talep edebileceklerdir.

B) Numuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında aynıyetlerinin tespit edilebilmesi için, bunlar ihraç memleketinde nevi ve şekillerine göre damgalanmış yahut baımumu veya kurşunla mühürlenmiş bulunacaktır. Her iki taraf memurini rusumiyesi, numuneler üzerine vaz edilmiş olan işaretlerin tahki ki sıhhatini temin için bu damga ve mühürlerin modellerini resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaret vazı gayrıkabil veya mehaziri dai olduğu takdirde, fotoğrafler, resimler veya tarifatı tamme ve mufassala ile aynıyetin tespiti caizdir. Bununla be-

raber, ithal memleketinin memurini rusumiyesi, bu numunelerin tekrar ihracı esnasında aynıyetlerini temin için tabüt görecekları bütün ahvalde masarifi alâkadarlarca tesviye edilmek üzere, bunları işaretatı munzamma ile teşhiz edebileceklerdir.

Bundan gayri ahvalde, gümrük muayenesi, numunelerin sadece aynıyetinin tespitiinden ve icabında talep edilecek tekâlif ve rusum miktarının tayininde ibaret olacaktır.

Numune veya modeller ihrac memleketinde vaz edilmiş işaretleri hamil bulunmaz işe ithal memleketinin memurini rusumiyesi yeni işaretler vaz edeceklerdir.

(S) İthalatçı tarafından gümrük idaresine tarifatlî listenin veya numunelere ait beyannamenin tevdiinden sonra, gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve numunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise, bu numunelerin her birinin gümrük resmi ve - eğer mahal varsa - istihlak rüsumu tespit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun miktarı balığı ya nakden veya ithal memleketinin salahiyattar makamata tarafından kâfi görülen teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâmı akîit hükümetler bir sureti umumiyede tanzim edeceklerdir.

Vezin, vesaire ücretleri kati surette tesviye olunacak ve memurini rusumiyeye tarafından aiel usûl tasdik edilen tarifatlî liste veya beyanname nüshalarından biri ithalatçıya iade edilecektir.

Mahaza ithalatçı, numunelerden her birinin rusumunu tarifinin mevaddî müteallikası mucibince hesap ettirip, depozito edecek yerde, numunelerin mecmuu için bu rusumu tarifede en yüksek resme tabi numune üzerinde, tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Memurini rusumiyeye bu teklife muvafakat etmekle mükellef bulunacaklardır.

(D) Bu suretle ithal edilmiş olan numuneler veya modeller, bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten, gerek diğer bir gümrükten ya ihracat memleketine iade veya her hangi bir memlekete tekrar ihrac edileceklerdir. Bir senelik mühlet, icabında ithalat memleketinin rusumat idaresi tarafından temdit olunabilir.

(H) Tarifatlî liste veya beyanname ile tekrar ihrac edilecek numuneler veya modeller, derhal alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve idarei mezkûre badelmuaylene, hini ithalde mevdu rusumun makbuz mukabilinde tamamen jadesi veya bu rusumun tesviyesini müemmen kefaletin feshi mua-

melesini ifa edecektir. Bu iade veya feshi kefalet muamelesi ancak tekrar ihrac edilen numuneler veya modeller için ifa kılınacaktır. (D) fıkrasında mezkûr mühletin hıtamından sonra tekrar ihrac edilmemiş veya mahallinde satılmış olan numuneler veya modellerin emaneten tutulan gümrük rusumu, rusumat idaresine irad kaydolunacak veya bu rusum kefillerden istiyfa kılınacaktır.

(F) Hini ithalde mevdu rusumun red ve jadesi veya kefaletin feshi, hudutlardaki bilumum gümrük idareleri veya dahili memlekette kâin olup, Bu hususta salahiyeti muktaziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir. Tarafeyni akıdeyni salahiyeti mezkûreyi haiz olan idarelerin listelerini yekidiğerine tebliğ edeceklerdir.

Bu maddenin ahkâmı hakkında her hangi bir üçüncü devletle müsavat üzere muamele görmek esası, zaten müteakabil surette mahifuz kalmaktadır.

Bu maddenin ahkâmı ayak satıcılığına kabili tatbik olmayacaktır.

Madde 11. — Tarafeyni akıdeynden her birinin, ticaretlerini icra zımında panayırlara veya pazarlara giden tebaası diğerinin ülkesinde tabiiyetinde buldukları memleket makamata resmiyesi tarafından (H) lâhikasındaki numuneye muvafık olarak ita edilmiş bir hüviyet varakasını ibraz edebildikleri takdirde, tebaayı mahalliyyeden daha az müsait bir surette muamele görmüşeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmı ne seyyar erbabı ticaret ve sanata ne ayak satıcılığına, ne de sanat veya ticaret icra etmeyen eşhas nezdinde sipariş almağa kabili tatbik olmadığından, tarafeyni akıdeynden her biri bu hususta kendi mevzuatı kanuniyesi noktasından serbestii tâm muhafaza eder.

Madde 12. — Tarafeyni akıdeynden birinin sanacağını hamil olup, hamulesiz veya hamuleli olarak diğer tarafa ait sulara ve limanlara girecek, orada meks edecek veya buralardan çıkacak olan merakibi bahriye hareket ettikleri veya gidecekleri yer neresi olursa olsun, her güne hususatta aynıyle sefaini milliyeye tatbik edilen muameleden müstefit olacaklar ve her unvan altında bulunursa bulunsun devlet, vilâyetler, nahiyeler veya tarafı hükümetten salâhiyeti haiz her hangi bir taazzuv nam ve menfaatine istiyfa olunup, merakibi milliyeye tahmil edilmiş veya edilebilecek olanlardan gayri bir güne tekâlif veya rusuma tabi tutulmayacaklardır.

Hamuleler, mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun, milli sancak altında ithal veya ihrac edil-

dikleri takdirde tabi tutulacakları rusum ve tekâlif-ten ne gayrına ve ne daha ağına tabi olmayacaklar ve ne de farklı bir muamele görmüşlerdir. Bunlar yolcuları ve yolcu ağırlıkları milli sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele görecektir.

Madde 13. — Tarafeyni akıdeynden her biri, kendi karasularında saydı mahiyeti, bahri kabotajı yani kendi ülkesinin bir iskelesinden irkâb edilen emtia ve yolcuların aynı ülkenin diğer bir iskelesine bahren nakli hususunu, liman hizmetini yani romorkör işletmeyi, kılavuzluk etmeyi ve her hangi mahiyette olursa olsun bilimum hizmeti dahiliyeyi ve dahili sularda seyrisefaini kendi sancağına tahsis eder.

Sefainin ve hamulelerinin milli sancağına temsili hususu sefaini ticariyeyi milliyeye bahşedilmiş veya edilebilecek olan tahsisat ve ikramiyelere şamil değildir.

Madde 14. — Merakibi bahriyenin sıfatı tâbiyeti, her iki tarafca, devleti aidesinin salâhiyattar makamı canibinden her memleketin kavanin ve nizamına tevfikân, bu hususta verilen vesâik ve şahadetnamelere göre muteber tutulacaktır.

Tarafeyni akıdeynden biri canibinden verilen hacmi istiabi şahadetnameleriyle hacmi istiabiye mütedair sair vesikalar, iki tarafı akıt arasında bir itilafı mahsus aktine intizaren diğer tarafca tanınacaktır.

Madde 15. — Tarafeyni akıdeynden birinin sancağını hamil olup, diğer tarafa ait bir limana, mahza hamulelerini itmam veya bunlardan bir kısmını ihraç veyahut aktarma etmek maksadıyla dahil olan merakibi bahriye o tarafın kavanin ve nizamına tevfikî hareket ederek zaten yalnız milli seyrisefain hakkında tespit edilmiş olan en aşağı miktarda istiyfa olunabilecek muhafaza harçlarından gayri bir gü-

na harç veya ücret tesviyesine mecbur tutulmaksızın hamulelerinin diğer bir liman veya memlekete gidecek olan kısmını gemi dahilinde hıfız ve bunları tekrar ihraç eyleyebileceklerdir.

Madde 16. — Tarafeyni akıdeynden birine mensup bir sefinenin diğer taraf sularında garg olması, karaya oturması, hasarı bahri veya tevakkufu mecburiye uğraması gibi hadisatta, sefine ve hamulesi, işbu memleket kavanin ve nizamının mümasil ahvalde sefaini milliyeye bahşettiği müsaadet ve muafiyatın aynından istifade edecektir. Geminin kaptanına, mürettebatına ve yolcularına, gerek bizzat kendileri için ve gerek sefine ve hamulesi için, ayrıyla tebayı mahalliyeye tatbik edilen derecede muavenet ve müzaheret edilecektir.

Tahlisiye resmine gelince: Tahlisin vuku bulduğu memleketin mevzuatı kanuniyesi tatbik olunacaktır.

Karaya oturmuş veya garg olmuş bir geminin kurtarılan emtiası, dahili istihlak için memlekete ithal edilmedikçe hiç bir gümrük resmine tâbi tutulmayacaktır.

Madde 17. — İşbu muahede tasdik ve tasdiknameler surati mümkün ile Sofya'da teati edilecektir.

Muahede, tasdiknamelerin teatisinden bir ay sonra mevkiî meriyete girecek ve bir sene müddeti haiz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni akıdeynden biri canibinden feshedilmediği müddetce mer'î kalacaktır.

Ve bu fesih ancak altı aylık bir müddetin hitamından sonra hükmünü icra edebilecektir.

Tasdiken lilmakal, murahhasları bu muahedeyi imza ve tahtim etmişlerdir.

Bu muahedename iki nüsha olarak ..... tarihinde Ankara'da tanzim edilmiştir.

(A) Listesi

Bulgar Tarife Numarası	Esamii Eşya	100 Kilogram için ithal Rusumu Leva
30	Her nevi balık, canlı taze yahut tec- rit olunmuş	14
31	Her nevi tuzlu balık :	
	(B) Palamut :	
	1. Kesilmiş (Lekerda)	70
	2. Bütün	45
	(S) Sairleri	19
43	Her cins nohut	10
44	Kavrulmuş nohut (Leblebi)	30
53. den	Portakal, Mandalina	19
45	İncirler :	
	(A) Torba ve sandık içinde on kilo- gram ve daha ziyade siklette :	
	1. Döküm halinde (Sandık veya tor- balar içerisinde)	32
	2. Dizi halinde	38
	(B) Kutu veya beyaz bezden mamül torbalar içinde on kilograma kadar siklette (Derhal ihzar olunabilecekler de dahildir)	63
	(T) Kap veya sair ambalaj derununda	63
56	Zeytin :	
	(A) Taze veya tuzlu	12
62	Üzüm :	
	(S) Kuru :	
	1. Siyah	50
	2. Beyaz	63
65	Fındık :	
	(A) Kabuklu	32
	(B) Kabuksuz	63
67	Gayrı mezkûr meyva :	
	(A) Limon	12
	Şan Fıstık	50
79	Hububatı zeytiye :	
	Susam :	
	Çiğ	3
114	Kabili ekil zeytinyağı	
	(A) On kilogram ve daha ziyade ha- cimde kap içerisinde	50
124	Şem'i nebati ve hayvani :	
	(A) Bal ve gümeç mumu	140
175	Debagatta müstamel mevad :	
	(A) Her nevi nebatat aksamı ham pa- lamut, mazi	Muaf

(B) Listesi

Tarife Numarası	Esamii Eşya	İthal Resmi	Emsali Tezyit
7 den	Manda reis	195	3,50
8	Öktüz reis	150	3,50
9	İnek ve dişi manda reis	180	3,50
12 den	Koç ve koyun (Kıvırcık) Dişi koyun ve teke	25	4
13	Kuzu, oğlak reis	12	3,50
14	Canavar reis	69	3,50
32/A	Peynirler : Adi, kaşkaval, salamura, kaşar, tulum ve emsali (yüz kilosu)	210	5
46	Buğday, Kızılca buğday ve melez ve kara buğday (100 kilosu)	30	12
47	Çavdar, Kokoroz, Darı (100 kilosu)	19	12
52 den	Kuru fasulye (100 kilosu)	60	12
53	Dakik : (A) Buğday veya kızılca buğdaydan (100 kilosu)	95	12
65	Her nevi patates (100 kilosu)	30	9
82	Taze sebze : (A) Soğan (100 kilosu) (B) Sarımsak vesair zebzevat (100 kilosu)	75	12
115	Şeker : (B) Tasfiye olunmuş kelle ve kelle kırığı, dört köşe veya yassı, kırıntı veya toz, nebat şekeri (100 kilosu)	250	12
203	Odun :	76	5
323	İşbu tarifenin başka yerinde zikrolunmayan mensucat ve kumaş, dibeklenmiş erkek veya kadın elbisesi veya saireye mahsus yünden mamül veya ipekten gayrı lifi mevad ile mahlût olanlar : (A) Safi Yün : 2. Bir metre murabbaında sikleti 200 kilogramdan altı yüz grama kadar olanlar (100 kilosu) 3. Bir metre murabbaında sikleti 600 gramdan yukarı olanlar (B) Arişi pamuk : 3. Bir metre murabbaında sikleti 600 gramdan fazla olanlar (100 kilosu) 4. Aba ve kaba şayak ve adi keçi kılından mensuç şayaklar (safi ve pamuklu mahlût) (100 kilosu)	2	8
		1 400	5
		1 300	5
		600	5
		1 000	5

Tarife Numarası	Esamii Eşya	İthal Resmi	Emsali Tezyit
332 den	Kaytan (Yüz kilosu)	2 500	3
368	Odun Kömürü (Yüz kilosu)	10	4
513	İşbu tarifenin başka yerinde zikredilmeyen müteferrik makine ve alât parçaları	100	5

(S) Melfufu
Menşe Şahadetnamesi Nümunesi

Mürselin		Mürselinileyhin	
İsmi :		İsmi :	
İkametgâhı :		İkametgâhı :	
Sokağı :		Sokağı :	
Parça adedi	Ambalajı zurufun şekil ve sureti	Marka ve numarası	Saîi ve gayırısafî sikleti kilo ve kıymeti
			Sevkedildiği tarih (Şimendüfer - Posta Vapur ilh.)

Muhteviyatı :
Balâda evsafı zikredilen eşyanın menşeinin ..... olduğu tasdik olunur.

..... 192

Mühür

Şahadetnameyi ita eden salâhiyattar dairenin
İsim ve İmza

(D) Merbutu

Devletin İsmi ve Varakayı İta Eden Makam
Seyyar Ticaret Memurlarına Mahsus Salâhiyet
Varakası İta Tarihinden İtibaren On İki Ay
Müddetle Muteberdir

Hangi memleketler için muteber olduğu : .....

Varaka Numarası : ..... şehrinde mütevellit ve ..... şehrinin ..... sokağında ..... numaralı ..... mukim ..... Efendinin .... şehrinde .....

Unvanı ticaresi altında işleyen ..... (1)
- Fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin - Sahibi veya - namına ifayı muameleye salâhiyattar sey-

(1) İşbu noktalara ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

yar ticaret memuru olduğu ve mümaileyhin salifüzzi-kir fabrika - Ticarethane - ler - için balâda muhar-rer memleketlerde siparişler almak veyahut mübayaat icra eylemek salâhiyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane, - fabrika -nın - lerin ..... memleketinde icrayı ticaret - sanat etmeye mezun olup, bu bapta tekâlifi kanuniyeyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılını.

..... Şehrin ismi, ... fi .. 192

Ticarethane - lerin - sahibinin imzası

Varaka hamilinin imzası

[Fotoğraf]

Varaka hamilinin eşkali

Yaş : .....

Böy : .....

Saç : .....

Alâmeti farikai sabite : .....

(H) Melfufu

Panayır ve Pazarları Ziyaret Edenlere Mahsus
Salâhiyet Varakası

İşbu varakanın hamili olup ..... deki Türk tebası için ..... deki ..... tebası için :

Türkiye'deki panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan ..... efendinin ..... şehrinde ikamet eylediği ve ticaret veya sanatın icrası için tekâlif ve rüsumu kanuniyi tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka ..... aylık bir müddet için muteberdir.

(Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü)

İmza Mazbatası

İşbu muahedenamenin esnayı imzasında zirde vazulimza murahhaslar berveçhiâti tasrihatın derci hususunda mutabık kalmıştır.

İkinci Maddeye Müteferrian

Tarafeyni akıdeyn (B) listesinde mezkûr emsali tezydî Türkiye ile diğer devletler arasında 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan'da imza edilmiş olan Ticaret Mukavelenamesinin ikinci maddesinde musarrah şerait dairesinde kambiyo temevvücatına nazaran tanzim ve telif etmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Üçüncü Maddeye Müteferrian

Şurası mukarrerdir ki, Türkiye kendi tebasıyla Bulgar tebası arasında aynı şeraiti müsavat dahilinde işbu mazbataya merbut cetvelde tadat edilen mahsulât üzerinden mezkûr cetvelde irae olunan istihsalât rüsumunu ayrıca istiyfaya devam edebilecektir.

Beş ve On Yedinci Maddeye Müteferrian

Tarafeyni akıdeyn beşinci maddenin ikinci fıkrasının bir numarasına istinaden ihdas edilmiş olan memnuiyet ve takyidatın, ihracat ve ithalâtı memnuiyetin hini isdarında sipariş veya irsal edilmiş bulunan emtiaya tatbik edilmeyeceği hususunda mutabıktırlar.

Bundan başka, işbu muahedenameye merbut listede münderiç bazı eşya hakkında berheçhibâlâ muharrer memnuiyet ve takyidat dolayısıyla menfaatin halledar olduğunu gören tarafın üç ay evvel ihbar etmek şartıyla muahedenameyi 17 nci madde ikinci fıkrasında mezkûr bir sene müddeti hitamından evvel bile feshetmek hakkını haiz olacağına tarafeyni akıdeyn mutabık kalmışlardır.

Beşinci Madde Üçüncü Fıkra Üçüncü Numaraya
Müteferrian

Mevaşi ile ham mevaddı hayvaniye ve bilcümle emrazi sariyeyi nâkil eşya hakkında tarafeyni akıdeyn hükümetleri hususi bir baytar itilafname akti hususunu muhafaza ederler.

On Birinci Maddeye Müteferrian

Tarafeyni akıdeyn on birinci madde ahkâmının zabıta veya pasaport usulüne müteallik kavanin ve nizamat mahfuz kalacağını tazammun etmekte bulunduğunu kabulde mutabıktırlar.

İşbu mazbata muahedeyi hazıranın aynı kuvvet, kıymet ve müddetini haiz olacak bunun cüz'ü mütemimini teşkil edecektir.

Ankara'da 12 Şubat 1928 tarihinde iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

İmza Protokolunun Melfufu
İstihlâk Rûsumu

Çay	Kırk kuruş kilosu
Kahve	Yirmi kuruş kilosu
Petrol	Altı kuruş kilosu
Pirinç	On kuruş kilosu
Margarin ve oleo margarin ve diğer şuhumu hayvaniye	Seksen kuruş kilosu
Sitaarin mumları	Otuz kuruş kilosu
Adi sabun	Beş kuruş kilosu
Yeni ve müstamel torba ve çuval	Beş kuruş kilosu
Baharat	Otuz kuruş kilosu
Kibrit	1/2 kuruş 60 kibritlik her kutusu
Mum kibrit	Bir kuruş 60 kibritlik her kutusu
Sigara kâğıdı	Bir kuruş elli yaprağı
Çakmak	Yirmi beş kuruş tanesi
Şeker	On beş kuruş kilosu
Bisküvi	
Çikolata	
Süt hulâsası	Muhtevi oldukları
Şekerleme ve glikoz	Yüzde miktarında şeker nazaran istihlâk resmine tabidirler
Meşrubatı gayrı küuliye, gazoz ve limonatalar	
Diğer bütün şekerli müstahzarat	
Tömbeki	Kırk kuruş kilosu

Türkiye Cumhuriyeti İle Bulgaristan Kıralityeti Arasında Münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesinin Tasdikine Mütedair Kanun Lâyihası

1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Bulgaristan Kıralityeti arasında 1928 senesi şubatının on ikinci günü Ankara'da akit ve imza edilen Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

2. — İşbu muahedenamenin icrayı ahkâmına Vekiller Heyeti memurdur. 18 Nisan 1928

Başvekil
İsmet

Adliye Vekili
Mahmut Esat

Müdafaai Milliye Vekili
Mustafa Abdülhalik

Hariciye Vekili
Doktor Tefvik Rüştü

Maarif Vekili
Mustafa Necati

İktisat Vekili
Mustafa Rahmi

Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya

Maliye Vekili
Saraçoğlu Şükrü

Nafia Vekili
Behiç

Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vekili
Doktor Refik

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE BELÇİKA VE LÜKSENBURG GÜMRÜK İTTİHADI BEYNİNDE MÜNAKİT TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUAHEDENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA (1/78) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE HARİCIYE, TİCARET VE MALİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti

Başvekâlet

29 Kânunuevvel 1927

Muamelât Müdüriyeti

Mukarrerat Şubesi

Adet : 6/5559

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Hükümeti Cumhuriyetimizle Belçika ve Lüksemburg gümrük ittihamı murahasaları arasında münakit Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 25 Kânunuevvel 1927 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan Kanun Lâyihası ile Esbabı Mucibe mazbatasının mu-saddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin iş'arına müsaa-de buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil

İsmet

Türkiye - Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadi Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi Esbabı Mucibe Lâyihasıdır

Lozan mukavelei ticariyesine vazulimza bulunmayan Belçika Hükümetiyle aramızda şimdiye kadar münasebatı iktisadiye ve ticariyemizi tespit eyleyen bir mukavelename mevcut bulunmadığından tabiatıyla başlıca ihracat emtiamız Belçika'da asgari tarifeden istifade edememekte ve hükümeti mezkûre ile ticaret mukavelenemeleri bulunan memaliki ecnebiye emtiayı ümasıyle Belçika pazarı ticaretinde rekabet hususunda pek ziyade düşarı müşkülât olmakta idi.

1925 senesi bidayetinde Hükümetimizle münasebatı siyasiyeyi tekrar tesis eylemiş bulunan Belçika Hükümeti tarafından memleketeyn münasebatı iktisadiye ve ticariyesini tanzim ve tespit maksadiyle bir ticaret muahedenamesi akti hakkındaki teklif memleketimiz menafii iktisadiyesini temine fırsatbahş olması dolayısıyla Hükümetimizce memnuniyetle telâkki ve kabul edilmiş ve bunun üzerine tarafeyn Heyeti Murahhasları yekdiğeriyle temasa girişmişlerdir. Muahedenamenin tanzim ve imzası ve mevkii mer'iyete vaz'ı uzun zamana mütevakkıf bulunduğundan bu müddet zar-

fında Hükümeteyn münasebatı ticariyesinin muvakkat bir mahiyette tanzim ve emtiamızın Belçika ülkesinde asgari tarifeden istifadesinin temini maksadiyle 1 Teşrinievvel 1925 tarihinden itibaren altışar ay müddetle ve mütekabilen en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine istinad etmek kayıt ve şartıyla bir muvakkat itilafname aktedilmiş ve elyevm münasebatı iktisadiyemiz 15 Ağustos 1927 tarihinde temdit edilip, 15 Şubat 1928 tarihinde münkazi olacak olan mezkûr Modos Vivendi ahkâmına istinaden idare edilmekte bulunmuştur.

Bu suretle 28 Ağustos 1927 tarihinde imzasına muvaffakiyet elverip bir sureti mütercimesi leffen takdim kılınan Türkiye - Belçika ve Lüksemburg gümrük ittihamı Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi esas itibariyle Finlandiya, Almanya, Macar muahedenamelerinde münderiç ahkâmı ihtiva eylemekte ve mütekabilen en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine istinad etmektedir.

İşbu muahedenameye merbut (A) cetvelinin tetkikinden müsteban buyurulacağı veçh üzere yulaf, badem, incir, fındık, üzüm ve halı gibi başlıca ihracat emtiamız hakkında Hükümeti mezkûrenin İspanya, Avusturya, Almanya gibi muahit devletlere bahşeylediği tenzilât aynen elde edilmiş ve mevaddı mezkûrenin konsolide edilmeleri dolayısıyla, anifülarz hükümetler ile münakit itilaf ve mukavelenamei ticariler, herhangi bir mülahazayı siyasiye veya icabatı maliye dolayısıyla feshedilmiş olsa bile anifülbeyan mevaddın tenzilâtı mezkûreden temadiif istifadeleri temin kılınmıştır.

Mevaddı mezkûre meyanında Belçika'ya yaptığımız ihracat itibariyle mühim bir yekûn tutan tütünlerimiz hakkında elde ettiğimiz tenzilât şayanı kayıt bulunmaktadır. İstatistiklerimize nazaran memleketi mezkûreye senevi vasati olarak ihraç ettiğimiz 785 806 kilo sikletinde ve tahminen bir buçuk milyon lira kıymetindeki tütünlerimizi işbu muahedenamenin aktinden mukaddem beher yüz kilosu için 360 Belçika frangı gümrük resmi tediye eylemekte bulunduğumuz halde işbu muahedenamenin aktiyle mezkûr resmin 220 Belçika frangı üzerinden tahsil ettirilmesi

takarrür etmiştirki, mecmuu 314 322 Belçika frangına baliğ olan tenzilatı mezkûrenin tütün ihracatımızın tezayüdünde ve işbu emtiamızın Belçika pazarı ticaretinde memaliki ecnebiye emtiayı mümasesilesiyle rekabet edebilmesinde mühim bir âmîl olacağı vares-tei iştibah bulunmaktadır.

Bundan başka İzmir Vilâyetimizin mühim ihracat mevaddından bulunan üzüm ve incirlerimiz hakkında da mühim tenzilat istihasına muvaffakiyet elvermiştir. Şöyleki : Belçika'ya senevi ihraç etmekte bulunduğumuz 1 723 329 kilo sikletinde ve 681 810 lira kıymetinde kuru üzümümüzün beher yüz kilosu için evvelce azami tarifeye nazaran 50 X 4 = 200 Belçika frangı gümrük resmi tediyeye edilmekte iken, işbu muahedename ile mezkûr resmin 25 X 4 = 100 Belçika frangı üzerinden tediyesi takarrür ettirilmesine nazaran bu madde hakkında Belçika Hükümetinin ihtiyar eylediği fedakârlık tahminen iki yüz küsur bin liraya baliğ olmakta ve yine memleketi mezkûreye senevi 662 643 kilo sikletinde ve 254 171 lira kıymetinde olarak ihraç ettiğimiz incirlerimize tatbik edilen 54 Belçika frangı gümrük resminin 18 franga ki, 3/1 nisbetinde tenziline muvaffakiyet elvererek senevi vasati ihracatımıza nazaran işbu emtiamızın gümrük resminden de Belçika Hükümetine on iki bin liraya yakın fedakârlık ihtiyar ettirilmiştir.

Bundan maada senevi iki milyon dokuz yüz altmış bir bin altı yüz doksan beş kilo sikletinde ihraç eylediğimiz yulaflar için mevzu 9 X 2 = 18 Belçika Frangı 3 X 2 = 6 franga, 15 200 kilo sikletinde gönderdiğimiz bademlerimizden evvelce cibayet edilmekte bulunan 105 X 2 = 210 frank resim 35 X 2 = 70 ve kabuksuz bademler için 210 X 2 = 420 frank resmin de 50 X 2 = 100 franga tenziline ve evvelce tulen arış istikametinde 150 düğümü havi bulunan halılarımızın beher yüz kilosundan alınmakta olan 9 X 5 = 45 frank 8 X 3 = 24 franga ve 151 den 250 sıraya kadar halılardan mehuz 15 X 6 = 90 frang resim 8 X 5 = 40 ve 201 ilâ 251 düğümü havi halılara tarh edilen 6 X 2 = 131 frank resim 8 X 7 = 56 franga ve 251'den 300'e kadar düğümü havi halılardan cibayet olunan 30 X 6 = 180 frank resim 10 X 8 = 80 franga ve 301 ilâ 350 düğümü muhtevi halılardan alınan 45 X 6 = 270 frank resim 15 X 8 = 120 ve 351 ilâ 400 kadar düğümlü halılardan alınan 60 X 6 = 360 frank resim 20 X 8 = 160 franga ve 400 düğümden daha ziyade düğümü havi bulunan halılardan ahzedilen 75 X 6 = 450 frank resmin de 25 X 8 = 200 franga tenziline muvaffakiyet elvermek suretiyle işbu emtiamızın Belçika pazarı ticare-

tinde temin ve tezyidi revacına muvaffakiyet elvermiştir. Bu suretle (A) listesinde muharrer olup, Belçika'ya vuku bulan ihracatı 2 790 633 lira kıymetinde ve 6 308 068 kilo siklotindeki yedi kalem eşyamız için Belçika Hükümetince gümrük tarifei asliyesine nazaran ihtiyat edilmiş olan fedakârlık miktarı tahminen 10 000 000 Belçika frangına ve Türk evrakı nakdiyesi ile yarım milyon liraya baliğ olmaktadır.

(A) cetvelinde tespit ettiğimiz bu mevad mukabilinde Belçika'nın ihracat emtiasından başlıcaları (B) cetvelinde tespit kılınmış ve bunlar hakkında zaten hükümeteyn beyninde ve elyevm hükmü cari bulunduğu Berveçhibalâ arz edilmek bulunan muvakkat itilafnameler ile de tatbik eylemekte bulunduğumuz Lozan tarifesinde mezkûr emsali tezyit üzerinde gümrük resminin istiyfasında devam olunacağı tasrih edilmiştir.

İşbu listelerde muharrer mevaddan bir veya bir kaçı hakkında tarafeyni akıdeynin üç ay evvel yekdiğerini haberdar etmek şartıyla serbestisini ihraz eylemek hakkına malik olacağı ve bu salâhiyet istimal edildiği takdirde, resmi fesih edilen mahsul veya müstahselat hakkında en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinin tatbik olunacağı ve tarafeyni akıdeynden biri herhangi bir mülahaza dolayısıyla tarife serbestisini tekrar eylediği mevaddın tabi buldukları resim gümrüğünü tezyit ettiği takdirde diğer tarafın da aynı adette maddelerin resimlerini nisbeti mezkûre dahilinde tezyide hakkı olabileceğine dair imza protokoluna vaz'ı ahkâm edilmiş bulunduğu gibi mezkûr (A) ve (B) listelerinde münderiç ve İngiliz Lirasının tutarı 745 kuruş ve 175 Belçika Frangı olmak esasıyla tespit edilmiş olan emsallerin bu kıymetlerden biri veya diğerinin fii vasatisi mütekaddem bir ay esnasında berveçhibalâ esaslar ile ekalli % 30 derecesinde bir fark irae ederse kambiyo temevvüca-tıyla münasip bir surette tadil edileceği ve bu suretle tadil edilen emsalin üç ay zarfında mer'i kalacağı ve üç ayın hitamında icabeylediği takdirde emsallerin son ayın vasati kambiyo haddine nazaran tadil kılınacağı ve mamafih Türk lirasının kıymeti tezayüd eylediği takdirde beş emsal tezyidinin ancak İngiliz lirası beş kağıt Türk lirasından az kıymette olduğu zamandan itibaren tenkis kılınacağı ve mevzubahis iki bent ahkâmının bu muahedenamenin birinci maddesinde muharrer bulunan en ziyade mazharı müsaade millet kaidesi prensibine irası hâlel eyleyemeyeceği hakkında imza protokoluna ayrıca ahkâm derc kılınmıştır.

Bundan başka Türkiye Hükümetinin işbu protokolla melfuf cetvelde tatad olunan müstahsalat için mezkûr cetvelde muharrer istihsak resimlerini tebayı mahalliyeye tatbik edilen aynı şerait dahilinde Belçika ve Lüksemburg tebasından da istiyfaya devam edeceği imza protokoluna vaz'ı ahkâm edilmek suretiyle ayrıca teğyit kılınmıştır.

Seyrisefain hususatına gelince: Tarafeyni akıdeyn ülkeleri arasında Ticaret ve seyrisefainin serbest olacağı ve binaenaleyh mukabil münasebatı ticariyeleri, bazı hususat müstesna olmak üzere, ithalat ve ne de transit hususlarında memnuniyet ve takyidat vazı suretiyle sektedar etmiyecekleri ve demiryolları vasıtasıyla nakliyat ve buna müteallik umumi resim ve ücretler hakkında da tebayı mahalliyeye bahşedilen muamelenin mütekabilen tatbik olunacağı ve yalnız her bir tarafı akidin kendi ülkesinde bir sınıf halk veya emtia lehinde tenzilatlı tarife veya nakliyat kolaylıkları ile kendi ülkesinin muhtelif kısımları arasında veya komşu devletlerle ticaretin inkişafı için bazı hatlar üzerinde hususi fiyatlar bahşetmekte serbest bulunacağı işbu muahedenameye dercedilmiş ve seyyar ticaret memurları, seyrisefain, tahlisiye hususlarında tebayı mahalliyeye ve en ziyade mazharı müsaade millet tabasına bahşedilen aynı teshilattan müstefit olunması takarrur ettirilmiştir.

Velhasıl Hükümeteyn murahasaları tarafından memleketlerinin mevzuatı hukukiye, maliye ve icabatı iktisadiyesi nazarı itibare alınmak suretiyle tanzim ve imza edilmiş bulunan işbu muahedename tarafeyn münasebatı ticariyesinin suhulet ve emniyetle inkişafına hadim olacağı meczum bulunmaktadır.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 5 . 4 . 1928
Hariciye Encümeni
Karar Numarası : 9

Hariciye Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı beyninde münakit Ticaret ve Seyrisesefain muahedenamesinin tasdiki hakkındaki Encümenimize muhavvel Kanun Lâyihası ile merbutatı tetkik olundu.

Muahedenamenin Encümenimizi alâkadar eden noktalarının Türkiye Cumhuriyeti Hükümetince bu bapta öteden beri takip edilmekte olan esasatı umumiyeye mütabık olduğu anlaşılmağa ticari ve iktisadi cihetlerinin tetkiki zımnında lâyihai kanuniye

Ticaret Encümenine tevdi buyurulmak üzere Riyaseti Celileye takdim kılındı.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Mahmut
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	
Zeki Mesut	
Aza	Aza
	Falih Rıfki
Aza	Aza
	Bekir Lütfü
Aza	Aza
	Kocaali
	Ibrahim Süreyya

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 15 Nisan 1928
Ticaret Encümeni
Karar Numarası : 21

Ticaret Encümeni Mazbatası
Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı arasında 1927 senesi Ağustosunun yirmi sekizinci günü Ankara'da akit ve imza edilen Ticaret mukavelenemesinin tasdiki hakkında Başvekâleti Celileden mevрут ve Encümenimize havale edilen Lâyihai Kanuniye ve ona merbut mukavelename Encümenimizde tetkik ve müzakere olunarak diğer devletlerle aktedilen emsaline muvafık olduğu görülmüş ve aynen kabul edilerek Heyeti Umumiyeye arzı kararlaştırılmıştır.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Hüsnü
Kâtip	Aza
Şebinkarahisar	İstanbul
İsmail	Hüseyin Hüsnü
Aza	Aza
Eskişehir	Kocaali
Emin	Reşit Saffet

Maliye Encümeni Mazbatası

19 . 5 . 1928

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve Lüksemburg Gümrük İttihadı arasında 1927 senesi ağustosunun yirmi sekizinci günü Ankara'da akit ve imza edilen Ticaret Mukavelenemesinin tasdiki hakkında Baş-

vekâleti Celileden mevрут Lâyihai Kanuniye ve merbutu Ticaret ve Hariciye Encümenleri mazbatalarıyla Encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve müzakere edildi.

Muahedename, teatisinden itibaren iki sene müddetle mer'î gümrük tarifesine göre bir kısım eşya üzerinden tenzilatlı tarife tatbikini mübeyyin ve emsali muahedelerdeki usule muvafık ise de müddet itibariyle diğer ticaret muahedelerinin hitamından sonra dahi devam edecek mahiyette görülmüştür. Münasebatı iktisadiyesi Belçika ve Lüksemburgla kıyas kabul etmiyecek derecede mühim ve vasi bulunan diğer devletlerle aktedilmiş ticarî muahedat müddetinin hitamında Belçika ve Lüksemburg gümrük mukavelesinin iktisap eylemiş bulunduğu hukukun ika edeceği müşkülât derpiş olunarak muahedenameye merbut ve muahedenamenin cüz'ü mütemmimi olan protokol mucibince ledelicap serbestii iktisabı için vakit ve zamanında icabeden teşebbüsata girişileceği yolundaki Hariciye Vekili Beyefendinin beyanatını esas ittihaz eden Encümenimiz, muahedeye merbut (B) cetvelindeki ahkâmdan bilhassa, (270,296,323,424) numaralarındaki mevad ile lüzum görülecek diğer mevad üzerinde serbestimizi temin için protokol mucibince hakkı feshimizi istimal eylemek üzere tasdik edilmesi lüzumuna kani olmuştur. Atıyen daha esaslı müşkülâtın zuhuruna meydan kalmamak için memleketin iktisadi inkişafını ve mali ihtiyacını tatmin edecek yeni tarifenin gelecek sene ictimamında behemahal mevkiî mer'iyete vaz'ına ait muamelenin ikmalî lüzumu ehemmiyetle kaydedilmekle beraber yeni tarifenin tasdikine kadar kısa müddet için icabı halinde eski tarifeye müstenit mukavele aktinden ise muvakkat itilafnameler ile temini maslahat edilerek uzun müddetli mukavelenamelerin yeni tarife esasına tevfiik edilmesi lüzumlu addolunmuştur. Maruzatı anıfeye göre hakkı feshimiz mahfuz olan mezkûr mukavelenameyi Heyeti Umumiyenin nazarı tasvibine arz eyleniz.

Maliye Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Gümüşhane	Gaziantep
Hasan Fehmi	Ahmet Remzi
Kâtip	Aza
Balıkesir	İstanbul
Fahrettin	Fuat
Aza	Aza
Bayazıt	Trabzon
Şefik	Ali Becil

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Gümrük İttihadı Arasında Ticaret ve Seyrisefain Muahedenamesi
Bir taraftan

Türkiye Cumhuriyeti Reisi,

Ve diğer taraftan,

Mevcut itilaf mucibince gerek kendi ve gerek Fehametlû Lüksemburg Granddüşesi namına hareket eden Haşmetlû Belçika Kralı hazretleri,

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Gümrük ittihadı arasındaki mübadelâti ticariyeyi terqip ve münasebatı iktisadiyeyi tevsi etmek arzusuyla, bir ticaret ve seyrisefain muahedesini aktine karar vermişler ve,

Türkiye Reisi Cumhuriyet Hazretleri :

Gaziantep Mebusu ve sabık Ticaret Vekili Ali Şevki Bey ile Hariciye Vekâleti Müsteşarı Ali Şevki Beyi,

Ve Belçika Kralı Hazretleri:

Türkiye Reisi Cumhuriyet Hazretleri nezdindeki Se-firi ve Fevkalade Murahhası Leopolt Nişanının dördüncü rütbesini hamil Baron Jan Döwillen Fani Dö-sorin Cenaplarını,

Murahhas tayin eylemişler ve müşarünileyhin usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğeri-ne tebliğ eyledikten sonra atideki maddeleri kararlaştırılmışlardır.

Madde 1. — Tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinden neşet eden müstahsalatı arzıye ve sınıaye diğer taraf ülkesine hini ithalinde üçüncü bir devletin mümasil mahsulatının tabi olduğu veya tabi tutulacağı te-kâlifi rusumiyeden, emsalden, resimlerden veya sair teklifattan başkasına veya daha fazlasına tabi tutul-muyacaktır. Her iki memleketten neşet edip, (A) ve (B) merbutlarında muharrer bulunan mahsulat bi-rinci fıkranın hükümlerinden müstefit olmakla beraber emsali tezyit ve rusumu munzamma dahil olduğu halde cetvellerde tespit edilmiş olan ithalat resimlerinden daha fazlasına tabi tutulmuyacaklardır.

Madde 2. — Tarafeyni akıdeynden her birinin müstahsalâtı arzıye ve sınıayesi bir veya bir kaç memleketi saliseden transit suretiyle geçtikten sonra tarafı diğer memleketine ithallerinde bunların menşe memleketlerinden doğrudan doğruya ithalleri takdi-rinde alınacak gümrük resimlerinden veya mükellefin-den başkasına veya daha yükseğine tabi tutulmuyacaklardır. Bu hüküm, mevzuatı kanuniyeyi müteallikası mucibince bilâ vasıta ve bilvasıta transit halindeki emtiaya da tatbik edilir.

Madde 3. — Tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinden diğerinin ülkesine müteveccihen ihraç edilen müstahsalat en ziyade mazharı müsaade millet ülke-

sine gönderilen mümasil müstahsalata tatbik edilen veya edilecek olanlardan başka veya daha yüksek resimlere veya harclara tabi tutulmuyacaktır.

Üçüncü bir memleket ile müsavî mertebede muamele görmek hususu ithalat ve ihracat resimlerinin tarzı cibayetine gümrük antropolarında bulunan emtiaya ve gümrük eşkâl ve muamele ve aidatına ithal, ihraç olunan veya transit halinde geçen emtianın gümrüğe sevkinde ve gümrükte muamele görmesine dahi şamildir.

Madde 4. — Tarafeyni akıdeynden birinin ülkesinden neşet eden müstahsalâtı arzıye ve sınaie tarafı diğer ülkesinde her ne mahiyette olursa olsun dahili rumus noktai nazarından bu hususta en ziyade mazharı müsaade olan üçüncü memleketin mümasil müstahsalatına bahşedilmiş veya edilebilecek olan muamelesinin aynından istifade edecektir.

Madde 5. — Tarafeyni akıdeynden her biri ithal olunan emtianın menşei memleketini tespit etmek için bu emtianın mezkûr memleket müstahsalâtı arzıye ve sınaiesinden bulunduğunu veyahut orada şekillerinin uğradıkları tahavvülat dolayısıyla ol veçhile kabulü icabettiğini müsbet bir menşei şahadetnamesi ibrazını talep edebilecektir.

Tarafeyni akıdeyn arasında müşterek bir itilâf ile tanzim edilen menşei şahadetnameleri gerek Ticaret veya Ziraat Vekâletleri, gerek mürselin mensup olduğu Ticaret Odası, gerek mürselinileyh memleketin kabul edeceği bilumum taazzuv veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Mürselinileyh memleketin Hükümeti menşei şahadetnamelerinin kendi mümesili siyasi veya şebhenderisi tarafından talep etmeye hakkı olacaktır.

Mürselinileyh memleket tarafından ehemmiyeti cüziiyi haiz irsalat için menşei şahadetnamelerinden muafiyet bahş olunabilir.

Madde 6. — Tarafeyni akıdeyn ülkeleri arasında Ticaret ve Seyrisefain müteakabilen serbest olacaktır. Binaenaleyh akıdeyn mukabil münasebatı ticariyelerini ne ithalat ihracat ve ne de transit hususlarında hiç bir güna memnuiyet veya takyit ile sektedar etmemeyi taahhüt ederler. Bununla beraber tarafeyni akıdeyn:

1. — Taayyüş ve tegaddiye elzem olan menabiin muhafazası ve milletin iktisadi faaliyetinin vikayesi için,

2. — Emniyeti âmmeye ve selâmeti Devlete müteakillik esbaptan dolayı,

3. — Zabitayı sıhhiyeye mütedair esbap dolayısıyla veyahut faydalı hayvanat ve nebatatın hastahlara haşarat ve tufeylatı muzırreye karşı bu bapta kabul

edilmiş olan beynelmîlel esasata tevfikân himayesini temin zımnında,

4. — Devlet inhisarlarına mevzu teşkil eden emtia için ve yerli emtianın dahilde istihsal, bey, nakliyat veya istihlâki hususunda kavanini dahiliye ile vaz edilmiş veya edilecek olan memnuiyetler ve takyitle- rin aynı cins ecnebi emtiasına tatbiki zımnında,

5. — Sikkê veya maden halinde altının ihracını men etmek için,

6. — Afyon vesair zehirli mevaddın istimalini men için ithalat ve ihracata memnuiyet vaz etmek hakkı ancak bu tedabirin aynı şerait altında bulunan bütün memleketlere tatbiki takdirinde muhafaza eylerler.

Madde 7. — Tarafeyni akıdeyn kendi ülkelerinde eşhasın, yolcu ağırlıklarının, her mahiyette emtianın, irsalatın, gemilerin arabalar ve demiryolu vagonlarının veya sair nakliye vasıtalarının transitlerine ait kâffe hususatta en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini müteakabilen yekdiğerine temin ederler.

Madde 8. — Eşhasın, yolcu ağırlıklarının, emtianın demiryolu vasıtasıyla nakillerine gelince:

Tarafeyni akıdeyn sevk muamelesi, nakliye ücretleri, nakliyata müteakillik umumî resimler hakkında kendi tabalarına bahşettikleri muameleyi müteakabilen yekdiğerine temin ederler.

Şu kadar ki, her bir tarafı akit kendi ülkesinde bir sınıf halk veya emtia lehinde tenzilâtli tarife veya nakliyat kolaylıkları bahş veya müsaade etmekte serbesttir. Kezalik kendi ülkesinin muhtelif kısımları arasında veya komşu devletlerle ticaretin inkişafı için bazı hatlar üzerinde hususi fiyatlar bahşedebilir.

Madde 9. — Tarafeyni akıdeynden birinin tabası olan seyyar ticaret memurları diğer tarafın ülkesinde faaliyetleri ve bilhassa numuneler için bahş edilmiş olan gümrük kolaylıkları hususunda en ziyade mazharı müsaade milletin seyyar ticaret memurlarına edilen muamelesinin aynından müstefit olacaklardır.

Tarafeyni akıdeynden birinin ticaretlerini icra zımnında panayırlara veya pazarlara giden tabası diğerinin ülkesinde en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden daha dün bir surette muamele görmüyeceklerdir. yukarıdaki hükümler ve seyyar erbabi sanata ve ne ayak satıcılığına kabili tatbik olmadığından tarafeyni akıdeynden her biri bu bapta kendi mevzuatı kanuniyesininin serbestii tâmmını muhafaza ederler.

Madde 10. — Tarafeyni akıdeynden birinin sancağını hamil olup, boş veya yüklü olarak diğer tarafa ait sulara ve limanlara girecek veya buralardan çı-

kacak olan sefain ve merakip mahalli hareket veya azimetleri neresi olursa olsun her güna hususatta aynı ile sefaini milliyeye tatbik edilen muameleden müstefit olacaklar ve her ne ünvan altında bulunursa bulunsun devlet, vilayetler, nahiyeler veya tarafı hükümetten sâlahiyatı haiz her hangi bir taazzuv nam ve menfaatine istiyfa olunup, merakibi milliyeye tahmil edilmiş veya edilebilecek olanlardan başka hiç bir güna harç ve rusuma tabi tutulmuyacaklardır.

Madde 11. — Hamuleler mevrit veya mahreçleri neresi olursa olsun milli sancak altında ithal veya ihraç edildikleri takdirde tabi olacakları rusum veya mükellefiyattan ne başkasına ve ne daha şedidine tabi olmayacaklar ve ne de bu takdirde başkaca bir muamele görmüşlerdir.

Yolculara ve bunların ağırlıklarına aynen milli sancak altında seyahat ediyorlarmış gibi muamele olunacaktır.

Madde 12. — On ve on birinci maddelerin ahkâmı münhasıran millî sancağa ait olan kabotaja, balıkçılığa, kılavuzluk etmeye, kılavuz istihdamına, romorkör işletmeye vesair liman hidematına ve kezalik dahili sularda seyrisefaine kabili tatbik olmayacaktır.

Gemilerin ve kezalik bunların hamulelerinin millî bayrağa temsili hususu millî ticareti bahriyeye verilmiş veya verilebilecek olan her ne güna tahsisat ve ikramiyelere şamil olamaz.

Madde 13. — Merakip ve sefainin tabiyeti her iki tarafca devleti aidesinin salâhiyattar makamâtı canibinden her memleketin kavanin ve nizamatına tevfi kan bu bapta verilen vesaik ve şahadetnamelere göre tanınacaktır. Tarafeyni akıdeynden biri canibinden verilen hacmi istiabi şahadetnameleriyle hacmı istia bına mütedair sair vesaik iki taraf arasında hususi bir itilafın aktine intizaren diğer tarafca muteber addolunacaktır.

Sefainin kabiliyeti seferiyesine müteallik vesaik hakkında muamele böyle olup, bunların ibrazı üzerine tarafeyni akıdeynden birinin bütün gemileri diğer tarafın liman ve sularında işbu vesikaların vusubunu tahkik etmek gayesiyle yapılacak muameleden başka bilcümle muamelattan müstesna tutulacaktır.

Madde 14. — Tarafeyni akıdeynden birinin sancağını hamil olup, mahza hamulelerini itmam veya bunlardan bir kısmını ihraç maksadıyla diğer tarafın bir limanına giren gemiler ve sefineler limanına girdiği devletin kanunlarına ve nizamlarına tevfi hareket ederek hamulelerinin bir başka limana veya bir başka memlekete gönderilecek kısmını derunlarında muha-

faza ve işbu kısmı ahiri esasen ancak millî seyrisefain için mevzu en aşağı hat üzerinden cibayet edilecek olan muhafaza harçlarından maada hiç bir resim veya ücret tesviyesi ile mükellef tutulmaksızın ihraç edilebileceklerdir.

Madde 15. — Tarafeyni akıdeynden birine mensup bir sefinenin tarafı diğer sularında batması, karaya oturması, denizde hasara veya mecburi tevakkufa uğraması gibi hadisatta sefine ve hamulesi işbu memleketin kavanin ve nizamatının ahvali mümasede sefa ini milliyeye bahşettiği müsaedat ve muafiyatın aynından istifade edeceklerdir.

Geminin kaptanına, mürettebatına ve yolcularına gerek bunlar için gerek sefine hamulesi için aynıyle tabayı mahalliyeye tatbik edilen tarz ve derecede ifa-yı muavenet edilecektir.

Tahlisi resmine gelince, tahlisin vuku bulduğu memleketin mevzuatı kanuniyesi tatbik olunacaktır.

Karaya oturmuş veya batmış bir geminin kurtulan emtiası istihlaki dahili için memlekete ithal edilmiş olmadıkça hiç bir gümrük resmine tabi tutulmuyacaktır.

Madde 16. — Üçüncü bir devlet ile müsavi derecede muamele :

1. — Tarafeyni akıdeynden biri canibinden hem-hudut memleketler ile hududun her iki tarafından on beş kilometre tecavüz etmeyen bir mıntıka dahilinde vuku bulacak hudut ticareti için bahşedilmiş veya bilahare edilebilecek olan imtiyazata,

2. — Bir gümrük ittihadından münbais müsaedatı mahsusaya,

3. — Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparatorluğundan ayrılan memleketler arasında gümrük ve aelalumum diğer kâffe mevaddı ticariye hakkında halen mevcut bulunan veya atıyen ihdas edilecek olan menafi ve müsaedatı mahsusaya tatbik edilmeyecektir.

Madde 17. — Bu muahedename tasdik olunacak ve tasdiknameleri sürati mümkün ile Brüksel'de teati edilecektir.

Tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra bu muahedename mevkü mer'iyete girecek ve iki senelik müddeti haiz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni akıdeynden biri tarafından fesih edilmedikçe mer'ü kalacak ve fesih keyfiyeti ancak üzerinden altı aylık bir müddetin mürurundan sonra hükmü caiz olacaktır.

Tasdiklenilmekal murahaslar işbu muahedenameyi imza ve zîrine mühürlerini vaz etmişlerdir.

1927 senesi Ağustosunun yirmi sekizinde Ankara'da iki nüsha olarak tanzim olunmuştur.

İmzalar

Ali Cenani

Ali Şevki

İmza Protokolü

Jan Dövilien Fani

Bu muahedenin imzasına mübaferet edildiği sırada akit taraflar atideki hükümlerde itilaf etmişlerdir:

Birinci Maddeye Müteferriyan

Tarafeynden her biri üç ay evvel haber vermek şartıyla (A) ve (B) listelerindeki fıkralarından biri veya bir kaç hakkında serbestisini tekrar ihraz etmek hakkına da malik olacaktır.

Bu salâhiyat istimal edildiği takdirde resmi fesih edilen müstahsil veya müstahsalat hakkındaki rejim en ziyade nazarı müsaade millet muamelesinden mütevellit muamele olacaktır. Şurası mukarrerdir ki iki tarafeyni akıdeynden biri, her hangi bir sebeple olursa olsun, tarife serbestisini tekrar iktisab edilmediği maddeler hakkındaki resimleri tezyit ettiği diğer taraf aynı adette maddelerin, resimlerini aynı nisbette tezyit etmek hakkını haiz olacaktır.

(A) ve (B) listelerinde münderiç olup, İngiliz lirasının tutarı 745 kuruş, ve 175 Belçika Fransı olmak esasıyla tespit edilmiş olan emsaller, bu kıymetlerden biri veya diğerinin fiî vasatısı mütekaddem bir ay esnasında balâda mezkûr esaslar ile akalli % 30 dere-

cesinde bir fark irae ederse kambiyo temevvuciatıyla münasip bir surette tadil edilecektir. Bu suretle tadil edilen emsaller müteakip üç ay zarfında mer'î kalacaktır. Ve üç ayın hitamında emsaller icabederse son ayın kambiyosunun vasati haddine göre tadil olunacaktır. Mamafih Türk lirasının kıymeti yükseldiği takdirde «Beş emsali» ancak İngiliz lirası beş kağıt Türk lirasından az kıymetinde olduğu zamandan itibaren tenkis edilecektir.

Şurası mukarrerdir ki, yukarıdaki iki bendin hükümleri bu muahedenin birinci maddesinde muharrer olan en ziyade mazharı müsaade millet kaidesi prensibine irası halel etmez.

Dördüncü Maddeye Müteferriyan

Şurası mukarrerdir ki, bu protokola melfuf cetvelde gösterilen istihlak resimlerini Türkiye kendi tabasına tatbik ettiği aynı şartlar dahilinde Belçika ve Lüksemburg tabasından cibayete devam edecektir.

(A) Listesine Müteferriyan

«Sultaniye» üzümü tabirinden şarkta veya Anadolu'da çıkan kuru sarıya yakın esmer renkli çekirdeksiz üzüm maksuttur.

«Razaki» üzümü unvanından İzmir mıntkasında çıkan uzunca şekilde, sarımtırak renkli, sert kabuklu, çekirdekli fazla etli bir meyve maksuttur.

Bu protokol işbu muahedenamenin mütemmim cüzünü teşkil eder ve muahedename ile aynı zamanda mer'iyete vaz olunur.

(A) LİSTESİ

Tarife Numarası	Esami Eşya	Gümrük Resmi	Emsali Tezyid
51	Hububat (Kavrulmuş olanlar dahil) Evvelâ - Yulaf	100 Kilo 3	2
74	Badem : Saniyen - Kuru		
	1. Kabuklu	35	2
	2. Kabuksuz	50	2
80	İncir : Saniyen - Kuru		
85	Fındık : Evvelâ - Kabuklu (Üst kabuğu olan ve olmayan)	7	3
	Saniyen Kabuksuz	14	3
98	Üzüm : Saniyen - Kuru sultaniye ve razaki nevi		
	1. Saatkim halinde	25	4
	2. Saireleri	25	4
277	Gayrı mamül tütün : Evvelâ - İşlenmemiş	320	
523	Halı : Evvelâ - Ucu düğümlü veya ilmikli : Her maddeyi asliyeden (Ve taklitler de dahildir) Tulen arışı istikametinde		
	1. Yüz sıra düğüm veya daha ziyade	3	8
	2. 151 sıradan 200 sıraya kadar	5	8
	3. 201 sıradan 250 sıraya kadar	7	8
	4. 251 sıradan 300 sıraya kadar	10	8
	5. 301 sıradan 350 sıraya kadar	15	8
	6. 351 sıradan 400 sıraya kadar	20	8
	7. 400 den daha ziyade	25	8

(B) LİSTESİ

Tarife Numarası	Esami Eşya	Gümrük Resmi	Emsali Tezyid
270	Pamuk mensucat : Evvelâ- Kasarsız 1. Kaput bezi, Amerikan bezi, Niklot sargı bezi (Vestklöt) Ham dimi (Granvil), Gredril, ham gömlek bezi (Grevşutik) Ham famirik, astarlık (Grolon (Ktöt) ve emsali kasarsız sair mensucatu fanilelik (Finalinet) dahil olduğu halde...	100	Kilosundan
5	Rabian : Boyalı veya istanpalı : İşbu tarifinin başka yerlerinde zikrolunmayan sair biçümle boyalı veya istanpalı parlatılmış, perdahlı, damaskolu, veya fusone, krepon, reps, çizgili ve çiçekli mensucat, örtü ve bunların mümasili mensucat ve boya istampalı iplik ile mamul istampalı fanilelik (filanilet) tesmiye olanlar da dahil olduğu halde...	400	
296	Her nevi damasko veya istampalı keten bezi ezcümle : Sofra örtüsü ve peşkiri ve yüz havlusu hazır yapılmış ve yapılmamış şirit ve örülmüş saçak, kesilmemiş mendil, yatak örtüsü, masa örtüsü	566	
323	İşbu tarifinin başka yerinde zikrolunmayan mensucat ve kumaş, dibeklenmiş veya dibeklenmemiş, erkek veya kadın elbisesi veya döşeme veya ipekten gayri lifi mevad ile mahlû olanlar. Evvelâ - Safi yün : (Bir metre mürabbainın sikleti 200 gramdan dün olanlar.) 2. Bir metre mürabbainın sikleti 200 gramdan 600 grama kadar 3. Bir metre mürabbainın sikleti 600 gramdan yukarı olanlar Saniyen - Arışı Pamuk : 1. Bir metre mürabbainın sikleti 200 gramdan dün olanlar 2. Bir metre mürabbainın sikleti 200 - 600 grama kadar 3. Bir metre mürabbainın sikleti 600 gramdan fazla olanlar	1 000	
		1 600	5
		1 400	5
		1 300	5
		1 100	5
		900	5
		600	5

Tarife Numarast	Esami Eşya	Gümrük Resmi	Emsali Tezyid
	4. Apa ve kaba şayak ve adi keçi kılından mensuç şayaklar (Safi veya pamukla mahlût)	1 000	
406	Pencere camı ve adi düz veya oluklu cam levha :		
	Evvelâ - Beyaz ve nimbeyaz	35	5
	Saniyen - renkli ve dalgalı	80	5
	Salisen - Mine veya mahkûk (Çerçeveli olanlar da dahildir.)	660	5
416	Ayna camı (Silinmemiş) Mağaza camları (Mine ve mahkûk olanlar dahil değildir)	60	5
424	Demir veya çelikle mahlût demir, çubuk, saç, levha, müdevver, çember, dört köşe köşebent ve benzi Z.L.I.T. şeklinde olanlar	9	5
430	Şimendüfer ve tramvay için demir- yol çubuk ve traversleri	9	5
431	Dingil, yay, makas, tekerlek, tekerlek ortası ve kenarı, demir çember, üstüvale, volân ve işbu tarifenin başka yerlerin zikrolunmayan demir- den, çelikten şimendüfer		
	Gemi, köprü kaba alâti	40	5
453	Av tüfenkler ve aksamı	1 800	5
454	Av fişengi (Boş)	390	5
475	Çubuk, levha ve boru	60	5

İstihlak Rusumu

Çay
Kahve
Petrol
Pirinç
Margarin ve oleo margarin ve diğer şuhumu
hayvaniye
Sitearin mumu
Adi sabun
Yeni ve müstamel torba
Baharat
Kibrit
Mum kibrit
Sigara kâğıdı
Çalkmak taşı
Şeker
Bisküvi
Çikolata
Süt hulâsası
Şekerleme ve glikoz
Meşrubatı gayrı kûliye, gazoz limanata ve
diğer bütün şekerli müstahzarat
Tömbek

Kırk kuruş kilosu
Yirmi kuruş kilosu
Altı kuruş kilosu
On kuruş kilosu
Seksen kuruş kilosu
Otuz kuruş kilosu
Beş kuruş kilosu
Beş kuruş kilosu
Otuz kuruş kilosu
1/2 kuruş 60 kibritlik beher kutusu
Bir kuruş 60 kibritlik beher kutusu
Bir kuruş elli yaprağı
Yirmi beş kuruş beheri
On beş kuruş kilosu

Muhtevi oldukları yüzde miktarındaki şeker-
nazararı bir istihlak resmine tabidir,
Kırk kuruş kilosu

Hükümetin Teklifi

Türkiye ve Belçika - Lüksemburg Gümrük İttihadı
beyninde münakit ticaret ve seyrisefain muahedena-
mesinin tasdikine mütedair layihai kanuniye

Madde 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Belçika ve
Lüksemburg Gümrük İttihadı arasında 1927 senesi
ağustosunun yirmi sekizinci günü Ankara'da âkit ve
imza edilen ticaret ve seyrisefain muahedenamesi ka-
bul ve tasdik edilmiştir.

Madde 2. — İşbu muahedenamenin icrayı ahkâ-
mına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

25 Kânunuevvel 1927

Başvekil
İsmet

Adliye Vekili
Mahmut Esat

Müdafaai Milliye Vekili
Mustafa Abdülhalik

Dahiliye Vekili
Şükrü Kaya

Maliye Vekâleti Vekili
İsmet

Nafia Vekili
Behiç

Ticaret Vekâleti Vekili
Mustafa Rahmi

Bahriye Vekâleti Vekili
Mustafa Abdülhalik

Hariciye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü

Maarif Vekili
Mustafa Necati

Ziraat Vekili
Mustafa Rahmi

Sıhhiye ve Muaveneti
İçtimaiye Vekili
Doktor Refik

